

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Diplomová práce

„Američtí imperialisté útočí!“

**Ideologická kampaň v československém tisku na počátku
50. let**

Jiří Mikeš

Plzeň 2012

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Moderní dějiny

Diplomová práce

„Američtí imperialisté útočí!“

**Ideologická kampaň v československém tisku na počátku
50. let**

Jiří Mikeš

Vedoucí práce:

Doc. Mgr. Markéta Křížová, Ph.D

Externí vyučující Katedry historických věd

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2012

.....

Rád bych poděkoval všem pracovníkům katedry Historických věd Filozofické fakulty Západočeské univerzity v Plzni za jejich pomoc, rady a odborné vedení mé diplomové práce. Děkuji také všem pracovníkům Státního oblastního archivu v Plzni, Státního okresního archivu v Českých Budějovicích a Státním vědeckým knihovnám v Plzni a Českých Budějovicích, spolužákům, kamarádům a rovněž mým rodičům za velikou podporu, které se mi od nich vždy dostalo.

Anotace

Jiří Mikeš

„Američtí imperialisté útočí!“ Ideologická kampaň v československém tisku
na počátku 50. let

Katedra historických věd, Západočeská univerzita 2012.

(76 stran a 3 strany příloh)

Moje práce se zabývá nelehkým obdobím počátku padesátých let, kdy událostem ve světě dominovala korejská válka, která se zdála být předehrou k 3. světové válce. Československý tisk, který tehdy už plně ovládala KSČ, stál na straně KLDK, jako údajně napadené jihokorejskou armádou v tomto konfliktu. Periodika tedy přinášela každý den zprávy ukazující diametrálně odlišný pohled na události, než bychom se mohli dočíst například z novin vycházejících v západní Evropě. Ideologie je zde prakticky všudypřítomná. Hlavním cílem této práce proto bude se na základě dobového československého tisku pokusit zjistit, jaké byly hlavní argumenty a motivy ideologické kampaně, k níž poskytlo záminku vypuknutí a průběh korejské války.

Annotation

My thesis deals with the tough period of the early 1950s, when the world events were dominated by Korean War, which seemed to be a prologue to the third world war. Czechoslovakian media were then fully controlled by the Communist Party of Czechoslovakia and supported the People's Republic of Korea, allegedly attacked by the South Korean army in that conflict. Periodicals thus brought news every day showing diametrically different view of the events than we could have read for example in Western European newspapers. Ideology was in fact omnipresent there. The main goal of the thesis thus will be to find out what the main arguments and motives of the ideological campaign, to which the outbreak and course of Korean War gave pretence, were, upon analysis of Czechoslovakian press from the period.

Obsah

Úvod	1
I. Příčiny vypuknutí korejské války, její průběh a „neukončený“ závěr.....	3
II. Československý tisk na počátku padesátých let.....	10
Cenzura a ideologie.....	10
III. Pohled československého tisku na korejskou válku.....	14
1. „Zákeřný útok“ vojsk Korejské republiky na KLRD	14
2. Vylodění u Inčchon, dobytí Soulu americkými vojsky a reakce československého tisku.....	20
3. Postup vojsk OSN na sever za 38. rovnoběžku a vstup Čínské lidové republiky do války	27
4. Ústup zpět k 38. rovnoběžce a obsazení Soulu čínskými jednotkami...	35
5. Úspěšný protiútok vojsk OSN, poslední změna majitele Soulu, odvolání generála MacArthura a reakce československého tisku	40
6. Válečný pat, mírové snahy a jejich dočasné ztroskotání.....	46
7. Mírová jednání znovu obnovena, otázka válečných zajatců	55
8. Vzpouza válečných zajatců na ostrově Kodžedo a pokračování mírových jednání.....	60
9. 1953 – rok zlomu, Stalinova smrt a konec korejské války	64
IV. Válka v Koreji očima soudobých publikací	69
Závěr.....	73
Resumé	76
Seznam sekundární literatury	77
Přílohy.....	78

Úvod

Cílem této práce je zmapovat postoj československého tisku týkající se určitých klíčových událostí korejské války na počátku 50. let. Okrajově se také zmíním o kauze mandelince bramborové, která dostala přezdívku „americký brouk“, a také např. o procesu s protistátním spikleneckým centrem v čele s Rudolfem Slánským, na nichž bych chtěl ukázat nejen vyhrocenou situaci uvnitř Československa po únoru 1948, ale také nepříznivou mezinárodní situaci, v níž se postupně vytvářely dva mocenské bloky v čele se supervelmocemi. Každá z nich přitom sledovala kroky té druhé se znepokojením a někdy až se špatně skrývanou záští.

V první kapitole se chci věnovat tématu politických i ideologických příčin vypuknutí korejské války, jejího průběhu, pohledu na ni z pozic dnešní moderní historiografie, přičemž později využiji jejích poznatků k prezentaci důležitých událostí korejské války, jak na ně nahlížel komunistický tisk v Československu. Představím zde korejskou válku, jako první velký konflikt studené války, v němž se střetla vojska OSN v čele se Spojenými státy a armáda Čínské lidové republiky a kde hrozilo akutní nebezpečí vypuknutí jaderné apokalypsy, protože oba bloky už atomovou bombou disponovaly a Američané dokonce určitou dobu uvažovali o jejím nasazení.

Druhá kapitola se zaměřuje na situaci samotného československého tisku po únoru 1948 a ukáže, jak moc byl omezen jeho manévrovací prostor ve vztahu k nadřízeným orgánům včetně KSČ, mezi nimiž často docházelo ke sporům o vliv a kompetence v oblasti médií. Také se pokusím ukázat, jak pozvolna začínající cenzura ovlivňovala redakce různých listů.

Ve třetí kapitole se už zcela věnuji líčením událostí korejské války prostřednictvím československého tisku a jeho ideologicky zbarvených zpráv. Chtěl se pokusit prezentované materiály uvést alespoň přibližně do pravdivého světla. Chápu, že hlavním úskalím mé práce je možnost nechat se až příliš ovlivnit prameny, tedy považovat je za natolik spolehlivé, že je budu

citovat doslova bez nějaké kritické analýzy. Existuje zde však i riziko opačného extrému, kdy vše v těchto pramenech budu považovat za ryzí propagandu a pak to ironicky hodnotit. Snažil jsem se proto být co nejvíce nestranný, aby má práce vyzněla, jako skutečná kvalitativní analýza periodického tisku.

Má diplomová práce se primárně opírá o články ze soudobého československého tisku, přičemž zde využiji stranický deník KSČ, tedy Rudé právo, dále odborářský deník Práce, zacílený už podle názvu na odboráře a dělníky, deník lidové strany Lidová demokracie, který mimo běžných událostí reflektoval i určitá, režimu neškodná, církevní témata. Využiji rovněž deníky Svobodné slovo a také Jihočeská pravda. Jihočeskou pravdu jsem se rozhodl použít jako základ k ilustrování, jak velká byla kalamita napáchaná mandelinkou bramborovou, jejíž více než kalamitní výskyt se přičítal vlivu agentů najímaných Američany.

Klíčová třetí kapitola je rozdělena na jednotlivé podkapitoly, které se vždy váží k určitým událostem korejské války, jedná se například o vylovení Američanů v přístavu Inčchon, což mělo vliv na zesílení ideologické hysterie vůči Západu.

Poslední kapitola se zaměřuje na knihy vycházející v Československu a sledující vývoj v Koreji na počátku 50. let. Na zájezdu sovětských kovodělníků do Severní Koreje se pokusím ukázat, jak moc byli tito lidé ovlivněni ideologií při příjezdu a zda je skutečné události, kterých byli svědky, nějak poznamenaly. Druhý pramen této kapitoly, knihu od Jaromíra Hořce Takový je fašismus, jsem se rozhodl zařadit do mé diplomové práce kvůli jejímu už prvoplánově zaměřenému ideologickému vyznění. Předchozí pramen o kovodělnících není od počátku zcela prodchnut ideologií, ta je zde spíše na druhém místě. Klíčové jsou zde rozhovory autora se severokorejskými dělníky a rolníky.

Nyní je čas se už podívat na příčiny vypuknutí korejské války, její průběh a také závěr, jež byl pro obě strany jiný, než si představovaly.

I. Příčiny vypuknutí korejské války, její průběh a „neukončený“ závěr

Kořeny vypuknutí korejské války je třeba hledat už v roce 1945 v tehdejší mocenské konstelaci na Dálném východě. Japonsko okupovalo Koreu od roku 1910, protože pro něj představovala nástupní prostor pro expanze do Mandžuska a Číny. Spojenci se už na Káhirské konferenci v listopadu 1943 dohodli, že by Korea měla být osvobozena, a na Postupimské konferenci na přelomu července a srpna 1945, že po případném vstupu SSSR do války proti Japonsku se Korea stane demarkační linií mezi sovětskými a americkými námořními a leteckými jednotkami, přičemž se předpokládalo, že americké pozemní síly vůbec nebudou nasazeny.¹ Rychlý postup Rudé armády, od vyhlášení války Japonsku 8. srpna 1945, kdy Sověti obsadili celé Mandžusko, Kurilské ostrovy a pronikli do severovýchodní Koreje, však zneklidnil amerického prezidenta Trumana² natolik, že se dohodl se Stalinem³ o demarkační linii mezi sovětskými a americkými vojsky na 38 rovnoběžce, s čímž Stalin souhlasil.

Sovětská vojska tedy na počátku září 1945 dosáhla 38 rovnoběžky, kde zastavila svůj postup. Americké jednotky v čele s budoucím vojenským guvernérem Johnem Reedem Hodge⁴ se vylodily v Inčchonu, tedy pod 38 rovnoběžkou, až 8. září. Protějškem Hodge na sovětské straně byl Ivan Čistjakov, který se účastnil bojů ve Stalingradu a na Dálném východě. Oba guvernéři povolili na svém území vznik politických uskupení, ale především se mohli vrátit významní političtí emigranti. Na sever ze SSSR přišel Kim Ir-sen,⁵ jenž si brzy získal důvěru Sovětů, a na jih I Sung-man nebo také Li Syn man⁶ vracející se z exilu ve Spojených státech.

---

¹ Brian CATCHPOLE, *Korejská válka 1950-53*, Praha 2003, s. 15.

² Harry Spencer Truman (1884-1972), americký prezident od smrti Roosevelta v dubnu 1945 až do ledna 1953.

³ Josif Vissarionovič Stalin (1879-1953), sovětský diktátor a neomezený vládce SSSR od roku 1929.

⁴ John Reed Hodge (1893-1963), veterán 2. světové války, zúčastnil se např. tažení na Okinawě.

⁵ Kim Ir-sen (1912-1994), vůdce Korejské strany práce, premiér, od roku 1972 prezident KILDR.

⁶ Li Syn man (1875-1965), v letech 1948-60 byl prvním prezidentem Korejské republiky.

Korea měla sice být podle původních plánů sjednocena, ale mezi Američany a Sověty se prakticky ihned objevily spory o politickou budoucnost Koreje. Prezident Truman si brzy uvědomil, že Sověti budují na průmyslovém severu korejského poloostrova komunistický stát a obával se i o udržení dosud nestabilního režimu na jihu. Navíc v únoru 1946 se Kim Ir-sen stal předsedou Prozatímního lidového výboru, což byl jakýsi předstupeň severokorejské vlády. Kim Ir-sen se netajil svou ambicí sjednotit korejský poloostrov pod jedinou vládou. Zatím však ještě Severokorejci nebyli na útok připraveni, proto posílali přes hranici agitátory a později partyzány k vyvolávání neklidu a svržení Li Syn-manovi vlády.

V září 1947 vytvořilo Valné shromáždění OSN Dočasnou komisi OSN pro Koreu, jež měla dohlížet na konání svobodných voleb na celém území Koreje. Severokorejci však odmítli komisi povolit vstup na své území, takže ta mohla dohlédnout jen na volby v jižní části, které proběhly v květnu 1948. Vznikla pravicová vláda a prezidentem byl zvolen Li Syn-man. Korejská republika s hlavním městem Soulem byla poté slavnostně vyhlášena za podpory amerického generála Douglase MacArthura⁷ 15. srpna téhož roku, což ukončilo americkou vojenskou vládu generála Hodge, jejíž pravomoci přešly na civilní vládu.⁸ Komunisté v severní Koreji také nezažehali a z místních výborů vzniklo Nejvyšší lidové shromáždění, které 9. září 1948 ohlásilo vznik Korejské lidově demokratické republiky (KLDR) s hlavním městem Pchjongjangem. Do listopadu pak území KLDR opustilo sovětské vojsko.⁹

Klíčovou událostí, jež ovlivnila Koreu i celou Asii, se stalo vítězství Komunistické strany Číny v čele s Mao Ce-tungem¹⁰ nad Národní stranou Číny (takzvaný Kuomintang) v čele s Čankajškem¹¹ v čínské občanské válce. Mao pak 1. října 1949 vyhlásil vznik Čínské lidové republiky (ČLR) s hlavním městem Pekingem. Stále zde však existovaly zbytky Kuomintangu

---

⁷ Douglas MacArthur (1880-1964), pěti hvězdičkový generál, proslavil se za 2. světové války v Pacifiku.

⁸ CATCHPOLE, Korejská válka, s. 17.

⁹ Andrzej MAKOWSKI-Krzysztof KUBIAK, Korejská válka 1950-1953. Boje na moři, Praha 2004, s. 8.

¹⁰ Mao Ce-tung (1893-1976), vůdce čínských komunistů během občanské války.

¹¹ Ťiang Ťie-š Čankajšek (1887-1975), vůdce Kuomintangu, po útěku z Číny prezident Tchai-wanu.

s Čankajškem, který utekl na ostrov Tchaj-wan blízko čínského pobřeží. Mao chtěl Tchaj-wan obsadit a definitivně tak zničit Kuomintang, jenže americký prezident Truman poslal k Tchaj-wanu flotilu bránící jakémukoli útoku.

Existence Čínské lidové republiky měla vliv i na Radu bezpečnosti OSN, kde i přes vítězství komunistů zůstal zástupce Kuomintangu, jako oficiální delegát za Čínu, což SSSR neuznal a stáhl svého zástupce z Rady bezpečnosti. Pro intervenci OSN v korejské válce to mělo být velmi důležité. Od té doby jezdil Kim Ir-sen do Moskvy i Peking, aby získal souhlas obou států s napadením Korejské republiky. Mao i Stalin zprvu váhali, protože se obávali reakce USA. V mylném přesvědčení, že USA nakonec v případě agrese nebudou intervenovat, je utvrdil projev státního sekretáře Deana Achesona¹² z ledna 1950, kde tento politik vytyčil obranný perimetr USA v Asii, ale nezahrnul do něj Tchaj-wan a Korejskou republiku. V květnu 1950 získal tedy Kim Ir-sen po Stalinovi souhlas i Mao Ce-tunga, takže mu už zbývalo jen si zvolit datum útoku.¹³ Severokorejská armáda čítající přes 130 000 mužů byla dobře vyzbrojena zbraněmi ze Sovětského svazu, jako například slavným tankem T34, nebo stíhačkami Jak či bombardéry Iljušin Il10. Naproti tomu jihokorejská armáda byla vojskem policejního typu vyzbrojeným pouze lehkými zbraněmi a schopným potlačovat jen partyzánské bojůvky. Američané se totiž obávali, že po vyzbrojení bude chtít jihokorejská armáda okamžitě zaútočit na sever a zemi sjednotit, což ostatně prohlašoval i Li Syn-man. Armáda Jižní Koreje tak byla naprosto nepřipravena jakoukoli agresi odrazit.

Ráno 25. června 1950 zahájila severokorejská armáda po krátké dělostřelecké přípravě rychlý pozemní útok přes 38 rovnoběžku. Tento útok nebyl nikým vyprovokován, protože jak jsem se již zmínil, jihokorejská armáda měla zcela defenzivní charakter. Z tehdejších novin vydávaných ve východním bloku však zaznívala obvinění z agrese na stranu Jihokorejců, což je pochopitelné z důvodu ideologické jednoty onoho bloku. O tom ale ještě bude řeč. Severokorejská armáda po prolomení hranice na 38 rovnoběžce zamířila

---

¹² Dean Acheson (1893-1971), americký právník, v letech 1949-53 působil v administrativě prezidenta Trumana.

¹³ MAKOWSKI-KUBIAK, Korea, s. 9.

k hlavnímu městu Jižní Koreje Soulu, který o tři dny později obsadila. Jihokorejské jednotky v panice utíkaly.¹⁴ USA se o útoku dozvěděly kvůli čtrnáctihodinovému časovému posunu 24. června a na ráno následujícího dne svolaly Radu bezpečnosti OSN. Rada bezpečnosti bez veta nepřítomného sovětského zástupce vydala rezoluci požadující okamžité stažení severokorejských vojsk za 38 rovnoběžku a také požadavek na členské státy o „poskytnutí veškeré možné pomoci Korejské republice.“¹⁵ Prezident Truman už 25. června dal rozkaz generálu MacArthurovi, aby zajistil dodávky munice jihokorejským vojskům, evakuoval americké občany z Koreje a také zjistil, jak Jihokorejci dále pomoci, například zplnomocnil ho k nasazení leteckých a námořních sil USA k poskytnutí „ochrany a pomoci“ jihokorejským jednotkám.¹⁶ Patnáct zemí, rozhodnutých angažovat se vojensky v Koreji, se rozhodlo sestavit jednotné velení vojsk OSN, a protože jednotky USA byly jejich základem, stal se Douglas MacArthur 8. července i velitelem vojsk OSN.¹⁷

MacArthur po urychlené návštěvě Koreje řekl, že k zastavení severokorejského postupu potřebuje minimálně dvě pěchotní divize, a první z nich dorazila do jihokorejského Pusanu už na konci června. Tyto americké jednotky však byly nedostatečně vycvičené i vyzbrojené, a proto nedokázaly zastavit severokorejské tanky. Severokorejci tak do konce července okupovaly až 90% jihokorejského území.¹⁸ Američané a Jihokorejci se udrželi pouze v takzvaném Pusanském perimetru, což byl jihovýchodní cíp korejského poloostrova kolem strategicky důležitého přístavu Pusan, kde se vykládaly nové jednotky a zásoby pro OSN. Vojska OSN v srpnu 1950 zmařila při obraně pusanského perimetru celkem tři ofenzivy jednotek KLLDR a bylo zřejmé, že se v Koreji udrží. Generál MacArthur však připravil odvážný plán, jak by mohli Američané s Jihokorejci převzít iniciativu a obrátit tak průběh války.

---

¹⁴ Maurice MATLOFF, Dějiny americké armády, Praha 1999, s. 560.

¹⁵ Tamtéž, s. 562.

¹⁶ CATCHPOLE, Korejská válka, s. 23.

¹⁷ Vladimír NÁLEVKA, Horké krize studené války, Praha 2010, s. 55.

¹⁸ Tamtéž, s. 55.

MacArthur už nějakou dobu plánoval obojživelné vylodění amerických jednotek u Inčchonu, jenž leží jen třicet kilometrů západně od Soulu, přes který šly zásobovací trasy severokorejského vojska bojujícího na jihu poloostrova. Uskutečněním plánu by se vojsko KLTR dostalo do potíží a možná by se úplně rozpadlo, což se nakonec stalo. 15. září 1950 se americká vojska s úspěchem vylodila u Inčchonu a rychle postoupila k Soulu, jenž byl brzy obsazen. Spolu s protiútokem americké 8. armády z Pusanského perimetru se pod vytrvalým tlakem severokorejská armáda začala rozpadat vlivem nedostatku zásob a stálými útoky amerických letadel. Přesto mnoho severokorejských vojáků uteklo za 38 rovnoběžku, kde se začali opět formovat. Armáda OSN se zastavila na 38 rovnoběžce, protože neměla mandát k jejímu překročení. Měla OSN pouze nastolit status quo, jako před 25. červnem 1950, nebo postoupit do Severní Koreje a sjednotit ji pod demokratickou vládou? Obě varianty měly svá pro a proti, přičemž po schválení rezoluce OSN 7. října zvítězila druhá z nich.¹⁹ Prezident Truman v depeši určil MacArthurovi podmínky, které měl dodržet. Severní Korea neměla být k datu překročení 38 rovnoběžky okupována čínskými a sovětskými vojsky a jednotky OSN nesměly vstoupit na čínské či sovětské území, nebo na ně útočit.²⁰

Už v den přijetí rezoluce překročily americké a jihokorejské jednotky 38. rovnoběžku a vstoupily na území KLTR. Postupovaly velmi rychle a již 12. října obsadily Pchjongjang, tedy hlavní město Severní Koreje. Prakticky bez odporu se vojska OSN přiblížila k čínské hranici se Severní Koreou na řece Yalu. Prezident Truman se dohodl s MacArthurem, že k hraniční řece postoupí jen jihokorejské jednotky, aby nedošlo k vyprovokování čínské intervence. Přesto 8. listopadu zaútočily čínské oddíly na vojska OSN a způsobily jim těžké ztráty. Američané si špatně vyložili hrozby vojenské intervence ze strany Číny, kdy se domnívali, že Číňané pouze vyhrožují, ale nic nepodniknou. Číňané tajně shromáždili své jednotky v Mandžusku a po intervenci je vydávali

---

¹⁹ CATCHPOLE, Korejská válka, s. 61.

²⁰ pozn. Severní Korea hraničila na severozápadě s Čínou a na severovýchodě se SSSR.

za armádu dobrovolníků, ačkoli se jednalo o pravidelné vojsko. Těžká porážka s velkými ztrátami i dlouhým ústupem zpátky za 38. rovnoběžku v mrazivém počasí působily na vojska OSN depresivním dojmem. Komunisté navíc v prvním lednovém týdnu 1951 znovu dobyli Soul a pouze letecká převaha Američanů zabránila zahánání vojsk OSN ještě více na jih.²¹ Tyto špatné zprávy vyvolaly ve vrchním velení USA paranoidní reakci - generál MacArthur navrhoval použít na vybrané cíle v Číně atomové bomby a použití této zbraně nevyloučil ani prezident Truman.²²

Situaci znovu změnila ofenzíva reorganizovaných vojsk OSN, kdy byl znovu obsazen Soul (počtvrté a naposledy v této válce změnil majitele) a čínská vojska zahánána za 38 rovnoběžku. Fronta se zde definitivně zastavila a po další téměř tři roky prakticky nepohnula. Obě strany sice podnikaly výpady na protivníkovu území, ale nově postavená zákopová linie každý větší pokus o posun fronty brzdila. Komunisté i americká administrativa se pomalu smiřovali s doktrínou takzvané omezené války, ale jeden muž tuto realitu stále odmítal: generál MacArthur. V březnu 1951 v dopisu vůdci republikánské menšiny ve Sněmovně reprezentantů²³ napsal: „*My zde bojujeme za Evropu zbraněmi, zatímco tam chtějí diplomaté stále jen bojovat slovy. Není nic, co by mohlo nahradit vítězství.*“²⁴ Množící se spory o vedení války a překračování daných kompetencí nakonec přiměly prezidenta Trumana, aby generála MacArthura 11. dubna 1951 odvolal z velení amerických vojsk a vojsk OSN v Koreji. Novým velitelem se stal generál Matthew Ridgway.²⁵ Za tento krok sklidil prezident v USA bouřlivou kritiku, ačkoli se s ním později americká veřejnost smířila.

---

²¹ NÁLEVKA, Horké krize, s. 57.

²² Tamtéž, s. 57.

²³ pozn. jedná se o dolní komoru Kongresu USA, v níž má každý z 50 států minimálně jednoho zástupce. Počet zástupců je dán počtem obyvatel onoho státu.

²⁴ Vladimír NÁLEVKA, Stalinova hra o Zemi jitřní svěžesti. Korejská válka 1950-53, Praha 2009, s. 80.

²⁵ Matthew Bunker Ridgway (1895-1993), za 2. světové války velel 82. výsadkové divizi, zúčastnil se řady bojů, v korejské válce velel americké 8. armádě, po odvolání MacArthura ho nahradil ve funkci velitele vojsk OSN.

Zlom v diplomacii ohledně korejské války přineslo v prosinci 1952 zvolení nového amerického prezidenta Dwighta D. Eisenhowera.²⁶ Ten brzy poté osobně navštívil Koreu a rozhodl se zatlačit na Čínu a Severní Koreu kvůli rychlému ukončení neplodné války. Mezitím již od července 1951 probíhala v Kesongu blízko 38. rovnoběžky mírová jednání mezi oběma stranami. Jednání končila dlouho ve slepé uličce, protože Severokorejci i Číňané dlouho odmítali repatriaci zajatců, z nichž většina komunistických odmítala návrat do vlasti. Na přelomu let 1951 a 1952 se mírová jednání přesunula z Kesongu do Pchanmundžonu, ale na výsledek to nemělo žádný vliv. Mírové rozhovory se kvůli rozporům v problematice repatriací zajatců táhly až do konce války v červenci 1953. K určitému průlomů sice došlo 27. listopadu 1951, kdy byla uzavřena první dohoda o příměří, obě strany si vyměnily seznamy válečných zajatců, ale šlo na dlouhou dobu o poslední kontakt mezi oběma stranami.²⁷

Když 5. března 1953 zemřel Josif Stalin, mělo to dopad i na severokorejské a čínské představitele a přes ně i na vývoj korejské války. Komunisté souhlasili nejprve s výměnou nemocných a raněných zajatců, ale zároveň připustili možnost, že by to mohlo vést k vyřešení otázky repatriace dohodou, že obě strany budou mít možnost přesvědčit zajatce odmítající repatriaci ke změně rozhodnutí.²⁸ Smlouva o uzavření příměří byla podepsána 27. července 1953 v deset hodin dopoledne v Pchanmundžonu a v měla začít platit v deset hodin večer onoho dne. Podle dohody měla tvořit demarkační čáru linie fronty v poslední hodině války, přičemž do tří dnů po podepsání smlouvy se obě strany stáhly o dva kilometry, aby tak vznikla demilitarizovaná zóna mezi nimi. Žádná strana nesměla do Koreje přivážet nové jednotky, ale stejný počet jednotek mohl být vyměňován. Na dodržování podmínek příměří dohlížela vojenská komise důstojníků z obou stran a ještě komise neutrálních států zahrnující Švédsko, Švýcarsko, Československo a Polsko.²⁹

---

²⁶ Dwight David Eisenhower (1890-1969), americký generál, od roku 1944 velel spojeneckým vojskům na Západě.

²⁷ NÁLEVKA, Stalinova hra, s. 91.

²⁸ MATLOFF, Dějiny americké armády, s. 581.

²⁹ Tamtéž, s. 583.

Na závěr je třeba poznamenat, že dohoda o příměří platí dodnes, takže oficiálně panuje mezi oběma státy korejského poloostrova válečný stav. Vzhledem k odlišnosti obou politických systémů je velmi malá naděje na sjednocení, nebo i zlepšení života obyvatel v Severní Koreji.

II. Československý tisk na počátku padesátých let

Cenzura a ideologie

Už od února 1948 procházela celá československá společnost a s ní samozřejmě i tištěná a mluvená média, tedy tisk, rozhlas a kinematografie, hlubokými změnami. Většinu z nich ovládla KSČ ještě před únorem, a to po vítězných volbách v květnu 1946, čemuž ostatní strany nebyly schopny čelit. Paradoxní je, že nekomunističtí ministři požadovali sami zavedení cenzury, aby zabránili zasahování komunistů proti jejich tisku.³⁰ V Čechách a na Moravě byl tisk řízen Ministerstvem informací, v jehož čele stál už od roku 1945 zarytý komunist Václav Kopecký,³¹ který si s nekomunistickými novináři dokázal poradit například omezováním přidělu papíru, což omlouval poválečným nedostatkem. Na Slovensku vedl takzvané Povereníctvo informácií (jednalo se slovenskou obdobu Ministerstva informací) člen Demokratické strany Samuel Belluš,³² ale tato instituce vedla pouze administrativní registraci tisku.³³

Po únoru tedy KSČ převzala moc v Československu a ihned začala upevňovat svou kontrolu nad tiskem. Funkcionáři KSČ zde vycházeli ze zkušeností Sovětského svazu, ale také z praxe fungování médií během okupace, přičemž se snažili co nejvíce omezit přístup občanů k „nevhodným informacím“ a naopak podat veřejnosti obraz skutečnosti podle stranické linie.

---

³⁰ Jakub KONČELÍK - Pavel VEČEŘA - Petr ORSÁG, Dějiny českých médií 20. století, Praha 2010, s. 123.

³¹ Václav Kopecký (1897-1961), komunistický politik, patřil k nejtvrdějším stalinistům.

³² Samuel Belluš (1916-1998), právník, člen Slovenské národní rady v letech 1945-48, po únoru 1948 odešel do exilu.

³³ KONČELÍK – VEČEŘA - ORSÁG, Dějiny českých médií 20. století, s. 123.

Tisk se od té doby mohl pohybovat pouze v mantinelech daných mu nařízeními KSČ.³⁴ V říjnu 1948 se v Praze konal první celostátní sjezd československých novinářů za účasti předsedy vlády Antonína Zápotockého.³⁵ Hlavní referát zde měl ministr informací Václav Kopecký, který určil československému tisku jeho místo v budování socialistické společnosti. Novináři nyní měli působit na společnost „ideově výchovně.“ Média se měla striktně držet stranické linie a potlačovat nezávislé formy žurnalistiky.³⁶

Klíčovým mezníkem v novinářské profesi se stal zákon č. 184/1950 Sb. přijatý Národním shromážděním³⁷ 20. prosince 1950 O vydávání časopisů a O Svazu československých novinářů. Tisk měl podle tohoto zákona „*napomáhat budovatelskému úsilí československého lidu a spolupracovat na jeho výchově k socialismu.*“³⁸ Zákon kromě určení jaké organizace a instituce mohou vydávat noviny a časopisy (měly působit výchovně na společnost) vysvětloval důvody existence Svazu československých novinářů, přičemž ukládal povinné členství každého novináře z povolání v této instituci. Kontrola médií se pak dále rozšiřovala.

Dohled nad všemi médii mělo kulturně propagační oddělení Ústředního výboru Komunistické strany Československa (ÚV KSČ), jehož součástí byl tiskový a vydavatelský odbor. V čele oddělení stál Gustav Bareš,³⁹ který měl časté mocenské spory s Václavem Kopeckým a jím řízeným Ministerstvem informací. Tyto spory přetrvávaly až do zrušení Ministerstva informací v roce 1953. Tiskový i vydavatelský odbor posílaly redakcím závazné směrnice týkající se politiky. Šéfredaktoři pak byli odpovědní za ideově politický obsah listu.⁴⁰ Každý vydavatel musel přijímat rozhodnutí stranických orgánů, takže novináři kromě právních norem měli také sledovat rozhodnutí aparátu KSČ, stranická nařízení a také dokumenty Svazu novinářů.

---

³⁴ Tamtéž, s. 137.

³⁵ Antonín Zápotocký (1884-1957), český levicový politik, odborový předák, předseda vlády, po smrti Klementa Gottwalda druhý komunistický prezident.

³⁶ Petr BEDNAŘÍK – Jan JIRÁK – Barbara KÖPPLOVÁ, Dějiny českých médií. Od počátku do současnosti, Praha 2011, s. 253.

³⁷ pozn. jednalo se o zákonodárny orgán skládající se z jedné komory.

³⁸ BEDNAŘÍK – JIRÁK – KÖPPLOVÁ, Dějiny českých médií, s. 254.

³⁹ Gustav Bareš (1910-1979), přední komunistický ideolog a politik, po roce 1952 odstaven od moci.

⁴⁰ BEDNAŘÍK – JIRÁK – KÖPPLOVÁ, Dějiny českých médií, s. 256.

V listopadu 1950 KSČ dospělo k názoru, že je třeba posílit dohled nad médií přímo v redakcích díky takzvaným dohlížecím redaktorům. V rámci každého deníku měli působit dva politicky uvědomělí redaktori, „jejichž úkolem bude revidovat všechna vydání listu v obtazích a u rotačky a kteří budou zodpovědni za to, že se napříště neobjeví žádné chyby a provokace.“⁴¹ Opravdová cenzurní instituce vznikla až 22. dubna 1953 tajným usnesením vlády pod názvem Hlavní správa tiskového dohledu (HSTD) a jež měla fungovat, jako samostatný útvar ministerstva vnitra s vazbami na Státní bezpečnost (STB).⁴² Hlavní sídlo bylo v Praze s pobočkou v Bratislavě, přičemž působila až do konce 60. let. Pracovník HSTD dostal vždy od redakce obtahy novin podepsané šéfredaktorem, nebo jeho zástupcem. Pro schválení stačil jeho podpis a takzvané cenzorské číslo. Každý cenzor měl svoje číslo, kterým označil obsah tiskoviny, bez tohoto čísla nesměly žádné noviny nebo časopis vyjít. ČTK⁴³ také prováděla kontrolu textů a fotografií, kdy platilo, že bez schválení HSTD nemohla ze své produkce nic distribuovat.

Dalším účinným prostředkem kontroly médií bylo jejich financování, protože ta v centrálně řízeném hospodářství získávala peníze přímo či nepřímo ze státního rozpočtu, takže ani ekonomicky už nebyla nezávislá. Možné ztráty pak pokrýval nucený odběr tisku určitými jednotlivci a institucemi. Cena novin zůstávala jednotná i bez ohledu na počet stran. Například v roce 1955 stály noviny ve všední den 30 haléřů a v neděli 50 haléřů.⁴⁴

I po únorových událostech roku 1948 zůstával v Československu zachován stranický tisk vydávaný politickými stranami organizovanými v Národní frontě. Některá periodika vydávala přímo komunistická strana, například deníky Rudé právo (ústřední stranický tisk) a Nová svoboda (vycházející v Ostravě, jako tiskový orgán místního krajského výboru). Rovněž další strany měly svůj tisk, například Československá strana socialistická deník Svobodné slovo a Československá strana lidová deník Lidová

---

⁴¹ Tamtéž, s. 257.

⁴² KONČELÍK – VEČEŘA – ORSÁG, Dějiny českých médií 20. století, s. 139.

⁴³ Československá tisková kancelář.

⁴⁴ BEDNAŘÍK – JIRÁK – KÖPPLOVÁ, Dějiny českých médií, s. 259.

demokracie. Vycházel zde také časopis Křesťanská žena, kterému však v roce 1954 ubývali čtenáři, než v tom samém roce bylo jeho vydávání zastaveno.⁴⁵ Zároveň i různé další organizace vydávaly svá vlastní periodika, například Ústřední rada odborů s jednotlivými svazy Revolučního odborového hnutí (ROH) vydávaly deník *Práce*, čtrnáctideník *Odborář*, měsíčník *Práce a mzda*, atd. Ve vydavatelství Práce patřícímu Ústřední radě odborů vycházel i jediný český časopis zaměřený na satiru *Dikobraz*.⁴⁶ Významným vydavatelem byl i Československý svaz mládeže vydávající deník *Mladá fronta* a řadu časopisů pro děti, například *Mateřídouška*, *Ohníček* a *Pionýrské noviny*, které se roku 1953 přejmenovaly na známějšího *Pionýra*. Aktivní byla rovněž armáda se svým deníkem *Obrana lidu*, i čtrnáctideníky *Československá armáda* a *Československý voják*.⁴⁷ Nezanedbatelný společenský vliv měly kulturní časopisy, například *Tvorba* spojená se jménem Gustava Bareše, která spolu s Barešovým ústupem ze slávy skončila na počátku roku 1952. Dalším byl třeba časopis *Var* spojený s ministrem kultury Zdeňkem Nejedlým.⁴⁸ I přes nedostatek papíru se při rušení některých novin brzy objevují nové, například když v roce 1952 došlo k ukončení *Lidových novin*, prázdné místo ihned nahradil týdeník *Literární noviny*, atd.

Co se týká obsahu novin na počátku padesátých let, pak musíme mluvit o jejich ideologické zabarvenosti v domácí politice vůči střední třídě zastupované obchodníky nebo podnikateli, která byla režimem pronásledována. Zprávy se zahraničí, zde mám na mysli státy západní Evropy a USA, jsou plné odkazů na špatný život tamních dělníků právě na úkor podnikatelů a průmyslníků. Naopak reportáže ze států východní Evropy hýří optimismem. Až nekriticky je samozřejmě vyzdihován Sovětský svaz jako garant míru i prosperity celého východního bloku. Novinám v této době rovněž dominovaly dlouhé projevy komunistických funkcionářů, které noviny citovaly bez výjimky celé, přičemž zcela zmizel žánr reklamy a reportáže, což se na

---

⁴⁵ Tamtéž, s. 259.

⁴⁶ BEDNAŘÍK – JIRÁK – KÖPPOVÁ, Dějiny českých médií, s. 260.

⁴⁷ KONČELÍK – VEČEŘA – ORSÁG, Dějiny českých médií 20. století, s. 147.

⁴⁸ Zdeněk Nejedlý (1878-1962), literární historik, politik, v době vrcholného stalinismu zastával funkci ministra školství a národní osvěty.

jejich kvalitě podepsalo. Novináři se snažili ukázat domácí události a ekonomiku v co nejlepším světle spolu s přibývajícými budovatelskými úspěchy, přičemž i úspěšní sportovci byli vyzdvihováni, jako hrdinové nového společenského zřízení.⁴⁹ Přemíra ideologie na stránkách novin je patrná zvláště z několikastránkových reportáží z politických procesů s nejrůznějšími „záškodníky“ socialistického zřízení a následným vynášením trestů nad nimi. Články o procesech jsou doprovázeny rezolucemi pracujících, kteří často požadují nejpřísnější tresty pro „nepřátele lidové demokracie v Československu.“ Tato témata spolu se sjezdy KSČ i mírovými rezolucemi dokonce často odsunula zahraničněpolitické rubriky až na zadní strany těchto novin a časopisů. Nyní bych se rád věnoval už přímo československým novinám a jejich pohledu na události korejské války z politického i ideologického hlediska.

III. Pohled československého tisku na korejskou válku

1. „Zákeřný útok“ vojsk Korejské republiky na KLTR

„25. června časně zrána zahájila vojska tzv. národní obrany loutkové vlády Jižní Koreje nenadálý útok na území Severní Koreje po celé délce 38. rovnoběžky. Při neočekávaném útoku na Severní Koreu pronikl nepřítel na území Severní Koreje do hloubky 1-2 km na sever od 38. rovnoběžky v oblasti Hiadiu a v oblasti Kymčon a Červon.“⁵¹ Takto hodnotí nejvýznamnější list komunistické strany „přepadení“ Korejské lidově demokratické republiky jejím jižním sousedem. My už víme, že agresorem byla ve skutečnosti Severní Korea, ale nepravdivých či zavádějících zpráv přináší deník mnohem více. Pozoruhodné je, že uvádí, kam přesně na území Severní Koreje měla vojska Jižní Koreje proniknout, ačkoli ta ve skutečnosti hranice vůbec nepřekročila a útok KLTR byl tedy zcela nečekaný. Jak už jsme si řekli, vojsko Jižní Koreje

---

⁴⁹ KONČELÍK – VEČEŘA – ORSÁG, Dějiny českých médií 20. století, s. 168.

⁵¹ Rudé právo ze dne 27.6.1950, III.vydání, r.30, č.151, s. 2.

nebylo ve stavu ani se bránit zákeřnému útoku vojsk KLDK, natož dokonce útočit. Proč tedy list předkládá čtenáři tyto lži? Zprávu o útoku jihokorejských vojsk ve skutečnosti přinesly všechny noviny východního bloku, přičemž jejich účelem bylo vytvořit záminku pro vpád Severní Koreje na území svého souseda a zároveň útok ospravedlnit.

Zavádějící zprávy o útoku Jižní Koreje však pokračují dál, například hned 28. června přináší Rudé právo „důkazy“ o podněcování Li Syn manovy armády k útoku ze strany amerických činitelů, když se zmiňuje o schůzce Johna Fostera Dullese⁵² s důstojníkem americké armády přiděleným k jihokorejské armádě a s jihokorejským důstojníkem. Ihned dochází k závěru, že se na této schůzce týden před údajným napadením KLDK kuly pikle, zástěrkou přitom měla být nově uzavřená smlouva s Japonskem „*Dulles pozměnil svůj jízdní řád a náhle se objevil na 38. rovnoběžce v Koreji. A v neděli nikdo neslyšel nic o tom, že by byla nějaká smlouva uzavřena s Japonskem, ale každý zaslechl zprávu o zákeřném útoku jihokorejských fašistů na 38. rovnoběžce.*“⁵³ Zde čtenáře novin bezpochyby zaujme nazvání jihokorejských vojáků fašisty.⁵⁴ Přirovnání k fašistům se v nich objevuje velmi často s jasným extrémně negativním nádechem, který má čtenáři vnuknout pocit, že Jihokorejci jsou krvelačnými nástupci Hitlera neštítící se žádné ohavnosti. Severokorejci jsou zde naopak vykresleni, jako hrdinové, kteří zastavili agresi a oprávněně přešli do protiútoků. Můžeme zde pozorovat typické černobílé rozdělení světa na dobré a špatné, které je charakteristické pro vidění světa v každé diktatuře.

Teď bych rád dal prostor k vysvětlení situace těmi „hodnými“, tedy samotnému severokorejskému vůdci Kim Ir-senovi a jeho pohledu na dříve zmíněnou událost. „*Drazí spoluobčané! Drazí bratři a sestry, vojáci naší lidové armády a partyzáni, bojující v jižní části naší republiky. Obracím se k vám jménem vlády Korejské lidově demokratické republiky. Dne 25. června zahájila*

---

⁵² John Foster Dulles (1888-1959), konzultant ministerstva zahraničí USA.

⁵³ Rudé právo ze dne 28.6.1950, III.vydání, r.30, č.152, s. 2.

⁵⁴ pozn. jedná se o název stoupců italského diktátora Benita Mussoliniho, často se nepřesně užívá v kontextu s německým nacismem, což je vzhledem k větší proslulosti nacismu i tento případ.

*armáda loutkové vlády zrádce Li Syn mana útok na sever od 38. rovnoběžky. Statečně bojující bezpečnostní oddíly úder zachytily a odrazily v úporných bojích útok vojsk loutkové Li Syn manovy armády. Vláda Korejské lidové demokratické republiky projednala vzniklou situaci a vydala rozkaz přejít do rozhodného protiútoků a rozdrtit ozbrojené síly nepřítele.*⁵⁵ Při pozorném prostudování projevu Kim Ir-sena se dá mezi řádky objevit několik pozoruhodných věcí. Vůdce se zde obrací na bratry, sestry, vojáky, ale také na partyzány bojující na jihu země. Severokorejští činitelé zdůrazňovali, že vždy usilovali o sjednocení korejského poloostrova pokojnou cestou, jak si ale vysvětlit přítomnost partyzánů bojujících na jihu? Že by se v krátké době po „vpádu“ jihokorejských vojsk na sever aktivovali v Jižní Koreji ozbrojení partyzáni? Další věcí je pozoruhodný obrat o partyzánech bojujících v jižní části *naší* republiky. Kim Ir-sen podle zvýrazněného slova už jižní část Koreje automaticky připojil ke své severní. A právě zde je vidět jeho skutečný motiv k válce: sjednocení Koreje vojenskou agresí. Vláda KLDR tedy po odražení vymyšleného útoku jihokorejských vojsk nařídila své armádě okamžitý protiútok na jih.

Československý tisk, pokud jde o zahraniční činitele, se omezuje na citování výroků pouze komunistických představitelů, což je dalším důkazem ideologického zabarvení novin té doby. Komunističtí představitelé i tisk nejen ze socialistických, ale i ze západních zemí, mají na téma korejské války stejný názor, například britský *Daily Worker* „*Američtí gangsteři vyvolali válku v Koreji, aby získali záminku pro ochranu k zániku odsouzených loutek Čankajškova režimu na Formose (Formosa=Tchaiwan). Chtějí současně obnovit v Korejské lidové republice vládu kapitalistů a velkostatkářů a chtějí celou zemi přeměnit v základnu proti Číně a SSSR.*“⁵⁶ Objevuje se zde stále více rozvíjená myšlenka o podněcování Jihokorejců Američany k napadení Severu, ale naráží se zde na údajné obsazení Tchaiwanu americkým vojskem, ke kterému však nikdy nedošlo. Lidové noviny zde tedy uvádějí jednoznačnou

---

⁵⁵ Rudé právo ze dne 28.6.1950, III. vydání, r.30, č.152, s. 2.

⁵⁶ Lidové noviny ze dne 30.6.1950, III. vydání, r.58, č.152, s. 3.

lež, nebyly ale jediné. Zmínka o obnově vlády „kapitalistů a velkostatkářů“ v KLDŘ představuje nejen obavu britských komunistů, ale například i československých, kteří poměrně nedávno uchopili moc a potřebovali svůj režim upevnit. Naráželi proto v tisku na obavy dělníků a rolníků z návratu oněch vrstev a snažili se proti nim vyburcovat protilidový odpor založený na teorii třídního boje.

Často se v československém tisku objevovala slova podpory severokorejské armádě, popřípadě jejím politickým špičkám, za ofenzivní postup na frontě. Různé průmyslové závody v Československu vyjadřovaly podporu svými dopisy, například zaměstnanci Spojených závodů UP⁵⁷ v Králově Poli napsali *„Za tak zvanou vládou Jižní Koreje stojí světový kapitál v čele s imperialistickou Amerikou, za kterou vlastně umírá lid Severní a Jižní Koreje. Tuto politiku co nejrozhodněji odsuzujeme a ještě více se přičiníme, abychom lepším výkonem v práci podpořili mírové snahy svobodných států v čele se Sovětským svazem, který je nám zárukou, že paliči nové války budou zahnáni a zničeni i na Koreji.“*⁵⁸ Noviny i z dalších dní korejského konfliktu jsou plné takových závazků ve jménu míru a aby „paliči“ nové války byli zahnáni. Je to smutný důsledek dobře fungující propagandy působící na dělníky a další nižší profese, které evidentně uvěřili v americkou vinu na válce podobně, jako ve vinu Milady Horákové a spol. odsouzených v politickém procesu v květnu a na počátku června 1950. Tehdy tisíce lidí v rezolucích posílaných soudu požadovaly nejvyšší tresty pro obviněné.

Obě strany prováděly letecké útoky na území protivníka, ale v československých novinách pouze vojsko KLDŘ bombardovalo bezchybně bez ztrát na životech mezi civilisty. Pojďme si to porovnat *„Podle zprávy velitelství lidové armády vykonalo letectvo Korejské lidově demokratické armády 27. a 28. června více než 10 náletů na vojenské objekty Li Syn manovy armády nacházející se jižně od Seulu. Dne 27. června bombardovalo letectvo železniční mosty, vojenské transporty, železniční stanici Anniani,*

---

⁵⁷ Uměleckoprůmyslové závody.

⁵⁸ Lidové noviny ze dne 1.7.1950, III. vydání, r.58, č.153, s. 2.

vojenská skladiště.⁶⁹ Není zde ani zmínka o ztrátách mezi civilisty, ačkoli před severokorejskou armádou prchalo na jih značné množství civilistů, kteří byli navíc zabíjeni oběma stranami kvůli podezření ze špionáže. Americké letectvo je hodnoceno výhradně negativně „Ve čtvrtek 29. června v 17:30 hodin napadlo 27 amerických bombardovacích letadel město Fenjan.⁷⁰ bombardováním bylo poškozeno mnoho obytných domů, ztráty mezi civilním obyvatelstvem jsou značné.“⁷¹ V dalších číslech se čtenář dozví, jak jsou bezbranné ženy a děti brutálně zabíjeny těžkým bombardováním mírumilovného obyvatelstva, které ihned po náletu opraví komunikace a dále dopravuje zásoby bojujícím vojskům KILDR. Tento paradox se v našich soudobých novinách objevuje velmi často. Nyní bych chtěl nakrátko změnit téma a zmínit se o jedné záležitosti, která se dotýkala nejen Československa, ale i NDR⁷² a jež částečně zastiňovala události v Koreji z hlediska zájmu obyvatelstva. Tou záležitostí byla mandelinka bramborová.

Nejprve se výskytu mandelinky nepřikládala ideologická nálepka a občané byli pouze vyzýváni, aby učinili příslušná opatření k zastavení šíření tohoto brouka „Při nálezů brouka, larvy, nebo vajčček musí být místo jasne označeno, larvy, vajččka nebo brouk zničeni. Nález je nutno neprodleně hlásit na místním národním výboru. V obci, kde se mandelinka vyskytla, musí být okamžitě organizována akce sběru a použito chemických prostředků, zejména v okolí výskytu.“⁷³ Obyvatelé byli zároveň ujišťováni, že všechny příslušné orgány rozhodly rychle, aby byla pohroma zažehnána „Československý svaz mládeže reagoval okamžitě na vládní prohlášení a vyzývá proto mládež z celé republiky, aby se účinně zapojila do boje proti mandelince. Ve svém svolání zdůrazňuje, že je třeba neprodleně ustavit svazové skupiny okresních a krajských výborů v Karlových Varech, v Plzni, Českých Budějovicích, Ústí n. L., Liberci, Praze, Pardubicích, Brně, v Jihlavě a v Bratislavě a organizovat

---

⁶⁹ Lidová demokracie ze dne 1.7.1950, III. vydání, r.VI., č.153, s. 1.

⁷⁰ pozn. jedná se o hlavní město KILDR Pchjongjang.

⁷¹ Lidová demokracie ze dne 1.7.1950, III. vydání, r.VI., č.153, s. 1.

⁷² pozn. Německá demokratická republika, sovětský satelit nacházející se na území východního Německa.

⁷³ Lidová demokracie ze dne 1.7.1950, III. vydání, r.VI., č.153, s. 2.

*okamžitou pomoc veškeré mládeže.*⁷⁴ Aby měl čtenář představu o tom, o jak velkou katastrofu se jednalo, dejme ještě jednou prostor Lidové demokracii „*V okrese Karlovy Vary je napadeno 63% obcí. Pátrací služba tam našla dosud 74 brouků, 2830 larev a 7 skupin vajíček. Napadená pole jsou ihned chemicky asanována. Pátrání se účastní denně 3400 osob, mezi nimi dělníci ze závodů, železničáři, lázeňští zaměstnanci i rekreatanti. Kromě toho pátrá po mandelince 957 žáků a žákyň ze 24 škol karlovarských okresů.*“⁷⁵ Jak je vidět, prakticky všichni v okrese Karlovy Vary přiložili ruce k dílu, aby byl nebezpečný bramborový škůdce zlikvidován. Zdálo se, že víc se snad ani udělat nedá. Vedoucí činitelé si však uvědomili možnost převést tento problém do ideologické roviny.

Českoslovenští občané už více než dva roky „masírování“ ideologickou propagandou si brzy v novinách přečetli o nepřírozně vyvolaném výskytu mandelinky. Kdo za to měl být odpovědný, je jasné z následujícího úryvku: „*Letos bylo pojednou během několika dní zachváčeno mandelinkou bramborovou současně cca 73% obcí na okrese. To všechno bylo nezvratným důkazem toho, že mandelinkové nebezpečí nevzniklo přirozeným způsobem, že tento nebezpečný škůdce byl do obcí dopraven uměle a hromadně západními imperialisty a jejich agenty. Pracující lid Třeboňska odmítá s odporem tento zločinný pokus našich nepřátel o zničení bramborové úrody a vyhlásil úporný boj proti „americkému brouku.*“⁷⁶ Nezůstalo jen u obviňování v celostátních i regionálních novinách a československé ministerstvo zahraničí už v polovině července dokonce poslalo dvě nóty americkému velvyslanectví, v němž si stěžuje na nezákonné přelety území republiky americkými letadly a shazování mandelinky při těchto přeletech. Sovětský svaz, aby dodal váhu nótám malého Československa, poslal rovněž prostřednictvím svého ministerstva zahraničí další nótu vládě Spojených států, v níž také protestoval proti záškodnictví prováděnému v Československu a jiných státech východního bloku. Co si o této nótě mysleli Američané není známo, protože na

---

⁷⁴ Tamtéž, s. 2.

⁷⁵ Lidová demokracie ze dne 5.7.1950, III. vydání, r.VI., č.155, s. 7.

⁷⁶ Jihočeská Pravda z 25.8.1950, č.34, s. 2.

ni vůbec nereagovali, což vypovídá samo za sebe. Tolik v krátkosti pro vykreslení atmosféry panující na počátku padesátých let nejen v Československu, ale i po celém světě.

2. Vylodění u Inčchonu, dobytí Soulu americkými vojsky a reakce československého tisku

V Koreji mezitím probíhaly kruté boje, při nichž Severokorejci stále zatlačovali jihokorejská a americká vojska dále na jih. Ke konci srpna už byla situace vojsk OSN kritická, čehož si všiml i československý tisk. Těžké boje čekaly jihokorejské město Tegu, které bylo důležitou spojnici s přístavem Pusan. *„Americká námořní pěchota se snaží ze všech sil čelit postupu severokorejských vojsk a zvláště u města Čanjen usiluje o obnovení svých protiútoků. Je zřejmé, že se Američané snaží vytvořit v oblasti města Tegu obrannou linii, která by byla schopna zadržet ofenzívu lidové armády.“*⁷⁷ Tento zdánlivě nestranný článek pak pokračuje líčením postřehů sovětského dopisovatele listu Pravda o situaci v Severní Koreji. *„Lid pracuje bez oddechu a v zemi panuje vojenská kázeň. Železničáři zajišťují transporty nákladů na frontu i s nasazením vlastního života. Korejští elektromontéři pracují ve dne v noci, aby obnovili elektrické spoje, které byly zpřetrhány nepřátelským bombardováním. Již v červenci bylo obnoveno zásobování elektřinou v Seulu, Hončenu, Kaisenu a jiných městech.“*⁷⁸ Všichni tedy pilně pracují, aby se lidé mohli těšit z míru, svobody a štěstí. Míněna je samozřejmě svoboda v socialistickém duchu a společném vlastnictví a mír vybojovaný zbraněmi komunistů.

Na počátku září už byl obranný perimetr vojsk OSN kolem Pusanu dokončen a spojenecké jednotky dokázaly udržet své pozice i přes silné útoky Severokorejců. Československý tisk překrucující zprávy z bojiště zde dává prostor hlavně komuniké z velitelství lidové armády Severní Koreje: *„Oddíly*

---

⁷⁷ Lidová demokracie ze dne 27.8.1950, III. vydání, r.VI., č.201, s. 3.

⁷⁸ Tamtéž, s. 3.

lidové armády pokračují na všech frontách v urputných bojích s americkými a lisynmanovskými⁷⁹ vojsky, která podnikají zuřivé protiútoky. Na východním pobřeží pronikají oddíly lidové armády kupředu a zasazují těžké údery nepříteli, který klade houževnatý odpor.⁸⁰ Ve skutečnosti severokorejské armádě pomalu docházel dech, protože při postupu na jich přišla o tisíce vycvičených vojáků, které nahradila násilně verbovanými Jihokorejci, jimž však chyběly potřebné zkušenosti. Náš soudobý tisk ale líčil pouze ztráty Američanů a Jihokorejců. „V bojích podél východního pobřeží pobily a zranily oddíly lidové armády přes 2000 a zajaly přes 200 nepřátelských vojáků a důstojníků. Bylo ukořistěno 6 raketových děl, 10 automobilů, velký počet radiových stanic, ručních granátů, nábojů a mnoho jiného střeliva.“⁸¹ Zajímavé je, že ztráty Severokorejců nebyly vůbec zveřejněny. Možným důvodem bylo, aby svou velikostí neohrozily morálku domácího obyvatelstva.

Československý tisk během září při zprávách o Koreji hovořil dále negativně o bojových akcích Američanů, například je zde svědectví britského novináře, který zřejmě svým zaměřením inklinoval k socialismu. „Malým městem, které jsem viděl, procházela trať a po bombardování amerických létajících pevností zůstala neporušena. 30 amerických létajících pevností srovnalo se zemí celé stovky domů, dvě nemocnice, školu a malou papírnu. Jenom sedm bomb bylo shozeno poblíže železniční tratě. Tomu říkají američtí stratégové kladení tzv. pumových koberců. Z vojenského hlediska je to naprosto bezvýsledná a nelidská metoda, která je v úplném souhlasu s americkou politikou leteckého teroru.“⁸² Je zřejmé, že líčení britského reportéra není nestranné, jak by mělo být. Problémem Američanů při zaměření cíle byla často blízkost civilních objektů, jež stály prakticky vedle obytné zástavby, takže se vůbec nelze divit civilním ztrátám. K tomu však ve válce mnohdy dochází.

---

⁷⁹ pozn. soudobý československý tisk takto nazýval jihokorejská vojska podle hlavního představitele státu.

⁸⁰ Práce ze dne 1.9.1950, r.VI., č.203, s. 2.

⁸¹ Tamtéž, s. 2.

⁸² Práce ze dne 5.9.1950, r.VI., č.207, s. 2.

Obrat ve válce ve prospěch Američanů a Jihokorejců se přiblížil takzvanou operací Chromite, což bylo, jak už jsem se zmínil v první kapitole, vylodění vojsk v přístavu Inčchon a rychlý postup na hlavní město Jižní Koreje Soul, vzdálené ani ne 30 km. Plán byl Američany úspěšně proveden 15. září 1950. Československý tisk toho dne zveřejnil ohledně situace v Koreji další komuniké lidové armády o velkých úspěších dosažených Severokorejci v boji s americkými a jihokorejskými vojsky a také projev Kim Ir-sena u příležitosti druhého výročí založení KLTR *„Druhé výročí vytvoření naší republiky oslavuje korejský lid v době vlastenecké osvoboditelské války proti americkým ozbrojeným interventům a jejich nohsledům – lysinmanovským zaprodancům, v době boje za nezávislost, svobodu a čest naší vlasti.“*⁸³ Dále pak uvedl *„Není pochyby o tom, že není daleko den, kdy celá naše země bude zcela osvobozena.“*⁸⁴ Svoboda KLTR a Korejské republiky se svým způsobem od sebe lišila. Oba vedoucí představitelé o ní měli zcela jiné představy. Kim Ir-sen chtěl sjednotit korejský poloostrov pod svou komunistickou a Li Syn man zase pod až příliš pravicovou vládou.

Rudé právo ten samý den zveřejnilo tuto zprávu o špatné morálce lysinmanovského vojska: *„Protože bojová morálka jihokorejských vojáků je velmi nízká, rozpouštějí Američané celé jednotky jihokorejské armády a přidělují jednotlivé vojáky k americkým jednotkám, kde na ně dozírají američtí vojáci.“*⁸⁵ Američané však tímto přidělením jihokorejských vojáků k americkým jednotkám chtěli dosáhnout posílení kamarádského vztahu a zvýšení důvěry mezi americkými a jihokorejskými vojáky.

„Osvobozené“ obyvatelstvo Jižní Koreje mezitím volilo své zástupce do demokratických orgánů lidové správy: *„...volí zejména osvědčené bojovníky z dob boje proti japonským okupantům a bojovníky za práva lidu z dob vlády lysinmanovské bandy, kteří byli vysvobozeni z žalářů, do nichž je protilidový režim uvrhl.“*⁸⁶ Bohužel pro komunisty tito osvědčení bojovníci z řad lidu neměli

---

⁸³ Práce ze dne 15.9.1950, r.VI., č.217, s. 2.

⁸⁴ Tamtéž, s. 2.

⁸⁵ Rudé právo ze dne 15.9.1950, III. vydání, r.30, č.219, s. 2.

⁸⁶ Tamtéž, s. 2.

příležitost se výrazněji prosadit, protože po opětovném osvobození Jižní Koreje Američany byli buď znovu uvězněni nebo popraveni.

První zmínky o vylodění u Inčchonu přinesly československé noviny až 19. září, přičemž se snažily situaci bagatelizovat. *„Podle zpráv vrchního velitelství lidové armády Korejské lidově demokratické republiky nasadili Američané soustředivše na 300 válečných lodí USA a Velké Británie a přes 500 letadel – těžkých bombardérů i stíhaček, vylodilo se od 15-16. září u Inčchonu přes 40 000 mužů pěchoty podporovaných dělostřelectvem a tanky. Jak je vidět, soustředili Američané po všech neúspěších a těžkých porážkách, které utrpělo americké velení v Koreji v boji se svobodným korejským lidem v oblasti Inčchonu soustředilo všechny branné síly USA na Dálném Východě.”*⁸⁷ Tyto americké jednotky připuly ve skutečnosti z USA a měly původně tvořit posily pro americkou 8. armádu bránící Pusanský perimetr, další jednotky se formovaly ve Spojených státech. Noviny dále tvrdí, že pouze početní přesila nepřátel přinutila Severokorejce k ústupu a že Američané díky tomu mohli postoupit k Soulu. Pisatel nedodal, že Britové provedli dále na sever klamné vylodění, čímž severokorejskou obranu zcela zmátli. Navíc několikadenní ostřelování z moře a ze vzduchu učinilo ze severokorejských vojáků trosky neschopné boje.

KLDR si v té době na chování Američanů stěžovala na půdě OSN, což čtenáře po zkušenostech s tehdejším tiskem ani nepřekvapí. *„Ministr zahraničních věcí Korejské lidově demokratické republiky Pak Hen-jen zaslal generálnímu tajemníkovi OSN Trigve Liemu⁸⁸ a předsedovi Rady bezpečnosti Jebbovi⁸⁹ telegram, ve kterém ostře protestuje proti teroristickému náletu amerických letadel, provedenému v sobotu na město Fenjan. Ministr Pak Hen-jen poukazuje v telegramu na skutečnost, že americká letadla si vybrala za hlavní cíl svého náletu ústřední městskou nemocnici, bez ohledu na to, že byla zřetelně označena červeným křížem, na nemocnici bylo svrženo 172 bomb, kterými bylo zabito 11 osob, zraněno 41, zničena hlavní budova nemocnice a*

⁸⁷ Lidová demokracie ze dne 19.9.1950, III. vydání, r.VI., č.220, s. 2.

⁸⁸ Trigve Lie (1896-1968), norský politik, v letech 1946-52 působil jako první generální tajemník OSN.

⁸⁹ Hubert Miles Gladwyn Jebb (1900-1996), britský politik.

četné jiné k nemocnici příslušející stavby byly těžce poškozeny.⁹⁰ Jak už jsem se zmínil, útoky na civilní cíle byly běžné na obou stranách, ale u Severních Korejců o nich československý tisk mlčí, zatímco u Američanů jako ideologických nepřátel je zdůrazňuje, kde může.

20. září, tedy v době, kdy Američané stáli na předměstí Soulu připraveni zahájit bitvu o hlavní město Korejské republiky, přineslo Svobodné slovo tyto zprávy: *„Svědkové líčí, že cesta z Juntou do Hvankanu byla poseta těly rolníků postřílených americkými a lysinmanovskými vojáky. Přes 200 těl bestiálně zavražděných starců, žen a dětí bylo nalezeno v tunelu nedaleko této cesty. Na jedné z bývalých amerických dělostřeleckých pozic zase byla objevena těla nahých žen, které Američané po znásilnění zavraždili.“*⁹¹ Přiznám se, že o tomto masakru jsem nikde nečetl, a pochybuji, že k němu došlo. Ze strany Američanů nejsou ve válce v Koreji známy žádné masakry, na rozdíl od bojů ve Vietnamu. Za ocitování stojí dopis, který americký válečný zajatec Ralphem E. Culbertsonem poslal americké vládě: *„Zároveň s ostatními 336 válečnými zajatci naší skupiny obracím se k vládě Spojených států, aby zastavila nezákonnou americkou intervenci a ponechala korejský lid, aby si sám vyřešil své vnitřní záležitosti. Korejská vláda nenapadla nikdy Spojené státy, takže Amerika neměla důvodů posílat do Koreje svá vojska a letadla. Přesto všechno nalézáme my, váleční zajatci, dobré jednání ze strany korejského lidu. Váleční zajatci mají lepší stravu, než jakou může dnes země poskytnout. Potřebujeme-li máme plnou lékařskou pomoc.“*⁹² Zde se dotýkáme samé podstaty americké vojenské intervence v Koreji. Je pravda, že ji umožnila nepřítomnost zástupce Čínské lidové republiky a Sovětského svazu v Radě bezpečnosti OSN, což bylo zcela jistě protiprávní. Mnoho Američanů s touto intervencí také nesouhlasilo, ale v rámci strategie zadržování komunismu, kterou tehdy USA zastávaly, to znamenalo chránit pravicové režimy, i třeba diktátorského typu, před ohrožením ze strany komunismu, protože po jejich pádu by podle této doktríny mohla být ohrožena i Amerika.

⁹⁰ Práce ze dne 19.9.1950, r.VI., č.220, s. 2.

⁹¹ Svobodné slovo ze dne 20.9.1950, II. vydání, r.VI., č.221, s. 2.

⁹² Tamtéž, s. 2.

Zacházení s válečnými zajatci na obou stranách si rovněž nesmíme idealizovat. Podle poválečných vzpomínek amerických zajatců se jim Severokorejci snažili vymývat mozky a všelijak je týrali, dokud zajatci alespoň na oko nepřistoupili na jejich „hru.“ Mnoho Američanů tak bylo přinuceno napsat podobné dopisy, jen aby dostali více jídla nad ony už tak ubohé přídělky, které dostávali. Když později vstoupili do války Číňané, pak prý i zajetí u nich bylo lepší než u Severokorejců. Čínští a severokorejští zajatci nebyli u Američanů týráni a měli dostatečné přídělky jídla, což mnozí z nich uvítali. S dostupností zdravotní péče pro zajatce to bylo rovněž poněkud jinak u Severokorejců i Američanů. Číňané i Severokorejci řešili problém, kde získat léky pro své vojáky, natožpak pro válečné zajatce. Američané podobný problém neměli.

Američané od 22. do 29. září sváděli těžké boje o město Soul, protože Severokorejci se v něm velmi dobře opevnili a až po týdně ustoupili a vrátili se za 38. rovnoběžku. Mezitím v Československu se všichni, alespoň v místních novinách, pohoršovali nad postupem amerických imperialistů a slibovali překonávat co nejvíce pracovních norem, aby tak pomohli korejskému lidu v jeho boji. *„Směna na pomoc bojujícímu lidu Koreje ve slévárně šedé litiny v závodě ČKD Stalingrad byla ve znamení údernických výkonů. Formař Karel Liška dosáhl v této směně 375 procentního výkonu, jádrařka Zděna Schneiderová splnila normu na 350 procent. Taktéž pracovní četa soudruha Šváchy dosáhla skvělého výkonu. Překročila normu o 180 procent a předstihla tak Svobodovu četou, která dosáhla 262 procentního výkonu.“*⁹³ Nebudu čtenáře unavovat dalším výčtem úžasných pracovních výkonů, které dělníci na pomoc Severní Koreji odvedli, spíš bych se zaměřil na poslední větu odstavce ve znění: *„Tak odpovídají zaměstnanci ČKD Stalingrad na zločinnou intervenci Američanů v Koreji.“*⁹⁴ Českoslovenští dělníci tedy chtěli korejskému lidu ukázat, že není ve svém boji proti Američanům osamocen. Jihokorejčům se dostalo podpory nejen amerických jednotek, ale v druhé polovině roku 1950

---

⁹³ Práce ze dne 22. září 1950, r.VI., č. 223, s. 1.

⁹⁴ Tamtéž, s. 1.

začaly do Koreje přicházet i oddíly dalších národů, tedy Britů, Řeků, Turků, atd.

Podobných překračování pracovních norem bylo v té době samozřejmě hodně, protože žádný podnik ani jednotlivec nechtěl zůstat pozadu a většina lidí skutečně v této takzvané zakladatelské epoše komunistického režimu⁹⁵ v ideály socialismu skutečně věřila. Lidé doufali, že vybudují lepší svět bez válek, ale také bez hospodářské krize, kterou ti starší z nich ještě na konci dvacátých let zažili. Netušili, že hlavně na zbrojní výrobu nastavené hospodářství přinese další krizi, jež ohrozí základy již etablovaného režimu, ale doba tání byla tehdy ještě daleko. Vraťme se zpět do Koreje.

Rád bych se teď zmínil o obraně Soulu, jak ji viděl ruský dopisovatel listu Pravda Sergej Borsenko, jehož reportáž otiskl deník Rudé právo „*Američtí dělostřelci s cynickou radostí ostřelují z děl Letní palác – vrcholné dílo korejské architektury. Kanadští letci, rozjaření ginem, zabíjejí raněné, kteří jsou evakuováni z města. MacArthur vylodil v Inčonu vrahy, sehnané ze všech částí světa. Síly, útočící na Seul, jsou velké, avšak interveni draze platí každý krok.*“⁹⁶ Je pravda, že pouliční boje město Soul z velké části zničily, ačkoli MacArthur doufal, že nebude zničeno, protože chtěl na slavnosti k znovuzískání města předat vládu nad ním do rukou prezidenta Li Syn mana. Jak jsem však už zmínil, Severokorejci město opevnili, takže muselo být dobýváno dům od domu. Zničení města tedy není jen vina Američanů. Další části sdělení jsou jasně účelovou komunistickou propagandou, jejíž ještě jeden příklad si dovoluji ocitovat: „*Vládní činitelé Korejské lidově demokratické republiky se přestěhovali z Fenjanu do Soulu. Vládní úředníci pracují na stavbě barikád, v zákopech, v předních liniích. Řekli lidu pravdu. Situace je velmi vážná. Americká vojska, která se vylodila v Inčonu, mají vpadnout republice do zad.*“⁹⁷ Zde se jedná o jasnou propagandu, protože Kim Ir-sen ani jeho spolupracovníci se do Soulu nikdy nepřestěhovali. Pisatel reportáže zde

---

⁹⁵ pozn. je vymezena lety 1948-53, tedy od února 1948 do března 1953, kdy umírá Stalin a po něm i Gottwald.

⁹⁶ Rudé právo ze dne 26. září 1950, r.31., č.228, s. 2.

⁹⁷ Tamtéž, s. 2.

zřejmě chtěl pomocí tohoto tvrzení vytvořit analogii se Stalinem, který i v největším ohrožení Moskvy německými vojsky setrval ve městě a řídil jeho obranu. Vládní úředníci klidně mohli být nasazeni ke stavbě barikád nebo příkopů, protože komunisté obyvatele často takto využívali, ačkoli u vládních úředníků si tím nejsem příliš jist.

Konečně 29. září byl Soul osvobozen americkou armádou, přesto československý tisk až do poloviny října tuto zprávu zamlčel. Není se čemu divit, bylo by to přiznání porážky korejského lidu, který tak hrdinně stavěl barikády a bojoval proti Američanům. Už na konci září však v komuniké severokorejská armáda mimo jiné uvedla toto: *„Na východním pobřeží a v oblasti řeky Nakton provedlo vrchní velitelství lidové armády ze strategických důvodů plánovitý odsun jednotek lidové armády na nové pozice.“*⁹⁸ Jinými slovy Severokorejci přiznali, že ustupují od Pusanského perimetru, protože jim na severu hrozilo odříznutí od mateřské země vojsky, která právě osvobodila Soul. Navíc zásobování vojsk KLTR už nefungovalo z důvodu obsazení Soulu a nedalekého údolí, jímž procházely životně důležité dopravní cesty. Severokorejská armáda na jihu poloostrova se nyní vlivem nedostatku zásob začala rozpadat. Velkému počtu vojáků KLTR se však přece jen podařilo dostat zpět za 38. rovnoběžku, protože Američané ještě severně od Soulu naráželi na určitý odpor. I přes nedalekou střelbu si generál MacArthur našel čas a předal vládu nad Soulem zpět do rukou prezidenta Jižní Koreje Li Syn mana. Bitva o hlavní město Korejské republiky tedy skončila, ale obě strany se připravovaly na další boj. A nejen o tom bude následující kapitola.

3. Postup vojsk OSN na sever za 38. rovnoběžku a vstup Čínské lidové republiky do války

Po dobytí Soulu se americké a jihokorejské jednotky shromáždily na 38. rovnoběžce a čekaly na rozkaz k jejímu překročení. Počátkem října rovnoběžku překročily předsunuté jednotky a 11. října, po vydání rozkazu

---

⁹⁸ Práce ze dne 30. září 1950, r.VI., č.230, s. 2.

k postupu, je následovaly i hlavní síly. Československý tisk v té době stále zveřejňoval komuniké z velitelství vojsk KLDK bez ohledu na jejich pravdivost: *„Na všech úsecích fronty v oblasti Soulu svádějí oddíly lidové armády, držící nejdůležitější výšiny a bojové pozice, rozhořčené obranné boje a působí americkým vojskům těžké ztráty.“*⁹⁹ Soul byl v té době už v rukou Američanů, takže tato zpráva měla na československé čtenáře působit uklidňujícím dojmem, že i přes urputné boje se město Soul stále drží a jeho obyvatelé podnikají výpady, při nichž dokáží jednotkám USA stále pořádně znepříjemnit život.

Ve Valném shromáždění OSN nyní probíhala diskuse o takzvané rezoluci osmi států, která počítala se sjednocením Koreje pod demokratickou vládou Jižní Koreje. Proti tomu se pochopitelně postavil celý východní blok. Československý zástupce v OSN Viliam Široký¹⁰⁰ ve svém projevu vyjádřil lítost, že politický výbor OSN odmítl vyslechnout skutečné představitele korejského lidu, tedy zástupce KLDK, a řekl, že Li Syn man se drží u moci jen s pomocí amerických zbraní. *„Přesto však žádají spoluautoři návrhu rezoluce osmi států, aby Li Syn manův režim byl vnucen všemu korejskému lidu. Dále Široký zdůraznil, že československý lid velmi dobře chápe nenávist a pohrdání korejského lidu lisynmanovskou vládou, která zaprodala zemi zahraničním interventům, neboť československý lid poznal své vlastní Li Syn many – háčovské kolaboranty.“*¹⁰¹ Srovnávat vynucenou, ale v mnohých případech i aktivní spolupráci představitelů Protektorátu Čechy a Morava s nacistickým režimem a podporu Li Syn manova režimu demokratickými představiteli USA se mi zdá skutečně nehorázné. Komunistický režim v Československu v té době ovšem ovládal nejen společnost, ale i tisk, takže mu toto srovnání bez mrknutí oka prošlo. Mohlo by se říci bohužel.

Odborářský deník Práce 5. října přinesl článek o amerických občanech, kteří žádali mír a demokracii v Koreji. Dikce projevu jasně ukazuje do jakého tábora novou iniciativu zařadit. Posudte sami: *„Ve dnech 27. a 28. září*

⁹⁹ Rudé právo ze dne 1.10.1950, III. vydání, r.31, č.233, s. 2.

¹⁰⁰ Viliam Široký (1902-1971), komunistický politik, ministr zahraničí, poté i předseda vlády.

¹⁰¹ Rudé právo ze dne 4.10.1950, III. vydání, r.31, č.235, s. 2.

zasedala v New Yorku výkonná rada Výboru stoupenců mírové cesty. Na zasedání bylo jednomyslně schváleno prohlášení o politice této organizace, ve kterém je zdůrazněn požadavek, aby OSN nařídila okamžité uzavření příměří v Koreji, aby nepřipustila příchod protidemokratické Li Syn manovy kliky k moci a aby Koreji zajistila možnost určit si svůj osud. Prohlášení poukazuje na nutnost urovnat vztahy mezi USA a SSSR, ostře odsuzuje stoupence „preventivní války“ a americkou intervenci na Tajvanu. Výkonná rada vyzývá k upevnění OSN přijetím Čínské lidové republiky do této organizace.¹⁰² Zde můžeme slyšet hlas těch Američanů, kteří byli proti intervenci v Koreji, uvědomili si pravou podstatu zkorumpovaného Lisynmanova režimu a chtěli dosáhnout přijetí Čínské lidové republiky do Rady bezpečnosti OSN. Je velká škoda, že tato iniciativa byla zneužita československým tiskem k ideologickým účelům. Sovětský svaz se totiž stále nemohl smířit s tím, že nepřítomnost jeho zástupce v Radě bezpečnosti OSN na protest proti účasti zástupce Kuomintangu výrazně pomohla schválit intervenci do Koreje.

Mezitím v Koreji první jednotky OSN překročily 38. rovnoběžku a vstoupily na území KLDR. Československé noviny proto kromě tradičních frází o těžkých bojích, několika zmínkách o plánovaném ústupu přinesly i tuto zprávu: „Na Koreu doléhá strašné nebezpečí. Lidová armáda pod tlakem početně silnějších amerických vojsk, podporovaných velkým množstvím tanků a letadel, byla nucena opustit četné osvobozené oblasti a odejít na staré hranice. Zpráva o tomto vážném ohrožení Koreje otrásla veškerým lidem. Všichni kdo ještě zůstávají doma, pozvedli se k obraně vlasti a vstupují do lidové armády, aby spolu se slavnými korejskými hrdiny hájili svobodu a nezávislost své země. V podnicích, na vesnicích i ve školách se pořádají četné schůze, na kterých pracující odsuzují americké agresory a manifestují svou rozhodnost uhájit vlast před interventy. Mnozí z nich odcházejí přímo ze schůzí na frontu.“¹⁰³ Zde už bylo poprvé přiznáno nebezpečí ohrožující KLDR, jejíž občané se snažili mobilizovat další síly k boji. Armáda KLDR však byla na

---

¹⁰² Práce ze dne 5.10.1950, r.VI., č.233, s. 2.

¹⁰³ Práce ze dne 7.10.1950, r.VI., č.235, s. 2.

konci září prakticky rozbita a v okolí Pchjongjangu se zatím formovaly jen malé jednotky, proto vojska OSN v Severní Koreji prakticky nenarážela na soustředěný odpor.

Československé noviny tehdy přinesly výzvu vůdce KILDR Kim Ir-sena, jež měla ukázat vážnost situace, v níž se severokorejský stát nacházel. *„Nepřítel, který dosáhl 38. rovnoběžky, vtrhl na sever. Americký imperialismus odhalil svou vojenskou intervencí v Koreji ještě více své protilidové záměry a jasně se projevil jako nejzavilejší a nejnebezpečnější nepřítel nejenom korejského lidu, ale i všech národů Asie.“*¹⁰⁴ Kim Ir-sen zde opět předvádí tradiční komunistickou rétoriku o protilidových záměrech imperialistů, ale zajímavá je jeho zmínka, že Američané jsou nebezpečím nejen pro Koreu, ale i pro další asijské země. Zcela jistě zde narážel na Čínskou lidovou republiku, kterou vyzýval k přímému vojenskému zásahu v Koreji. Mao však stále vyčkával, protože jeho armáda byla vyčerpána dlouhou občanskou válkou a také neměla odpovídající sovětskou výzbroj, přesto se už šest divizí ze svazku tří armád ČLA¹⁰⁵ pod velením Lin Piaa¹⁰⁶ shromáždilo v horách Severní Koreje u hranic s Čínou. Mao také získal souhlas Stalina s intervencí a příslib dalších dodávek vojenského materiálu pro čínskou lidovou armádu.

Čínská lidová republika mezitím sledovala se vzrůstajícím znepokojením postup vojsk OSN na sever poloostrova, což bylo znát i v prohlášení vydaném ministerstvem zahraničních věcí Čínské lidové republiky v reakci na zmiňovanou rezoluci osmi států o Koreji. *„Již dlouho před tím, než byl nezákonně přijat tento návrh Velké Británie, Austrálie a šesti dalších států, překročily jednotky amerických agresivních sil v Koreji zároveň s vojsky loutkové Li Syn manovy vlády 38. rovnoběžku. Nyní podnikají aktivní kroky k širokému vpádu za 38. rovnoběžku a pokoušejí se přenést plamen agresivní války k hranicím Číny.“*¹⁰⁷ Československý tisk zde vytváří představu o tom, jak mohli být vedoucí čínští představitelé znepokojeni, ale trochu zmatku vyvolává

---

¹⁰⁴ Lidová demokracie ze dne 13.10.1950, III. vydání, r.VI., č.241, s. 3.

¹⁰⁵ pozn. Čínská lidová armáda.

¹⁰⁶ Lin Piao (1907-1971), velel komunistickým vojskům v čínské občanské válce.

¹⁰⁷ Lidová demokracie ze dne 13.10.1950, III. vydání, r.VI., č.241, s. 3.

následující citace z dalšího odstavce: „Nyní, kdy Američané se pokoušejí početnými silami překročit 38. rovnoběžku, nemůže zůstat čínský lid lhostejný k situaci, která vznikla po vpádu Spojených států a jejich spřeženců do Koreje, a k nebezpečí rozšíření války. Předseda státní administrativní rady Čínské lidové republiky Ču En-laj¹⁰⁸ prohlásil: „Čínský lid vřele miluje mír, avšak na obranu míru se nikdy nebál a nebude se bát čelit agresorovi.“¹⁰⁹ Zajímavé je, že první úryvek hovoří o překročení 38. rovnoběžky americkými vojsky, zatímco ve druhém se hovoří teprve o snaze těchto vojsk rovnoběžku překročit. Československé noviny se tedy zřejmě snaží čtenáře utvrdit v přesvědčení, že americké jednotky jsou zatím pouze na rovnoběžce a korejská vojska se dál statečně brání.

V československém tisku se v polovině října objevil článek o přítomnosti japonských vojáků mezi americkými a jihokorejskými vojsky. „*Používání japonských vojáků v ozbrojené intervenci proti korejskému lidu je dalším hrubým porušením Charty Organizace spojených národů a mezinárodních dohod, jehož se dopustily USA. Používání japonských vojáků v Koreji odhaluje zločinný agresivní plán amerického imperialismu.*“¹¹⁰ Tato nepodložená fáma měla vyvolat ještě větší opovržení vůči Američanům ze strany nejen československých, ale také občanů států východního bloku, vzhledem ke špatné pověsti, kterou si japonští vojáci svými masakry civilního obyvatelstva za druhé světové války získali. Ve skutečnosti japonští vojáci v korejské válce nikdy nasazeni nebyli, generál MacArthur však chtěl v Koreji nasadit vojáky Kuomintangu, k čemuž nakonec nedošlo.

Když se to československým novinám hodilo, například potvrzovalo to jejich verzi událostí, pak nechali promluvit i zahraniční tiskové zpravodaje: „*Jak poznamenává dopisovatel agentury Reuter, první americkou motorizovanou divizi, postupující tímto směrem, uvítali vojáci vojsk lidově demokratické republiky krycí palbou z děl, kulometů a minometů z dobře opevněných pozic. Severokorejci, pokračuje dopisovatel Reutera, úporně*

---

¹⁰⁸ Čou En-laj (1898-1976), čínský politik, premiér ČLR v letech 1949-76, věrný spolupracovník Maa.

¹⁰⁹ Lidová demokracie ze dne 13.10.1950, III. vydání, r.VI., č.241, s. 3.

¹¹⁰ Rudé právo ze dne 17.10.1950, III. vydání, r.31, č.246, s. 2.

bojují, používajíce protitankových děl, postavených na nákladních automobilech.¹¹¹ Jinde se zase cituje práce dopisovatele listu New York Times dokazující hrdinský boj vojáků KLDŘ: *„v jednom boji se skupina vojáků lidové armády octla v beznadějném postavení. Avšak vojáci statečně bojovali. 17 vojáků z 18 obklíčených dalo raději přednost smrti, než aby se vzdali nepříteli.“*¹¹² V těchto novinách jsou to jedny z mála odstavců bez ideologie, ačkoli jsou záměrně vybrány, aby se hodily do obrazu nezlomného severokorejského vojáka, který bude vždy klást odpor nepříteli, proto jsem se je jako ukázkou nezávislé žurnalistiky i v 50. letech rozhodl zmínit.

Dopisovatel listu Pravda psal o bojích o hlavní město KLDŘ Pchjongjang, ke kterému se přiblížila vojska OSN. *„Britská motorizovaná jednotka se zmocnila mostu, a když se přepravila na pravý břeh, zahájila bitvu v srdci města. Jednotky japonských samurajů překročily řeku hned za britskými žoldnéři. Na hlavních ulicích se vedly prudké bitvy. Barikády, vybudované z vozů elektrických drah, telegrafních sloupů a pytlů, naplněných pískem, zatarasovaly nepříteli cestu. Vojáci, jimž došlo střelivo, pokračovali v boji bodáky a pažbami.“*¹¹³ Opět se zde objevuje zmínka o japonských vojácích, které si ale dopisovatel možná záměrně spletl s jihokorejskými, kteří chtěli do města vstoupit mezi prvními. Ve skutečnosti byl Pchjongjang vojsky OSN dobyt poměrně snadno, protože severokorejská vláda i zbytky armády se stáhly na sever k čínské hranici. Pouze několik roztroušených oddílů kladlo odpor na předměstí, ty však byly rychle smeteny. Dokonce i Kim Ir-sen unikl zajetí jen o vlásek, ale jeho konvoji se podařilo projet a připojil se ke své vládě ve městě Kangyje ležícího u čínských hranic.

Vojska OSN postupovala rychle na sever a na počátku listopadu dosáhla hor v Severní Koreji. Jednotky OSN však netušily, že v horách se ukrývají tisíce Číňanů připravených k boji. První útok přišel už 1. listopadu, ale Číňané se po prvním náporu stáhli zpět do hor. Mělo jít pouze o varování, aby Američané nepokračovali dál na sever. MacArthur ale vydal rozkaz k dalšímu

---

¹¹¹ Rudé právo ze dne 22.10.1950, III. vydání, r.31, č.251, s. 2.

¹¹² Tamtéž, s. 2.

¹¹³ Práce ze dne 24.10.1950, r.VI., č.250, s. 2.

postupu. Americké a jihokorejské jednotky brzy poté musely čelit hromadnému útoku čínských vojáků, kteří je často v horách obklíčili, některé oddíly zničily, ale pak se stáhli zpět do hor. Číňané navíc útočili převážně na jihokorejské jednotky, které neměly tak dobrou morálku jako americké.

Československý tisk přinesl o čínských úmyslech tento článek opakující se s menšími odchylkami ve všech novinách: *„Zprávy ze všech částí Číny potvrzují, že vojáci lidové osvobozené armády jsou velmi pobouřeni rozšířením americké agrese v Koreji. Vyjadřují své rozhodnutí podniknout účinné kroky na obranu své vlasti a k zničení všech útočníků, kteří by se odvážili vpadnout do Číny. Situaci v Koreji sledují se zvláštní pozorností a zdůrazňují, že čínský lid nemůže přehlížet události v sousední Koreji, kde obyvatelstvo je vystaveno nemilosrdné a kruté agresi amerických imperialistů.“*¹¹⁴ Je zajímavé, že Číňané nejprve prohlašují, že jsou znepokojeni vývojem v Koreji, ale zasáhli by pouze, pokud by Američané napadli Čínu. V druhém odstavci však už tvrdí, že nemohou přihlížet kruté agresi v sousední zemi, aniž by něco udělali. Podle mého názoru si tu Číňané připravovali půdu pro své vystoupení ve válce po boku KLDK.

Zde bych chtěl na chvíli odbočit a podívat se do Československa, kde se právě slavilo 33. výročí VŘSR.¹¹⁵ Noviny jsou proto plné blahopřání Stalinovi, například od předsedy vlády Antonína Zápotockého, nebo celého československého lidu. Najdete tam i projev předsedy rady ministrů SSSR Bulganina, pronesený právě na slavnosti k výročí. Není divu, že noviny jsou podobných proslovů doslova plné, zabírají totiž dvě i tři celé strany. V tisku ze 7. listopadu proto najdete zahraniční události například v odborářském deníku Práce až na straně šest a v hlásné troubě komunistické strany Československa, tedy Rudém právu, až na straně sedm. To jen aby si čtenář udělal představu, co se v oné vyhrocené době dělo v Československu.

V Koreji se už čínské jednotky plně zapojily do boje proti jednotkám OSN. O „dobrovolníky“ neměly nouzi. *„Počet dobrovolníků, kteří vyjádřili přání*

---

¹¹⁴ Rudé právo ze dne 7.11.1950, III. vydání, r.31, č.263, s. 7.

¹¹⁵ pozn. Velká říjnová socialistická revoluce.

zúčastnit se boje proti americkým útočníkům v Koreji rychle stoupá. V hlavním městě stejně jako v jiných částech Číny se hlásí převážně dělníci, studenti a zdravotnický personál k dobrovolné vojenské službě v Koreji.

Také v jiných částech severovýchodní Číny stoupá počet dobrovolníků, Helunkjanský deník dostal sám jen 4. listopadu 74 žádosti osob hlásících se k dobrovolné službě v Koreji.¹¹⁶ V Koreji však bojovali vojáci pravidelné čínské armády, takže o dobrovolnících nemůže být ani řeč. Status dobrovolníků byl dohodnut mezi Číňany a Severokorejci s ohledem na americkou intervenci, aby Američané stále vypadali jako ti špatní. Navíc Američané oprávněně tvrdili, že se ze strany Číňanů jedná o intervenci, a ptali se, jak například může čínský lidový dobrovolník vlastnit stíhací letadlo. Sovětské letouny Mig-15 s čínskými piloty startující v čínském Mandžusku totiž v té době napadaly americké bombardéry útočící na cíle v Severní Koreji. A to ještě Američané nic netušili o utajené účasti sovětských pilotů v leteckých bojích nad Koreou. Ti létali v letadlech s výsostnými znaky Severní Koreje.

Číňané se, ačkoli byli vydáváni československým i jiným komunistickým tiskem za dobrovolníky, snaží od počátku listopadu stále zdůvodňovat svůj vstup do korejské války, například takto: „Zcela na začátku své agresivní války v Koreji Spojené státy vyslaly své námořnictvo, aby přepadlo čínský Tajvan. Poté zaslaly své letectvo, aby proniklo do čínského výsostného vzdušného prostoru na severovýchodě a prováděly tam bombardování. V posledních třech měsících byly zaznamenány četné případy, kdy americké letectvo proniklo do čínského výsostného vzdušného prostoru, bombardovalo čínské území, zabíjelo čínský lid a ničilo čínský majetek.“¹¹⁷ Pozoruhodné na tomto článku je, že američtí letci měli ve skutečnosti přísný zákaz létat a útočit na čínské území. K přeletům hranice, tedy řeky Yalu, občas docházelo. Navíc američtí letci byli naštvaní, když jim čínské stíhačky taktikou „Udeř a uteč“ nad Severní Koreou sestřelily několik bombardérů a pak vysokou rychlostí zmizely na čínské území a američtí stíhači je tam nesměli pronásledovat. Útoky na

---

¹¹⁶ Práce ze dne 9.11.1950, r.VI., č.263, s. 2.

¹¹⁷ Lidová demokracie ze dne 14.11.1950, III. vydání, r.VI., č.267, s. 2.

čínské území nebyly z americké strany záměrné, protože USA se obávaly, že v případě bombardování Číny by do války vstoupil Sovětský svaz a mohla by vypuknout i třetí světová válka, o což Američané opravdu nestáli.

Čínské pozemní útoky na vojska OSN byly dosud rovněž prováděny formou „udeř a uteč,“ proto se generál MacArthur odhodlal k ofenzívě, jež měla jeho vojska přivést až k řece Yalu. Nějakou dobu probíhala ofenzíva úspěšně, ale pak Číňané zaútočili v takzvaných lidských vlnách, kdy smetli jihokorejské divize na křídle americké 8. armády a Američané museli ustoupit. Na východě Severní Koreje získali Američané ještě další území u vodní nádrže Čosin, ale pak byli obklíčeni a bránili se, dokud jejich velitel nenařídil prolomení obklíčení a ústup.

Československý tisk v té době líčil spíše úspěchy partyzánského hnutí v týlu vojsk OSN, přičemž tyto úspěchy pro sebe obvyklým způsobem zveličoval a nadhodnocoval. Je ovšem pravda, že rozmáhající se partyzánské hnutí v Severní Koreji dělalo Američanům starosti, obzvláště s rychlým postupem Číňanů k jihu, jak vojska OSN dále ustupovala. Zpět k 38. rovnoběžce.

4. Ústup zpět k 38. rovnoběžce a obsazení Soulu čínskými jednotkami

Ústup probíhal rychle, ale přesto spořádaně. Vojska OSN se snažila odpoutat od protivníka, aby mohla zorganizovat novou obrannou linii. Mezitím prezident Truman v tiskové konferenci nevyloučil možnost použití atomové bomby proti Čínské lidové republice, pokud bude hrozit vytlačení vojsk OSN z Koreje. Tento projev vyvolal takový neklid ve svobodném světě, že britský předseda vlády Clement Attlee¹¹⁸ odjel do Washingtonu, kde ho Truman ujistil, že k použití atomové bomby nedojde bez konzultace s Brity. Opravdovou bouří nevole pak Trumanův projev vyvolal ve východním bloku, jak poznamenává československý tisk, například v ČSR.¹¹⁹ „*V celé republice se scházejí*

---

¹¹⁸ Clement Attlee (1883-1967), britský státník, labouristický předseda vlády.

¹¹⁹ pozn. Československá republika.

pracující na závodech, ve školách, v úřadech k protestním schůzím, odkud jsou zasílány rezoluce, v nichž se ostře odsuzuje zločinné prohlášení Trumana a v nichž projevuje všechen náš lid bojový souhlas s Manifestem národům a s poselstvím Organizaci spojených národů, které byly schváleny zástupci 600 miliónů obránců míru na varšavském kongresu. „Mír musí být vybojován“- zní ze všech úst a tato slova jsou podepřena v rezolucích dalšími budovatelskými závazky.“¹²⁰ Zaujala mě zde věta o míru, který musí být vybojován. Přidal bych podobné heslo z tehdejší doby: „Naše traktory, tanky míru!“

Odpoledne 6. prosince 1950 během pokračujícího ústupu vojsk OSN vstoupila do hlavního města KLDK Pchjongjangu severokorejská armáda a čínské jednotky. Pro komunistický tisk se samozřejmě jednalo o vrcholný triumf, který musel být zaznamenán: *„Prapor svobody vlaje opět nad hrdinným Fenjanem! Netěšili se dlouho zpupní okupanti. Když před několika týdny vstoupili, vraždíce a pleníce, do Fenjanu, vztyčili tam svůj prapor, krví potřísněný prapor pruhů a hvězd. Včera, opět vraždíce a pleníce, s potupou od táhli, ba – utíkali – pod ničivými údery statečných Korejců a jejich čínských bratří.*

Fenjan je předzvěstí hanebného úplného krachu imperialistické agrese, předzvěstí neodvratného úplného triumfu hrdinného korejského lidu.“¹²¹ Komunisté museli zdůraznit negativní stránky Američanů a také předestřít čtenáři, že jejich vyhnání je jen otázkou času. Tak snadné to ale být nemělo. Kim Ir-sen, který se s vládou ihned vrátil do osvobozeného Pchjongjangu, přispěchal s prohlášením chválícím svou armádu. „Bojujíte bok po boku, slavná korejská lidová armáda, partyzáni a hrdinní čínští dobrovolníci nyní osvobodili téměř celou oblast na sever od 38. rovnoběžky a část území na jih, pronásledují nepřítele, který zmateně ustupuje k jihu a pokračují ve velkých zničujících útocích. Jednotky našich udatných lidových partyzánů, které současně pronikly hluboko do týlu nepřítele, zahájily útok na celém území jižně od 38. rovnoběžky. Tak byly zmařeny divoké plány amerických

¹²⁰ Rudé právo ze dne 3.12.1950, III. vydání, r.31, č.286, s. 2.

¹²¹ Rudé právo ze dne 8.12.1950, III. vydání, r.31, č.290, s. 2.

*loupežníků anektovat naši vlast a porazit náš lid v „bleskové válce.“*¹²² V této řeči je výjimečně možno sledovat postup vojsk KLR na frontě podle pravdy, protože frontová linie se tehdy skutečně dostala až pod 38. rovnoběžku a přiblížila se znovu k Soulu. Zmínkou o bleskové válce zde Kim Ir-sen připomíná tažení německé armády za druhé světové války, ale rychlost amerického postupu Severní Koreou kvůli předchozímu zničení vojsk KLR dokonce tato tažení ještě překonávala. Teď se však vojska OSN ještě zcela nevzpamatovala z porážek od Číňanů a dále ustupovala.

List Krasnaja Zvězda si všímá spekulací zahraničního tisku o důvodech rychlého postupu Severokorejců a Číňanů a ukazuje, že ony důvody zná: *„Tyto příčiny jsou však jasné. Korejská lidová armáda vede spravedlivý osvoboditelský boj proti americkým okupantům. Hájí svou vlast, svůj národ. Čínští dobrovolníci pomáhají svým bratrům Korejcům a hájí nedotknutelnost svých hranic. Úspěchy lidové armády a čínských dobrovolníků se vykládají také mistrným vedením bojových operací, které vynikají velkorysostí, rozhodností a rychlým tempem ofenzívy.“*¹²³ Tento nevelký článek v Rudém právu, přinášející různé polopravdy a smyšlenky, má pravdu pouze ohledně rychlého tempa ofenzívy. Čínští velitelé si totiž byli vědomi špatné výzbroje svých vojsk, nedostatku dělostřelectva, a proto používali starou japonskou taktiku z dob rusko-japonské války z počátku 20. století a na pozice vojsk OSN posílali v takzvaných lidských vlnách tisíce svých vojáků, což dosud končilo úspěchy, ale zároveň bylo vykoupeno velkými ztrátami na životech mezi severokorejskými vojáky a takzvanými čínskými dobrovolníky.

Den před Štědrým dnem došlo na americké straně k tragédii, když během jedné ze svých pravidelných cest na frontu při automobilové nehodě zahynul velitel americké 8. armády generál Walker.¹²⁴ Pro americkou armádu to byla velká ztráta, protože Walker si byl jist, že dokáže pozvednout morálku svých jednotek a Číňany nakonec zastavit. Generála Walkera nahradil v čele americké 8. armády generál Matthew Ridgway, který musel řešit nelehkou

---

¹²² Lidové noviny ze dne 13.12.1950, I. vydání, r.58, č.292, s. 3.

¹²³ Rudé právo ze dne 20.12.1950, III. vydání, r.31, č.300, s. 2.

¹²⁴ Walton Harris Walker (1889-1950), už za 2. světové války sloužil v Evropě.

situaci své armády stojící před dalším mohutným nápoem čínských vojsk. K smrti generála se vyjádřil i československý tisk, a to odborářský list Práce, který na základě zprávy římského listu Unita přinesl spekulace, zda se jednalo o nehodu, a že pro MacArthura bylo výhodné se Walkera zbavit, protože už nějakou dobu spolu měli spory. Dokonce list přirovnal generála Walkera k Erwinu Rommelovi,¹²⁵ kterému nabídl Hitler dobrovolnou sebevraždu po podezření, že se podílel na plánování atentátu na něj. MacArthur zde měl zřejmě sehrát úlohu Hitlera, což byl ale samozřejmě nesmysl, protože generál Walker zahynul skutečně při banální srážce svého vozu s nákladním autem, z čehož zmíněný list udělal vražednou spekulaci.

Postup Severokorejců a Číňanů na jih stále pokračoval a československý tisk přinášel další zprávy popisující až neuvěřitelná zvěrstva páchaná americkými vojáky a Jihokorejci. Severokorejská Jednotná demokratická vlastenecká fronta dokonce sestavila vyšetřovací komisi, která měla prozkoumat zločiny spáchané Američany a Jihokorejci a podat o tom zprávu: „...při vyšetřování bylo zjištěno, že za šestinedělní okupace Fenjanu dopustili se američtí interventí a lysinmanovci neslýchaných zločinů, jež hrubě porušují základní zásady mezinárodního práva i lidské morálky. Zavraždili více než 15 000 obyvatel Fenjanu, znásilňovali a trýznili ženy, loupili národní majetek, ničili průmyslová zařízení, městské podniky, kulturní instituce, obytné domy.“¹²⁶ K vysloveným obviněním však nedostali prostor pro vyjádření Američané ani Jihokorejci. Československé tiskové zpravodajství navíc téměř zcela přebíralo zprávy z bojiště buď ze severokorejských, nebo sovětských zdrojů. To je tedy další příklad zaujatosti tehdejších periodik.

Než se zmíním o obsazení Soulu čínskými oddíly, rád bych se zastavil u partyzánské poezie a názoru československého tisku na její vyznění v dobových podmínkách. „*Jak mnoho nám mohou přinést literatury národů, které buržoazní polointelligence pokládala za zaostalé, ukazuje epos o korejských partyzánech Pektusan, který napsal básník a voják Kim*

---

¹²⁵ Erwin Rommel (1891-1944), německý generál přezdíváný „Liška pouště“, proslavil se za 2. světové války v severní Africe.

¹²⁶ Rudé právo ze dne 30.12.1950, III. vydání, r.31, č.308, s. 2.

*Ilseňgových oddílů Čo Kič En. Je to poezie opravdu velká, prodchnutá vroucím a silným patosem nového socialistického člověka, poezie svěží jako jezera v hlubokých korejských lesích, vonná jako kořená vůně jarních korejských azalek.*¹²⁷ Podobným směrem, tedy k lidové tvorbě, se mělo ubírat i umění v Československu. Všechny druhy umění: malířství, sochařství, architektura, atd. mělo reprezentovat takzvaný socialistický realismus, který měl umění přiblížit i nižším vrstvám dělníků a rolníků. Umění bylo, od převzetí moci komunisty bráno, jako hlásná trouba socialistické ideologie, přičemž jeho zjednodušení k zpřístupnění těmto nižším vrstvám mělo později katastrofální dopad na další vývoj různých uměleckých proudů, které se z něj musely těžko vymanit. Touto ukázkou jsem chtěl ukázat, jak došlo ke zlidovění umění v Československu.

Na počátku ledna 1951 se čínské oddíly přiblížily k hlavnímu městu Soulu, které Američané a Jihokorejci urychleně vyklidili a stáhli se za řeku Han jižně od města. Generál Ridgway chtěl udržet alespoň na čas půlkruhovou obranu severně od města, ale ta byla brzy proražena a 4. ledna Soul padl. Město tak již potřetí změnilo svého majitele, ale nemělo to být naposledy. Československý tisk samozřejmě pozorně sledoval úspěchy korejské lidové armády a čínských „dobrovolníků,“ a tak k obsazení Soulu vyšel v odborářském deníku Práce velký článek i s mapou korejského poloostrova, aby čtenář mohl sledovat vítězný postup komunistických vojsk. Ačkoli samo město bylo jednotkami OSN vyklizeno, v novinách se dočteme toto: „*Jednotky lidové armády, když obsadily střed města, zajistily všechny vládní budovy, rozhlasová, dopravní a komunikační zařízení a pak vyhnaly nepřítel z všech částí města. Seul byl hrdinnými jednotkami lidové armády úplně osvobozen.*“¹²⁸ Čtenář tedy měl být utvrzen v přesvědčení, že město bylo po dlouhém a těžkém boji konečně dobyto. Realita však vypadala jinak. Článek dále cituje severokorejského vůdce Kim Ir-sena, který vyzývá svůj lid k dalším obětem, aby mohla být americká vojska vyhnána z Koreje. Používá zde svůj

---

¹²⁷ Práce ze dne 31.12.1950, r.VI., č.307, s.8.

¹²⁸ Práce ze dne 7.1.1951, r.VII., č.5, s. 2.

oblíbený obrat o „našem hlavním městě Soulu,“ takže už si přivlastnil i hlavní město jiného suverénního státu.

Lidové noviny přinesly o pádu Soulu 6. ledna jen malý článek, ale hned další den to napravily, když zprávami z Koreje i statěmi o americké politice týkající se Koreje zaplnily téměř celou třetí stranu. A po líčení těžkého boje ve městě, po kterém následovalo vítězství, a po už zmíněném projevu Kim Ir-sena přinesly zprávu, jež jistě všechny lidi v Československu „uklidnila.“ „Po osvobození hlavního města zahájil Seulský Lidový výbor ihned práci. Rovněž různé demokratické strany a veřejné organizace obnovily činnost.“¹²⁹ Občané Československa se tak mohli přesvědčit, že orgány lidu, tedy komunistické strany, okamžitě po obsazení města dobře fungují. Zmínka o demokratických stranách bude zřejmě znamenat strany sjednocené v období naší takzvané Národní fronty, jež ve skutečnosti sloužila před únorem roku 1948 k omezení demokratických stran a po únoru jako vhodná zástěrka pro tvrzení, že demokracie u nás stále existuje, ačkoli strany v Národní frontě byly zcela pod kontrolou komunistů. Podobně tomu bylo i v Koreji.

Jak už jsem se zmínil, vojska OSN se stáhla za řeku Han o 50 km na jih od Soulu, kde si připravila nové obranné pozice. Číňané spolu se severokorejskými jednotkami sice postupovali za nimi, ale zásobovací trasy prodloužené skoro přes celý korejský poloostrov jim znemožnily další útok. Navíc vojska OSN už se z dosavadních porážek vzpamatovala, nahradila ztráty, doplnila zničenou techniku a znovu získala ztracené sebevědomí. Teď bylo třeba připravit protiútok.

5. Úspěšný protiútok vojsk OSN, poslední změna majitele Soulu, odvolání generála MacArthura a reakce československého tisku

Mezitím československý tisk přinášel podrobné zprávy o obnově poničeného Soulu, na níž se s nadšením podílelo všechno obyvatelstvo. Jak moc byli lidé nadšeni, že už podruhé ovládají město komunisté, to si

---

¹²⁹ Lidové noviny ze dne 7.1.1951, I. vydání, r.59, č.5, s. 3.

netroufám soudit, ale soudobý tisk nadšením přímo překypoval. Například Lidové noviny: *„Osvobozený Seul povstává z trosek. Národní výbor organizoval sčítání obyvatelstva, bere pod ochranu zbylé budovy, staví prozatímní bydliště pro osoby bez přístřeší a stará se o dovoz otopu, léčiva a stavebního materiálu. Obyvatelé poskytují Národnímu výboru aktivní pomoc a s nadšením se účastní obnovovacích prací. Ve městě se obnovuje vodovod a elektrické vedení, obnovují se tramvajové linky a zřizuje se městské hospodářství.“*¹³⁰ Opět je zde zřejmá propaganda ukazující rychlou životaschopnost komunistických orgánů. Každopádně obyvatelé Soulu měli mít velkou smůlu, protože frontová linie se přes město převalila ještě jednou, a tentokrát zůstalo město skutečně z velké části zničeno.

V odborářském deníku Práce mě zaujal článek známého spisovatele Ivana Olbrachta¹³¹ nazvaný MacArthur se modlí. Spisovatel v něm zcela v duchu ideologie líčí, jak generál MacArthur rád viděl bojiště plné mrtvol, ale když začal ústup Američanů, tak se prý „modlí denně za mír.“ Část zde ocituji: *„Ať se tedy pan MacArthur modlí klidně dál. Nemá pražádnou naději, že by jeho modlitby Pán Bůh vyslyšel. To proto ne, že všichni lidé, kteří milují mír, práci, svobodu, kulturu a pokojné budování nebudou se za mír modlit, nýbrž budou za něj bojovat.“*¹³² Tento článek ukazuje nejen značně levicové smýšlení autora, který jím byl ostatně proslulý, ale podle mého názoru také pohrdání klerikalismem. Navíc „správní křesťané“ se podle autora přece za mír nebudou modlit, ale přímo bojovat, což znovu ukazuje absurdnost sousloví „boj za mír.“

Tisk v této době přinášel nejen zpravodajství z korejské fronty, ale také ze západní Evropy, kde nově ustavený velitel armády Atlantického paktu Dwight Eisenhower objížděl členské státy a ne všude se setkával s kladným přijetím, např. v Itálii: *„Při fotbalovém zápase, který se konal v Římě za přítomnosti 20 000 diváků, vztyčili míroví pracovníci nad hřištěm ohromný nápis: „Eisenhower ven z Itálie!“ Přítomní přijali heslo hromovým potleskem a*

---

¹³⁰ Lidové noviny ze dne 9.1.1951, I. vydání, r.59, č.6, s. 1.

¹³¹ Ivan Olbracht (1882-1952), spisovatel, nejznámější dílo: Nikola Šuhaj loupežník, Golet v údolí, atd.

¹³² Práce ze dne 14.1.1951, r.VII., č.11, s. 1.

zabránili policii, aby nápis před koncem zápasu odstranila. V pondělí zanechali zaměstnanci loděnic „Ansaldo“ v Livornu práce a rozdali v ulicích města 20 000 výtisků závodních novin, osvětlujících pravý cíl evropské cesty válečného štváče Eisenhowera.¹³³ V západní Evropě opravdu existoval strach z vypuknutí třetí světové války, a jak je vidět, tak komunisté a socialisté dokázali prostřednictvím odborů vyvolat dokonalou protiválečnou psychózu. Ještě horší to však bylo v zemích východního bloku, kde z článků novin má člověk pocit, že kromě podepisování různých mírových rezolucí neměli lidé na práci už nic jiného.

Na konci ledna 1951, s ohledem na slábnoucí útoky Číňanů a Severokorejců, zahájil v Koreji generál Matthew Ridgway operace Thunderbolt (Blesk), na ni navazující Killer (Zabiják) a Ripper (Rozparovač), které měly umožnit vojskům OSN znovu obsadit Soul, dosáhnout 38. rovnoběžky - a v nejlepším případě ji i překročit - a získat řetěz kopců v Severní Koreji známý jako Železný trojúhelník. Ridgway očekávající těžké boje byl překvapen, jak snadno jednotky OSN překonaly odpor nepřítele a postoupily až k Soulu, který byl osvobozen 15. března. Koncem března byli Číňané a Severokorejci zahánáni za 38. rovnoběžku. V československém tisku se však o těchto ofenzívách nedočtete prakticky nic, nebo málokdy něco důležitého, například v Lidových novinách z 6. února zjistíte, že: *„Jak sděluje zvláštní dopisovatel čínské tiskové agentury Sinhua, odráží korejská lidová armáda a čínští dobrovolníci útoky amerických invazních vojsk, namířené na řeku Han. V údobí od 28. do 31. ledna, podnikaly americké pozemní síly a americké letectvo téměř denně útoky v prostoru severně od Suvonu a Rionginu. Čínští dobrovolníci odrazili všechny útoky a udrželi své pozice.“¹³⁴ K tomu chci poznamenat, že už probíhala operace Thunderbolt, kdy Američané a Jihokorejci prolomili pozice vojsk KILDR a ČLR, takže Číňané a Severokorejci se pokoušeli bránit, ale stále více byli zatlačováni na sever. Článek dále tvrdí toto: *„Vojáci intervenčních jednotek jsou špatně chráněni proti mrazům, které**

---

¹³³ Práce ze dne 19.1.1951, r.VII, č.15, s. 2.

¹³⁴ Lidové noviny ze dne 6.2.1951, I. vydání, r.59, č.30, s. 3.

*nyňí v Koreji dosahují až 25 stupňů pod nulou. Do prosince 1950 ztratili Američané následkem omrzlin 5300 mužů. Přes 560 mužů, kteří měli těžké omrzliny, muselo být evakuováno do USA a byli jim amputovány omrzlé části těla.*¹³⁵ V Koreji opravdu panovaly na počátku roku 1951 kruté mrazy, které mnoho vojáků odneslo omrzlinami, a někteří jistě zahynuly, ale čísla zde uváděná považuji za nadsazená. Nejvíce ztrát utrpěli Američané při stahování ze Severní Koreje v prosinci 1950, kdy v arktických mrazech museli ujít mnoho kilometrů, než byli evakuováni.

Zde bych trochu odbočil od tématu a v souvislosti s evakuací zraněných se zmínil o jednotkách MASH proslavených známým filmem a později seriálem s vynikajícím hercem Alanem Aldou jako doktorem Benjaminem Franklinem Piercem. MASH neboli Mobile Army Surgical Hospital, tedy Vojenské polní chirurgické ambulance se objevily právě ve válce v Koreji a mnoho zraněných vojáků přežilo díky nim. Lékaři zde v polních podmínkách operovali často blízko fronty, ale jejich úkolem nebylo pacienta uzdravit, nýbrž mu zachránit život. Po stabilizaci v MASH byli těžce zranění evakuováni vrtulníkem do nemocnic dále v zázemí, kde se už lékařský personál snažil pacienty zcela vyléčit. Lehce ranění se ihned po ošetření vraceli na frontu, protože vojska OSN potřebovala při čínské převaze každého dostupného vojáka. MASH tedy zachránily hodně životů a mnozí lékaři, kteří v nich sloužili, na ně dodnes rádi vzpomínají.

Dopisovatelé sovětského listu Pravda, jejichž reportáže často přetiskovala československá periodika, informovali o nemocech vyskytujících se v Koreji a vážně ohrožujících civilní obyvatele. Pozoruhodné je, kde se tyto nemoci vyskytovaly a kde ne. *„V oblastech obsazených Američany řádí epidemie tyfu. Obyvatelstvu neposkytuje nikdo lékařskou pomoc. Oloupené obyvatelstvo měst a vesnic je odsouzeno k smrti hladem. Mnozí z nich se živí kůrou ze stromů. V oblastech jižní Koreje, které ještě okupují Američané, trpí hladem asi 4 milióny Korejců. Američané se dívají na tyto hrůzy s chladnou*

---

¹³⁵ Tamtéž, s. 3.

*lhostejností-píší dopisovatelé.*¹³⁶ V Jižní Koreji skutečně řádily různé nemoci, ale nejen v Jižní Koreji, které si hlavně všímali sovětští dopisovatelé, nýbrž prakticky na celém území korejského poloostrova, ale o Severní Koreji se vzhledem k panujícímu režimu negativně psát nesmělo.

Celý březen a počátek dubna 1951 proběhly na korejské frontě ve znamení těžkých bojů, kdy se obě strany snažily z různých pohnutek zlepšit svou situaci. Číňané a Severokorejci se stále ještě nevzdali svého plánu na ovládnutí celého korejského poloostrova, zatímco Američané a vojska OSN už opustili strategii obsazení celé Koreje a soustředili se pouze na získání území, kde by se mohli zakopat a odrazit další čínský útok. Generál MacArthur však dosud toužil po sjednocení poloostrova, uvažoval o přenesení války na čínské území i s použitím několika atomových bomb, což v sobě neslo riziko vstupu Sovětského svazu do války. Tento plán byl přímým rozporu se strategií prezidenta Trumana, který dával přednost omezené válce bez rizika jejího rozšíření na celosvětový konflikt. MacArthur mu nyní viditelně v jeho záměru překážel, a proto se prezident rozhodl pětihvězdičkového generála odvolat. Došlo však k selhání komunikace a MacArthur se o svém odvolání dozvěděl z denního tisku, což ho velmi rozladilo. Generál se vrátil do USA jako hrdina a po neúspěšném pokusu o vstup do politiky se stáhl do ústraní. Zemřel v roce 1964.

Odvolání generála MacArthura některé noviny zprvu nijak výrazně nekomentovaly. Například v Lidové demokracii se objevil tento krátký článek: *„Jak oznámil newyorský rozhlas, zbavil prezident USA Truman generála MacArthura všech funkcí, které zaujímal na Dálném Východě. Nástupcem generála MacArthura byl jmenován nynější velitel 8. americké armády v Koreji generál Ridgway.*¹³⁷ Už ten samý den ale Rudé právo přineslo mimo zmíněného úvodníku i vlastní komentář této události: *„Odvoláním MacArthura vrcholí bouře odporu, která se kolem něho strhla po 24. březnu, kdy jak známo, vydal drzé prohlášení, v němž vyzval čínská a korejská lidová vojska,*

¹³⁶ Rudé právo ze dne 13.2.1951, III. vydání, r.31, č.36, s. 2.

¹³⁷ Lidová demokracie ze dne 12.4.1951, III.vydání, r.VII, č.85, s. 2.

aby se podrobila jeho diktátu, jinak že americko-britská intervenční vojska zaútočí na Čínu. Jak prozradil americký tisk, MacArthurův projev nebyl jen jeho soukromým prohlášením, nýbrž byl učiněn podle směrnic americké vlády. Americký týdeník Newsweek píše, že vyhrožování Pekinu bylo připraveno americkým státním departmentem, schváleno Achesonem a upraveno po konzultaci se zeměmi, které mají své žoldnéře v Koreji.¹³⁸ Pozoruhodné je, že v prvním odstavci už nejsou jmenováni čínští dobrovolníci, ale čínská vojska, což je snad poprvé v našem soudobém tisku. Toto pravdivé pojmenování stavu věci je však zcela výjimečné. MacArthur skutečně vydal ono zmíněné prohlášení, ale bez předchozí konzultace s americkou vládou. Byl to také jeden z důvodů, proč došlo k jeho odvolání. Československý tisk zde tedy pouze přetiskuje spekulace toho amerického.

Aby čtenář mohl odsoudit americkou politiku v Koreji, byly mu předkládány stále nové důkazy o jejích zločinech. A nejvíce zločinnou figurkou se stal MacArthur, který byl s touto politikou uměle propojen, ačkoli se ve skutečnosti snažil o vlastní. *„Důležitým dokumentem, který potvrzuje úmysl Spojených států rozpoutat světovou válku, je MacArthurův dopis republikánskému poslanci Martinovi, ve kterém tichomořský velitel říká, že se musíme odvážit světového konfliktu a že jej musíme rozhodnout v náš prospěch na bojištích v Asii. Proč však tedy, když vše bylo odhaleno, se váleční štváči nepokusili uskutečnit v celém rozsahu své plány? V tom právě je historický úspěch světového hnutí obránců míru.*¹³⁹ Noviny zde opět hrají na protiválečnou notu celého východního bloku, kterou se snažil prezentovat před svými obyvateli, i když právě on mohutně vojensky zbrojil. Lidé se měli připojit k celosvětovým demonstracím za mír, aby mohl být korejský konflikt zastaven tímto způsobem. List dále dodává, že odvolání MacArthura si vynutily „síly míru,“ což jak už dnes ví moderní historiografie, byl naprostý nesmysl.

---

¹³⁸ Rudé právo ze dne 12.4.1951, III.vydání, r.31, č.85, s. 2.

¹³⁹ Lidové noviny ze dne 15.4.1951, III. vydání, r.59, č.88, s. 3.

6. Válečný pat, mírové snahy a jejich dočasné ztroskotání

Sovětský svaz se, alespoň podle československého tisku, stále snažil o uzavření míru a o odchod cizích vojsk z Koreje. Mírové návrhy západních zemí byly samozřejmě přehlíženy a občan ČSR se měl naučit odhalit jejich lži. Co podle novin skutečně zajímalo Západ? *„Pro západní imperialisty je příznačný strach z míru, strach o jejich zločinné zisky z horečného zbrojení. Na druhé straně projevuje se u nich stále více strach z lidových mas, přejících si žít v míru. Tento strach projevuje se zřetelně i na konferenci v Paříži, kde západní delegáti snaží se všemožným způsobem předstírat vůli k míru.“*¹⁴⁰ Zde je západní styl života jednoznačně odsouzen, protože se českoslovenští komunisté stále obávali možného návratu demokratických institucí. Mír je zde spojen s lidovými masami představujícími komunistickou „světlu“ budoucnost, zatímco pro kapitalismus je charakteristickým stavem válka. Perspektiva československých periodik je tedy znovu černobílá.

Na frontě v Koreji mezitím nastal válečný pat, kdy se obě strany zakopaly na pozicích severně od 38. rovnoběžky a z válečných operací se nyní snažily získat výhody pro nedávno zahájená mírová jednání. Komunisté jednání bojkotovali a uměle prodlužovali, protože příměří uzavřené při mírových rozhovorech jim poskytovalo možnost doplnit zásoby vojsk na frontě, nebo nechat odpočinout vojáky v první linii. Jednání byla proto často přerušována, až na určitou dobu skončila.

Československý tisk se vrátil ke své osvědčené „taktice,“ kdy při neúspěších na frontě se korejské válce věnovaly jen krátké články popisující těžké ztráty amerických vojáků, zákeřné letecké útoky Američanů a hrdinné oběti korejských civilistů. Zároveň se v kontrastu s tím snaží ukázat, jak severní část země doslova vstává z popela: *„Lidová vláda se snaží obnovit zemědělství a likvidovat strašlivé následky amerického loupežení. Ze státních osevních fondů dostali rolníci osivo. Byla také zařízena výměna semen, jež*

---

¹⁴⁰ Rudé právo ze dne 18.4.1951, III.vydání, r.31, č.90, s. 2.

*skladovali sami rolníci. Půda, jež zůstala bez hospodáře, nebo která patřila dříve zrádcům vlasti, byla odevzdána drobným rolníkům a těm, kdo jsou s to ji obdělávat. Rolníci nadšeně uvítali vládní usnesení.*¹⁴¹ Jak by také ne, když dostali prakticky zadarmo půdu do vlastnictví. Pouze by mě zajímalo, jak se tvářili po odevzdání půdy do družstev. Je to také „reklama“ pro probíhající kolektivizaci v Československu, která se ne všude setkávala s nadšeným přijetím. Ale zpět k úryvku z Rudého práva. Noviny líčí v poměrně velkém článku, nazvaném Jaro na korejském venkově, obnovu zničeného severokorejského území, přičemž se nezapomíná ani na rolníka, jenž odevzdal 31 pytlů rýže armádě, protože bez lidové vlády, jak si uvědomil, by nespatřil „svobodu.“ Samozřejmě se jedná o ryzí propagandu.

V Československu v té době začínalo hledání třídního nepřítele přímo uvnitř KSČ i KSS. Na chystající se politický proces měla velký vliv zostřená mezinárodní situace, což se projevilo téměř až hysterickou atmosférou. Hlavní obětní beránek, na kterého by bylo možné svést všechny chyby a neúspěchy strany, se ale dosud nenašel. Už v lednu 1951 došlo k zatčení Vladimíra Clementise,¹⁴² Laca Novomeského¹⁴³ a Gustáva Husáka,¹⁴⁴ kteří byli obviněni z buržoazního nacionalismu, jako úchylky od stranické linie. Tisk o kauze začal informovat až v dubnu: „...jako typičtí maloměšťáčtí individualisté projevovali v každé těžké chvíli kolísání, šířili paniku, nevíru ve vítězství dělnické třídy a po okupaci Československa přešli na stranu třídního nepřítele, jak to máme dnes bezpečně zjištěno. Clementis v Paříži, Husák a Novomeský na Slovensku. V Paříži, když se Clementis tak hanebně postavil proti Sovětskému svazu, když osočoval sovětskou politiku, nešlo jen o žvanění panikáře a kapitulanta, ale o definitivní přechod do druhého tábora, do tábora imperialistické reakce.“¹⁴⁵ Obvinění z maloměšťáctví a individualismu není v komunismu nic nového. Takzvanými maloměšťáckými podnikateli komunisté vždy opovrhovali, zároveň individualismus byl nebezpečný, protože

¹⁴¹ Rudé právo ze dne 20.4.1951, III.vydání, r.31, č.92, s. 2.

¹⁴² Vladimír Clementis (1902-1952), slovenský komunistický politik, odsouzen k smrti a popraven.

¹⁴³ Laco Novomeský (1904-1976), slovenský básník, publicista, komunistický politik.

¹⁴⁴ Gustáv Husák (1913-1991), komunistický politik, později prezident republiky.

¹⁴⁵ Lidové noviny ze dne 21.4.1951, III.vydání, r.59, č.93, s. 2.

v komunistickém státě neznámá jednotlivci nic, důležitá je masa lidí. Z těchto tří zatčených nás bude hlavně zajímat Vladimír Clementis, který byl později toho roku odsouzen v procesu s tzv. protistátním spikleneckým centrem v čele s Rudolfem Slánským. Clementis udělal za 2. světové války osudovou chybu, že jako komunističtí neprochvil do Moskvy, kam utíkali všichni straničtí funkcionáři, ale do Paříže, což se mezi komunisty nedalo odpustit.

V Koreji se na počátku července rozběhla jednání o míru, jež se však neustále prodlužovalo. Důvodem byly obstrukce Číňanů, jenž jak jsem se už zmínil, využívali příměří na frontě k posílení či případně odpočinku svých jednotek. Československý tisk o jednáních také informoval: *„...podle zprávy z velitelství korejské fronty se pokračovalo na 15. schůzi jednání o příměří v Koreji, zahájené dne 31. července v 10 hodin (korejského času), v jednáních o otázce stanovení vojenské demarkační linie mezi oběma stranami pro zřízení demilitarizovaného pásma. Na návrh delegace sil Spojených národů byla schůze skončena v 11:32 hodin. Příští schůze se bude konat dne 1. srpna v 10 hodin.*¹⁴⁶ Tato zpráva je dosud objektivní, ale brzy se začaly objevovat zprávy ukazující ideologický rozměr, který mírové jednání dostalo na stránkách československých periodik. Například článek z Rudého práva je v tomto ohledu velmi výmluvný: *„Americká strana má zato, že protahování jednání nebo dokonce jejich rozbití je pro ni výhodné. Při předložení svých návrhů k 2. bodu pořadu jednání (stanovení demarkační linie) americká strana prohlásila, že onu velkou část území severní Koreje, kterou chce odtrhnout, potřebuje prý k obranným účelům. Tento podvod je tak očividný, že není třeba jej vyvracet.*¹⁴⁷ Obě strany se dosud nedokázaly shodnout ani na podobě hranic, protože Severokorejci s podporou Číňanů požadovali znovuobnovení hranice na 38. rovnoběžce, zatímco Američané a Jihokorejci preferovali obsazení území vojskem jako novou hranici, což bylo naopak výhodné pro ně, jelikož jejich jednotky držely na řadě míst pozice daleko nad 38. rovnoběžkou. Jaký byl podle československého tisku pravý důvod požadavku na hranici

---

¹⁴⁶ Práce ze dne 2.8.1951, r.VII., č.180, s. 2.

¹⁴⁷ Rudé právo ze dne 8.8.1951, III.vydání, r.31, č.185, s. 2.

daleko nad rovnoběžkou? Stejně jako předchozí příspěvek pochází i tento ze zprávy Ústřední korejské tiskové kanceláře: „*Ve skutečnosti není ona velká oblast našeho území, kterou chce americká strana svým návrhem demarkační linie odtrhnout od severní Koreje, ničím jiným, než vhodným nástupištěm k rozšíření americké intervence v Koreji. Podíváme-li se na mapu naší vlasti, vidíme, že tato zeměpisná oblast je vhodným nástupištěm k útoku na hranice Číny a Sovětského svazu. V tom tkví podstata návrhů americké strany stanovit demarkační linii severně od 38. rovnoběžky.*“¹⁴⁸ Vzhledem k už zmiňované neochotě Američanů rozšířit válku na území Číny nebo Sovětského svazu se v tomto článku jedná o spekulace a ryzí propagandu.

V průběhu dalších dní se československý tisk snažil opakovaně dokázat, že Američané jednání úmyslně sabotují, zatímco Číňané a Severokorejci upřímně touží po míru a nesnaží se mírová jednání nějak poškodit. Dokladem toho mělo být zabránění incidentům v oblasti jednání, kdy při jednom z nich vstoupili ozbrojení čínští vojáci údajně omylem do demilitarizovaného pásma vytyčeného kolem jednacích budov v Kesongu. Československá periodika incident komentovala takto: „*Výsledek vyšetření incidentu ze 4. srpna byl odevzdán naším styčným důstojníkem protistraně dne 5. srpna v 9:30 hod. Vysvětlilo se, že k incidentu došlo proto, že někteří z našich strážných v neutrálním pásmu, kteří měli schůzku, na níž jednali o udržení pořádku v pásmu, vstoupili omylem do oblasti jednání. Naše strana nařídila důstojníkům, odpovědným za stráž, aby přísně dodržovali rozkaz, jímž se zakazuje vstup do oblasti jednání a aby zaručili, že se takové incidenty nebudou opakovat.*“¹⁴⁹ Je třeba říci, že k podobným incidentům docházelo z obou stran často, ale pouze Číňané a Severokorejci je používali při snaze o ztížení jednání, nebo při jejich využití k propagandistickým účelům. Druhá strana měla opět v denním tisku vypadat, co možná nejhůře: „*V úplném protikladu k těmto americkým obstrukcím, založeným na maličkostech, je postoj naší strany, která nikdy nezastavila jednání, i když došlo při několika*

---

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 2.

¹⁴⁹ Práce ze dne 10.8.1951, r.VII., č.187, s. 2.

*příležitostech k záměrnému porušování neutrálního pásma Američany. Americká letadla porušují neutrální pásmo tím, že ve dne v noci přelétávají nad Kesonem, aby bombardovala pokojné obyvatelstvo severní Koreje. Americká a lisynmanovská vojska jen proto, aby vytvořila napětí, vnikla do předpolí neutrálního pásma a mezi 10. a 14. červencem vyvolala 17krát rozruch. Americké a lisynmanovské válečné lodi bombardovaly také denně naše pozice z míst, ležících těsně za neutrálním pásmem.*¹⁵⁰ Onou maličkosťou je pro čínské novináře a s nimi i pro československý tisk už zmiňované porušení neutrálního pásma čínskými vojáky. K přeletům letadel docházelo běžně z obou stran, ale pouze americkým letounům se věnovala náležitá pozornost v československém tisku. Američané bombardovali z pozic ležících až za demilitarizovanou zónou, na což měli plné právo, stejně jako Číňané nebo Severokorejci.

Vedoucím delegace pro jednání o míru za KLDK a Čínu byl jmenován severokorejský generál Nam Il,¹⁵¹ což byl od Číňanů velice chytrý tah, který jim ve východním bloku získal ještě větší popularitu. Nam Il pak často posílal protesty vůdci delegace jednotek OSN viceadmirálu Turneru Joyovi,¹⁵² jako například ve věci dalšího vážného incidentu: *„Obdržel jsem vaši odpověď ve věci ostřelování motorového vozidla naší delegace letadly Vaší strany, které vezlo zásoby a bylo opatřeno bílým praporem a na chladiči bílou látkou. Vaše odpověď je naprosto neuspokojivá. Ve vaší zprávě se naznačuje, že naše vojska zneužívala používání bílých poznávacích znaků. Toto pomlouvačné tvrzení není ničím opodstatněné.*¹⁵³ Americké letouny měly nad automobilem kroužit a ostřelovat ho z kulometů, dokud vozidlo kvůli prostřelenému motoru nemohlo zastavit. Je třeba přiznat, že americké letouny A26 Invader, používané často v Koreji jako střemhlavé bombardéry, obtížně rozlišovaly i americké pozemní jednotky od nepřátelských a útočily i přes žluté rozpoznávací signály a bílé vlajky, takže ke zmíněnému incidentu skutečně

---

¹⁵⁰ Tamtéž, s. 2.

¹⁵¹ Nam Il (1913-1976), generál, později se stal ministrem zahraničí.

¹⁵² Charles Turner Joy (1895-1956), viceadmirál, o mírových rozhovorech napsal knihu Jak komunisté vyjednávají.

¹⁵³ Rudé právo ze dne 14.8.1951, III.vydání, r.31, č.190, s. 2.

mohlo dojít. Mohlo zde rovněž dojít k selhání komunikace mezi členy delegace jednání o míru a americkými piloty. Dalším důvodem útoku může být zneužívání bílého označení Severokorejci a Číňany, ke kterému docházelo, takže Američané mohli mít legitimní rozkazy k akci.

V polovině srpna 1951 si Severokorejci připomínali šesté výročí osvobození severní části země Rudou armádou. Při této příležitosti pronesl vyslanec KLDŘ v Praze Kim Un-Gi projev, ve kterém ideologickými klišé a výmysly zdaleka nešetřil. Proto zde z něj budu citovat. *„Američtí imperialisté věřili, že válkou zastraší korejský lid a že se jim snadno podaří nepředstavitelným terorem, masovým vyhlazováním, vražděním a hrozbou atomové bomby podrobit si tento lid, který nosil po několik desítek let jho otroctví. Ale dožili se trpkého zklamání. Korejský lid již není tím, čím byl včera. Je lidem, který byl osvobozen Sovětskou armádou, který převzal vládu do svých rukou, který v severní části země po pět let požíval všech demokratických práv a zažil štěstí svobodného života, vytvářel si vlastní demokratický stát a je rozhodnut ochránit jej před kterýmkoliv imperialistickým útočníkem.“*¹⁵⁴ Zmínka o demokratických právech a představa svobodného života v severní Koreji musí být zasvěcenému pozorovateli směšná. Ostatně podobně „demokraticky“ žijí lidé v KLDŘ dodnes, takže i iluze demokratického státu rovněž padá. To ale není vše. Komunisté, aby si udrželi tvář, stále prohlašovali, že *„korejský lid je přesvědčen, že konečné vítězství nad nepřítelem je blízko. O toto vítězství, které umožní, aby válka v Koreji byla co nejdříve u konce a aby anglo-američtí útočníci byli z Koreje navždy vyhnáni, náš lid právě nyní stále víc a více usiluje. Mírové řešení korejské otázky – za to právě korejský lid jako jeden muž od počátku až do konce bojuje.“*¹⁵⁵ Zde se s naprostou jistotou jedná pouze o propagandu, protože konečné vítězství KLDŘ a Čínské lidové republiky v korejské válce bylo zcela mimo realitu. Vojska OSN navíc obsadila rozsáhlé území severně od 38. rovnoběžky a žádná z čínských ofenziv je z něj nedokázala vypudit. Vyslanec dal tedy

---

¹⁵⁴ Rudé právo ze dne 15.8.1951, III.vydání, r.31, č.191, s. 2.

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 2.

přednost komunistické rétorice a ani slovem se nezmínil o probíhajících mírových rozhovorech, které však stále končily na mrtvém bodě.

Abych necitoval pouze představitele KLDR, chci dát prostor k vyjádření i československým představitelům, konkrétně předsedkyni Československého výboru obránců míru Anežce Hodinové-Spurné: *„...korejský lid nám všem podává jasný důkaz, že síly míru jsou silnější než všichni váleční paliči a jejich krvežízniví žoldnéři. Korejský lid bojuje za spravedlivou věc a proto ve svém boji zvítězí. Jeho vítězství bude velkým vítězstvím celého světového tábora míru a posilou pro všechny národy, které chtějí žít v míru a svobodě.“*¹⁵⁶ Článek zabírající polovinu první strany deníku Práce přinášející projevy komunistických představitelů je typickou ukázkou propagandy zobrazující KLDR jako hrdinskou zemi, která bojuje za mír a svobodu. Skutečnost, jak už víme z dosavadního líčení, byla poněkud jiná.

I během mírových jednání se stále těžce bojovalo, například Rudé právo přineslo 17. srpna krátký článek, z něhož se dozvíme, že *„...korejské a čínské jednotky kladly silný odpor a udržely své pozice. Téměř každý den byla oblast východně od Kumhvy svědkem zuřivých bojů. Útočníkům se přes četné ztráty nepodařilo zajistit pozice na delší dobu. Jeden z jejich oddílů ztratil v několika po sobě jdoucích akcích v kopcovité krajině 230 mužů, zatímco korejské a čínské jednotky ztratily pouze 35 mužů.“*¹⁵⁷ V tomto počtu ztrát je poněkud velký nepoměr, což však u československého tisku nepřekvapí, protože ten samozřejmě přebíral údaje pouze od korejské lidové armády, které byly vždy nadsazené. Tento úryvek je pozoruhodný tím, že poprvé zveřejňuje výši ztrát korejské a čínské lidové armády, zatímco počet zabitých či raněných amerických a jihokorejských vojáků je oznámen téměř v každém článku.

Ukázkou válečné psychózy, která panovala na počátku 50. let v takzvaných lidově-demokratických zemích východního bloku, je krátký článek v Rudém právu s výmluvným nadpisem „Korejský lid odhaluje špióny a rozvratníky.“ Američané prý v noci shazovali za frontovou linií KLDR

---

¹⁵⁶ Práce ze dne 16.8.1951, III. vydání, r.VII., č.192, s. 1.

¹⁵⁷ Rudé právo ze dne 17.8.1951, III.vydání, r.31, č.193, s. 2.

parašutisty vycvičené k provádění sabotáží. O záškodnické válce v Koreji jsem se dosud zmínil pouze v souvislosti se severokorejskými partyzány. Partyzánské skupiny však operovaly i v Severní Koreji, kde prováděly sabotáže a likvidovaly místní komunistické funkcionáře. Byly poměrně úspěšné, takže generál Ridgway přislíbil těmto bojovým operacím podporu. Československý tisk zastával stanovisko KLDK, která partyzánské útoky proti svým jednotkám hodnotila jako špiónské a rozvratnické. Veškeré obyvatelstvo se proto muselo mít na pozoru: „...velkou bdělost projevují také korejské ženy. Tak např. žena vojína Kim Gin Čuna, která je zaměstnána v závodě potravinářského průmyslu, odhalila jako nepřátelského špióna svého příbuzného, jenž k ní přijel z jižní Koreje. Vyšetřováním bylo zjištěno, že je nepřátelským parašutistou, který byl shozen nad zázemím republiky, aby tam prováděl špionáž.“¹⁵⁸ Právě ojedinělé sabotážní akce v Severní Koreji přispěly ke špiónománii, kdy rodinní příslušníci udávali státním orgánům své příbuzné, což například v Sovětském svazu vedlo k velkému teroru doprovázenému vlnou čistek, před nimiž nebyl nikdo v bezpečí.

Komunisté přerušili mírová jednání kvůli dalšímu incidentu v neutrální oblasti Kesongu. Československý tisk o tom poměrně obsáhle referoval. Budu zde citovat z odborářského deníku Práce z 23. srpna. „Generál Nam Ir protestoval u admirála Ch. Turnera Joye proti incidentu, ke kterému došlo ráno dne 19. srpna 1951 v kesonské neutrální oblasti. Toho dne pronikli američtí a lisynmanovští vojáci do kesonské neutrální oblasti, zabili tam velitele čety Jao Čin-hsiana a zranili vojína Van Džen-juana.“¹⁵⁹ Ještě podrobněji píše o incidentu Rudé právo, které informuje i o následném šetření celé události styčnými důstojníky obou stran. Dvacátého třetího srpna pak ještě došlo k bombardování neutrální oblasti okolo Kesongu a Panmundžonu americkým letadlem, což ve svém protestu zmínili Kim Ir-sen a velitel čínských lidových dobrovolníků generál Pen Teh-huaj. „nedostatek upřímnosti vaší strany při jednání o příměří byl nyní jasně odhalen bezohlednou provokací vaší strany

---

¹⁵⁸ Rudé právo ze dne 18.8.1951, III.vydání, r.31, č.194, s. 2.

¹⁵⁹ Práce ze dne 23.8.1951, III.vydání, r.VII.,č.198, s. 2.

*mimo rámec schůzí, jakož i drzími požadavky vaší strany na schůzi, když jste trvali na posunutí vojenské demarkační čáry do našich postavení, abyste tak brzdili pokrok jednání. Doufali jsme, že jednání o příměří budou pokračovat hladce a že bude dosaženo spravedlivé a rozumné dohody, přijatelné oběma stranám. Avšak jak může být splněna naděje, když po zabití člena naší vojenské hlídky následuje úmyslné vražedné bombardování, namířené proti naší delegaci? Proto naše delegace je nucena prohlásit jednání 23. srpna za odročené a vyčkat, až podniknete odpovědné akce v této vážné provokaci, způsobené vaší stranou.*¹⁶⁰ Ve skutečnosti Kim Ir-sen ani Li Syn man příliš netoužili po pokračování mírových jednání, protože stále doufali, že se jim silou podaří celý poloostrov sjednotit pod svou vládou. Oba tedy ukončení rozhovorů svým způsobem přivítali.

Nyní dám možnost vyjádření k incidentu i americké straně, ačkoli se jedná o vyjádření poněkud zkreslené prostřednictvím československého tisku. „Kontraadmirál Joy ve své zprávě o výsledcích šetření, provedeného styčnými důstojníky vojsk Organizace spojených národů, staví skutečnost na hlavu ve snaze svést celý incident na vrub korejské lidové armády a čínských dobrovolníků, jako by oni sami provedli onen provokační nálet a bombardování. Ve zprávě Joyově se také říká, že styční důstojníci korejské lidové armády a čínských dobrovolníků znemožnili další vyšetřování incidentu, které si vyžádali styční důstojníci vojsk OSN. I to je ovšem nepravda. První důkladné šetření, při kterém američtí důstojníci zaujali Istivý, neodpovědný postoj a prohlásili, že to nestojí za to, dívat se na následky výbuchů, bylo dostatečně průkazné.”¹⁶¹ Zde je patrné, že obě strany se obviňovaly navzájem z maření jednání, přičemž vojska OSN si stěžovala na zákaz vstupu na postižené místo ze strany styčných důstojníků Severní Koreje a čínských dobrovolníků. Je těžké soudit, ale Severokorejci zpravidla neumožňovali důstojníkům různých komisí OSN vstup na území KLDK, takže například zástupci Červeného kříže nemohli navštívit severokorejské zajatecké tábory.

---

¹⁶⁰ Rudé právo ze dne 25.8.1951, III.vydání, r.31., č.200, s. 2.

¹⁶¹ Práce ze dne 28.8.1951, III.vydání, r.31, č.202, s. 2.

Československý tisk přinášel zprávy nejen z korejské fronty, ale také například z kontinentálních Spojených států, v nichž se často objevují nesouhlasná stanoviska k politice americké vlády, jak v domácích záležitostech, tak v zahraniční politice, přičemž ve zprávách věnovaných vnitřním záležitostem USA je prioritou sledování negativního dopadu válečného zbrojení na obyčejné obyvatele. *„Zuřivé závody ve zbrojení, prováděné americkými imperialisty, doléhá těžkým břemenem na bedra pracujících v USA. Militarizace hospodářství vede k omezování civilní výroby, ke zvyšování daní a cen na zboží masové potřeby, jakož i k dalšímu zbídačení pracujících. O tom svědčí mnohé skutečnosti, které ani buržoazní americký tisk nemůže skrývat a je nucen psát čas od času o růstu drahoty a zesílení inflace. V mnohých novinách a časopisech mají dokonce zvláštní rubriku na inflační frontě.“*¹⁶² Pozoruhodné je, že podobný vývoj prodělávalo v té době i československé hospodářství, tedy kromě té drahoty, protože stát tehdy na vývoj cen dohlížel, aby nedocházelo k jejich zvyšování. Československo totiž na počátku 50. let mohutně zbrojilo a stejně jako další východoevropské státy se připravovalo na možnou válku se státy západní Evropy. Vlivem tohoto upřednostňování těžkého průmyslu na úkor lehkého docházelo k poklesu mírové výroby, takže klesl například výrazně počet vyrobených traktorů. Zároveň se zvyšováním výstavby válečného průmyslu došlo i k navýšení počtu vojáků až na 300 000. Proto se na počátku 50. let začíná v řadě odvětví projevovat nedostatek mužů, které na jejich postech vystřídaly ženy, což je možné vidět i v řadě dobových dokumentárních filmů. Porovnáním perspektivy československého tisku života v Americe a situací v ČSR se zdá, že jsme v té době na tom byli stejně jako Američané. USA však na tom z politického, ekonomického a společenského hlediska byly přece jen lépe.

7. Mírová jednání znovu obnovena, otázka válečných zajatců

Komunisté se vrátili k jednacímu stolu 25. října 1951. Důvodem byly zřejmě porážky čínských vojsk v horách v období od srpna do října toho roku.

---

¹⁶² Rudé právo ze dne 31.8.1951, III.vydání, r.31, č.205, s. 2.

Probíhající vyjednávání však nebránilo Číňanům v pokusech o další útoky a získání ztraceného území.¹⁶³ O obnovení jednání informoval deník Lidové noviny ze dne 23. října 1951, kdy se znovu sešli styční důstojníci obou stran. „*Styční důstojníci druhé strany slíbili, že o návrhu lidových sil, pokud jde o přesný den a hodinu pro obnovení jednání, podají zprávu svému velitelství a že straně lidových sil dají odpověď dne 22. října odpoledne. Schůze byla skončena v 11:08.*“¹⁶⁴ Větší článek věnovalo obnoveným jednáním i Rudé právo, které přetisklo sdělení poslané hlavním vyjednávačem korejské lidové demokratické armády a lidových dobrovolníků generálem Nam Ilem viceadmirálu Joyovi, zastupujícímu vojska OSN. „*Obdržel jsem vaše sdělení ze dne 22. října a čtyři opisy dohody, kterou jste podepsal (dva opisy anglické a dva korejské). Uplynuly již dva měsíce od doby, kdy incident ze dne 22. srpna způsobil přerušení jednání o příměří. Hlavní delegát korejské lidové armády a čínských lidových dobrovolníků je zplnomocněn ratifikovat dohodu mezi styčními důstojníky obou stran o obnovení jednání mezi oběma delegacemi, aby podle přesných ustanovení nové dohody nedošlo k opětovným porušením dohody z Vaší strany, jak tomu bylo v minulých dvou měsících a aby tak průběhu jednání o příměří nebyly znovu činěny překážky.*“¹⁶⁵ Můžeme sledovat, jak probíhaly mírové rozhovory, a také že rychlost jednání nebyla nijak velká. Bylo to způsobeno průtahy obou stran, přičemž hlavně komunisté přicházeli stále s novými návrhy.

Dopisovatel tiskové agentury Nová Čína zveřejnil prostřednictvím Rudého práva a za souhlasu severokorejské a čínské delegace plné znění dohody o zahájení jednání mezi oběma delegacemi. Dohoda se skládala z osmi hlavních bodů, přičemž styční důstojníci se shodli na dalších pěti bodech. „*1. Přesné místo, kde budou obnovena jednání delegací, je v blízkosti Panmundžonu. 2. Oblast místa konference je kruhovitá oblast o poloměru 1000 yardů (910 metrů), v jejímž středu je místo konference. 3. Na oblast místa konference, jehož hranice byly již výše vytyčeny, nesmějí být*

---

¹⁶³ CATCHPOLE, Korejská válka, s.146.

¹⁶⁴ Lidové noviny ze dne 23.10.1951, I.vydání, r.59, č.250, s. 3.

¹⁶⁵ Rudé právo ze dne 25.10.1951, II.vydání, r.31, č.252, s. 4.

*podnikány nepřátelské akce ani ozbrojenými silami z některé strany, ani pravidelnými či nepravidelnými útvary nebo ozbrojenými jednotlivci pozemních, námořních a leteckých sil. 4. Kromě vojenské policie, která k tomu byla určena, nebude dovoleno, aby se ozbrojené osoby některé strany zdržovaly v oblasti místa jednání. Ustanovení důstojníci obou stran budou společně odpovědní za bezpečnost a zachování pořádku uvnitř místa konference. Každá strana určí útvar vojenské policie o dvou důstojnících a 15 mužích, kteří budou nápomocni při konání této služby v době, kdy se delegace budou zdržovat v oblasti místa konference.*¹⁶⁶ Zveřejněním dohody o zahájení jednání chtěli zřejmě Severokorejci a Číňané předejít možným americkým provokacím uvnitř neutrálního pásma a při uskutečnění provokace mohli ukázat mnou citovanou pasáž dohody o tom, že v neutrální oblasti se nesmí zdržovat žádní ozbrojení vojáci kromě vybraného útvaru vojenské policie.

Pokud se nyní opět krátce zaměříme na situaci v Československu, pak u příležitosti státního svátku 28. října, který si komunisté upravili podle svých představ, vyšel v Rudém právu velký článek s názvem „O intrikách amerických imperialistů proti znárodnění v Československu.“ Z něho zjistíme, co u nás reakce s Američany v pozadí zamýšlela. „*Slavný den 28. říjen 1945, Den znárodnění, znamenal pro československou buržoazii a světovou reakci drtivou ránu. Toho, oč marně usiloval náš lid již 28. října 1918, bylo v základě dosaženo. Pracující lid Československa, osvobozeného v květnu hrdinnou Sovětskou armádou, se stal pod vedením KSCČ skutečným pánem země. Československá reakce, již se takto zhroutila větší část půdy pod nohama a jež měla své exponenty v osobách Benešů, Zenklů, Majerů, Šrámků, apod., vyhlásila zoufalý, třebas i v počátcích skrytý, boj revolučnímu nástupu dělnické třídy. Bylo by mylné domnívat se, že naše buržoazie a její exponenti byli osamoceni. Za jejími kontrarevolučními akcemi stály od počátku temné síly světového imperialismu a především představitelé imperialismu amerického.*“¹⁶⁷ Z líčení je zřejmé, že komunisté si svátek oslavující vznik

¹⁶⁶ Rudé právo ze dne 26.10.1951, II.vydání, r.31, č.253, s. 2.

¹⁶⁷ Rudé právo ze dne 28.10.1951, II. vydání, r.31, č.255, s. 4.

samostatného československého státu překřtili na svátek znárodnění. Důvodem byl demokratický režim takzvané první republiky, který komunisté nenáviděli a na nějž chtěli zapomenout. Pozoruhodným se někomu může zdát fakt, že v reakčním táboře a tedy táboře pravice, se podle znění článku, ocitl i prezident Edvard Beneš,¹⁶⁸ jenž byl prokazatelně levicového smýšlení. Beneš však, podle soudobých žurnalistů, chyboval, protože se klonil k programu sociální demokracie a ne komunismu. Dále je v článku vykreslen obraz USA, tak jak má podle tehdejších novinářů vypadat: *„Povaha USA, jako hlavního imperialistického dravce, vysávajícího pot a krev všech zemí celého světa, definitivně utvářela i charakter zahraniční politiky USA. Zahraniční politika USA se stala politikou krajního imperialismu, který neváhá pro uskutečnění svých cílů použít všech prostředků, jak nyní vidíme i fašismu a války.“*¹⁶⁹ Americká politika je zde vykreslena v těch nejhorších možných barvách, ale v té době tomu ani nemohlo být jinak, když si uvědomíme, do jakého tábora tehdy Československo patřilo.

V Koreji mezitím stále bez nějakého výsledku probíhala mírová jednání. Ze stávající patové situace obviňovaly československé noviny pouze Američany, například: *„...na 14. schůzi jednání o příměří v Koreji, která se konala dne 1. listopadu, setrvala americká delegace i nadále na svém nesmyslném požadavku, aby se strana lidových sil stáhla z oblasti Kesonu. Když strana lidových sil navrhla opodstatněné celkové úpravy, shodující se s frontovou linií, začala americká strana prohlašovat, že nemá vůbec žádný zájem na jakékoliv výměně území. Nyní se snaží pomocí jednání dosáhnout toho, aby obsadila svými vojsky kesonskou oblast a nabízí za ni několik rozptýlených bezvýznamných ostrovů.“*¹⁷⁰ Podle mého názoru jsou Američané v tomto článku ukázáni jako neústupní, pokud jde o požadavky v jejich prospěch, ale naopak věrolomní, když mají něco udělat sami. Navíc nabízejí území bez užitku za hodnotnou oblast drženou komunisty.

---

¹⁶⁸ Edvard Beneš (1884-1948), druhý československý prezident.

¹⁶⁹ Rudé právo ze dne 28.10.1951, II. vydání, r.31, č.255, s. 4.

¹⁷⁰ Lidové noviny ze dne 7.11.1951, I. vydání, r.59, č.262, s. 4.

Ačkoli se to z tehdejšího československého tisku nezdá, v mírových jednáních bylo dosaženo určitého průlomu. „*Delegáti lidových sil objasnili, že tři body návrhu, který předložili dne 10. listopadu (aby vojenská demarkační čára byla stanovena podél nynější linie dotyku a pásmo v šíři 2 kilometrů po každé straně demarkační čáry bylo vymezeno jako demilitarizované pásmo, před podepsáním celkové dohody se pak provedou úpravy podle změn linie dotyku, ke kterým došlo), jsou nedělitelným celkem a že jeden bod je závislý na druhém, že interveni žádným překrucováním nemohou zakrýt správnost a opodstatněnost tohoto návrhu.*“¹⁷¹ Komunisté zjevně ustoupili od svého návrhu na stanovení 38. rovnoběžky coby hranice mezi oběma korejskými státy, ale v tisku to prezentovat nemohli, protože by to vypadalo jako ústupek nepříteli.

Během mírových rozhovorů v Panmundžonu si obě strany v očekávání repatriace vyměnily seznamy zajatců. Při porovnání seznamu zajatých vojáků s tabulkovými počty pohřešovaných došli Američané a Jihokorejci k závěru, že v nich chybí přes 40000 jejich mužů. Na přímý dotaz Číňané ani Severokorejci nijak nereagovali. Tehdy Američané zjistili hroznou pravdu. Proto se v československém tisku objevil článek s názvem „*Odporné výmysly Američanů*“ reflektující tuto záležitost. „*Prohlášení, vydané 14. listopadu přednostou oddělení pro válečné zločiny při americké 8. armádě Jamesem Hanleyem, uvádějící, že prý korejská lidová armáda a čínští lidoví dobrovolníci „masakrovali“ válečné zajatce, je od začátku do konce odporným výmyslem, jehož účelem je sestrojít další záminky k maření jednání o příměří v Koreji. Hanleyovo vymyšlené prohlášení je naprosto neslučitelné se skutečnostmi. Čínští lidoví dobrovolníci a korejská lidová armáda zacházeli podle humanitních zásad s válečnými zajatci vždy dobře, a to i za obtížných podmínek. Nepřátelským důstojníkům a vojákům, kteří složili zbraně, věnují největší péči. Tyto skutečnosti dokazují nejen všichni váleční zajatci, a to jak ti, kteří byli propuštěni, tak i ti, kdož jsou dosud v rukou lidových sil.*“¹⁷² Nicméně

---

¹⁷¹ Lidové noviny ze dne 18.11.1951, I. vydání, r.59, č.272, s. 3.

¹⁷² Lidové noviny ze dne 21.11.1951, I. vydání, r.59, č.274, s. 1.

pravdou zůstává, že v severokorejských záznamech zajatců skutečně chyběla řada vojáků, kteří byli podle prokazatelných svědectví skutečně zajati. Až po válce přeživší váleční zajatci prozradili, v jak hrozných fyzických i sociálních podmínkách museli přežívat. Často byli nuceni vydávat lživá prohlášení o nesouhlasu se zahraniční politikou USA v Koreji pod hrozbou mučení či neomezeného času na samotce. Mnozí podlehli, ale našli se i hrdinové odmítající spolupráci, kteří byli mučeni nebo odsouzeni k smrti hlady. Těchto „vzpurných“ bylo jen málo. Abychom však byli spravedliví, podívejme se i na život severokorejských a čínských zajatců u Američanů.

8. Vzpoura válečných zajatců na ostrově Kodžedo a pokračování mírových jednání

Nejprve se podíváme, jak zajetí vlastních vojáků viděli Číňané a Severokorejci prostřednictvím československého tisku. *„Na rozdíl od těchto lží mají korejská lidová armáda a čínští lidoví dobrovolníci pevné a nevyvratitelné důkazy, že to jsou právě americké síly Organizace spojených národů, které nelidsky ubily tisíce válečných zajatců, jež padly do jejich rukou.“*¹⁷³ Tyto takzvané nevyvratitelné důkazy byly většinou velmi vágní, protože v amerických soupisech válečných zajatců KILDR a ČLR počty z velké části souhlasí. Výše citovaný úryvek byl tedy součástí komunistické propagandy cílené, jak na domácí severokorejské obyvatelstvo, tak na obyvatele států východního bloku, zde Československa.

Další článek popisující špatné zacházení Američanů se zajatými vojáky můžeme najít v odborářském deníku Práce. *„Podle zdaleka neúplných údajů bylo pouze letos v zajateckých táborech v jižní Koreji zavražděno nebo zemřelo mučením nebo hladem asi 17 000 zajatých vojáků a důstojníků korejské lidové armády a čínských dobrovolníků.“*¹⁷⁴ Je pravda, že i v táborech v jižní Koreji umírali zajatí vojáci, ale ne zdaleka v takovém měřítku jako v Koreji severní. Možná se to bude zdát absurdní, ale v jihokorejských

---

¹⁷³ Tamtéž, s. 1.

¹⁷⁴ Práce ze dne 24.11.1951, r.VII., č.277, s. 2.

zajateckých táborech působili mezi zajatci fanatičtí komunisté, kteří neváhali zabít ty, kteří se podle nich od komunistické ideologie odchýlili. Američané pak zjišťovali, že tito političtí komisaři se mnohdy nechali zajmout schválně, aby mohli působit mezi svými vojáky i v zajetí.

Stále probíhající mírová jednání v Panmundžonu se nyní zadrhla právě na otázce repatriace válečných zajatců, protože Číňané a Severokorejci požadovali návrat všech zajatců, a to i proti jejich vůli. Velká část těchto zajatců totiž návrat do komunistických států odmítala a chtěla zůstat v Jižní Koreji. Československý tisk na to měl jednoznačný názor: „*Na schůzi podvýboru jednacího o otázce zajatců poukázal delegát lidových vojsk znovu na nepřijatelnost návrhu interventů, podle kterého otázka propuštění válečných zajatců má být oddělena od otázky jejich repatriace. Zdůraznil, že návrh na propuštění zajatců bez jejich okamžité repatriace znamená vlastně odmítnutí zásady okamžitého propuštění všech válečných zajatců.*“¹⁷⁵ Američané tedy podle listu protahovali jednání o repatriaci naprosto nesmyslně, když mohlo být vše rychle vyřešeno. Američtí vyjednavací ale odmítli v této otázce jakkoli ustoupit a jednání stejně jako válka tak pokračovaly ještě dva další roky. Je však třeba říci, že ačkoli USA v této otázce měly povinnost propustit všechny válečné zajatce, přesto rozhodly ve prospěch jejich svobodného výběru a neopakovaly tak chybu z 2. světové války, kdy bylo mnoho zajatých německých vojáků předáno Sovětům, kteří je poslali na Sibiř, kde řada z nich zahynula.

K otázce repatriace válečných zajatců chci přidat také článek z Rudého práva ze dne 22. ledna 1952, který má podobný název, jako řada dalších, tedy „*Jednání v Koreji protahuje americká strana,*“ v němž se dočteme toto: „*Což je možno souhlasit s výměnou podle metody, kterou navrhuje americké velitelství? Což může s tím souhlasit i tak malá země, jako je Korea, i když tento požadavek předkládá tak velká země jako USA, když jej předkládá celý atlantický blok, snažící se zardousit Koreu?*“¹⁷⁶ Zde podle mého názoru pisatel

---

¹⁷⁵ Rudé právo ze dne 6.1.1952, II. vydání, r.32, č.5, s. 2.

¹⁷⁶ Rudé právo ze dne 22.1.1952, II. vydání, r.32, č.18, s. 3.

skrytě naráží na nedostatek obyvatelstva v severní Koreji, odkud minulý rok při americkém tažení řada lidí uprchla. Severokorejci se tedy snažili získat utečence zpět. Pozoruhodná je pak i další citace ze stejného článku: „...požadavek výměny válečných zajatců podle metody - jeden na jednoho – je v příkrém rozporu s všeobecně uznanými zásadami mezinárodního práva. Což vláda USA nepodepsala v roce 1932 Ženevskou konvenci o válečných zajatcích z roku 1929 a což tato konvence neobsahuje čl. 75, v němž se praví, že vláda válčící strany při uzavření příměří je povinna propustit válečné zajatce domů, repatriovat je?“¹⁷⁷ Jak jsem se již zmínil výše, USA měly všechny válečné zajatce repatriovat, ale proti konvenci rozhodly v jejich prospěch. Pozoruhodné v tomto článku je naopak dovolávání se dodržování ženevské konvence ze strany USA, ačkoli Čína ani Severní Korea tuto konvenci a ani úmluvu o válečných zajatcích z roku 1949 nikdy nepodepsaly.

Z hlediska přítomnosti severokorejských a čínských politických komisařů mezi válečnými zajatci byl velmi problematický ostrov Kodžedo u jižního pobřeží Koreje, kde se nacházelo asi 150 000 zajatých severokorejských a čínských vojáků, kteří byli téměř bez výjimek zajati během mobilní části korejské války v letech 1950-51. Právě mnoho z nich patřilo mezi takzvané uvědomělé komunisty. Vedl je politický komisař a aktivista Pak Sang-hjon.¹⁷⁸ Už od léta 1951 byly v táborech problémy s kázní, ale to nejhorší mělo teprve přijít. Vedle táborů s komunistickými zajatci se totiž nacházely další, v nichž byli internováni civilisté podezřelí ze spolupráce se severokorejskými agenty. Američané proto zahájili prověrky těchto osob, které měly odhalit, kdo si přeje být repatriován do severní Koreje a kdo nikoli. Komunisté prověrky odmítali a snažili se zastrašováním působit na své spoluvězně, kteří měli učinit totéž. První nepokoje propukly už na počátku roku 1952, přičemž nezůstaly nepovšimnuty československým tiskem. Deník Rudé právo přinesl článek s názvem „Zvěrstva Američanů v koncentračním táboře na ostrově Kodžedo.“ Cituji: „Ostrov Kodžedo – oznamuje agentura – byl přeměněn ve skutečné

---

¹⁷⁷ Tamtéž, s. 3.

¹⁷⁸ CATCHPOLE, Korejská válka, s. 202.

peklo. Zajatci se zde již několikrát vzbouřili proti americkým vyvrhelům. Americká tisková agentura United Press oznámila v září 1951, že váleční zajatci na ostrově Kodžedo, přivedeni k zoufalství, se vzbouřili. Povstání trvalo 4 dny, než je americká vojska potlačila. Zajatci byli mučeni a vražděni. Žádná zvěrstva však nemohla zajatce zlomit. Při popravě, stojíce pod šibenicemi, zpívali pochod lidové armády, provolávali hesla na počest Korejské lidové demokratické republiky a na počest vůdce korejského lidu Kim Ir-sena.¹⁷⁹ Už z tohoto článku vyplývá, že situace na ostrově byla mimořádně napjatá. To se ještě zhoršilo po příjezdu amerických posil na ostrov. K vyhocení došlo 13. února 1952, kdy američtí vojáci vtrhli do vězeňského úseku tábora, kde je čekal boj s komunistickými odpůrci. V následném boji zahynulo 77 zajatců a jeden americký voják. Další desítky zajatců a amerických vojáků byly zraněny. Různé incidenty pokračovaly i v dalších měsících, přičemž k nejvážnějšímu došlo 7. května 1952, kdy se komunistickým zajatcům dokonce povedlo zajmout vojenského velitele tábora. Pod vlivem této události dorazili na ostrov další američtí vojáci s tankovým praporem. Nový velitel rozmístil tanky a pěchotu kolem tábora a nakonec dosáhl propuštění předchozího velitele. Oba však byli později degradováni. 11. května došlo k výměně i na postu vrchního velitele vojsk v Koreji, kdy úspěšného generála Ridgwaye, který nastoupil na pozici velitele vojsk NATO v Evropě, nahradil Mark Clark.¹⁸⁰ Clark si brzy uvědomil, že zajatci dostávají instrukce od severokorejských agentek přestrojených za uprchlice, které vyhledávaly práci právě v zajateckých táborech.¹⁸¹ Nakonec bylo rozhodnuto o výměně amerických a jihokorejských strážní nízozemskými, řeckými a kanadskými jednotkami. Ale problémy s prověrkami pokračovaly i nadále.

Během roku 1952 probíhala stále mírová jednání, kdy se obě strany nemohly dohodnout rozsahu demilitarizovaného pásma a repatriaci zajatců,

---

¹⁷⁹ Rudé právo ze dne 31.1.1952, II. vydání, r.32, č.26, s. 2.

¹⁸⁰ Mark Wayne Clark (1896-1984), americký generál, za 2. světové války byl spojeneckým velitelem v Itálii.

¹⁸¹ CATCHPOLE, Korejská válka, s. 203.

protože komunisté trvali na svém požadavku vydání všech jejich zajatých vojáků. To se mělo změnit až po březnu 1953.

9. 1953 – rok zlomu, Stalinova smrt a konec korejské války

Rok 1953 začal, aniž by něco naznačovalo rozsáhlé změny, ke kterým mělo dojít ve východním bloku a jež měly přispět i k ukončení korejské války. Rovněž československý tisk přinesl na nový rok svou pravidelnou dávku ideologie. Například Rudé právo přineslo článek „*Ani o vánocích neustali intervenci v barbarských zvěrstvech,*“ který byl zařazen do velkého bloku pod názvem „*Události v Koreji.*“ Hamburský rozhlas oznámil druhý vánoční den toto: „*Na ostrově Kodže došlo včera opět ke vzpourám zajatců. Přitom byl jeden válečný zajatec zastřelen. To znamená, že ani o vánočních svátcích nepřestávalo vraždění bezbranných zajatců v koncentračních táborech amerických esesáků a gestapáků. Prostí lidé se musí ptát, zdali tito vycvičení američtí zabijáci, kteří šlapou nejzákladnější zákony lidskosti, spravedlnosti a morálky – mohou být vůbec považováni za lidi?*“¹⁸² Američané jsou zde opět vykresleni jako vrahové neustávající ve svém díle ani o vánočních svátcích. Pisatel článku se přitom nezmínil, že do zajateckých táborů byly tajně pašovány zbraně a zajatci měli přes severokorejské agenty informační kanál přímo do KLRD.

K zásadní události mající vliv na dění na korejském poloostrově nedošlo v Koreji, ale v Moskvě, kde vážně onemocněl Stalin. Rudé právo zveřejnilo sovětskou vládní zprávu o zdravotním stavu kremelského vůdce: „*V noci na 2. března, když byl soudruh Stalin ve svém moskevském bytě, nastalo u něho mozkové krvácení, které postihlo životně důležité mozkové oblasti. Soudruh Stalin ztratil vědomí. Došlo k ochrnutí pravé ruky a nohy, nastala ztráta řeči. Byla vážně porušena činnost srdce a dýchání.*“¹⁸³ Z novinových článků se zdálo, že i navzdory vážnému stavu by se snad Stalin ještě mohl uzdravit, ačkoli ten už ve skutečnosti prožíval agónii. V mocenském zákulisí Kremle už

---

¹⁸² Rudé právo ze dne 1.1.1953, II. vydání, r.33, č.1., s. 6.

¹⁸³ Rudé právo ze dne 5.3.1953, II. vydání, r.33, č.64, s. 1.

bez dohledu tisku docházelo k bojům o nástupnictví po Stalinovi v kruhu jeho věrných soudruhů. Následující den přinesly noviny na přední straně černě zarámovanou fotografii Stalina se zprávou o jeho úmrtí. Některá periodika vyšla dokonce pouze ve dvou listech, například Rudé právo, a v obou byla tématem diktátorova smrt. Je to možná paradoxní, ale smrt jednoho člověka prolomila ledy u vyjednávacího stolu v korejském Panmundžonu a znamenala první opatrné kroky ke konci korejského konfliktu.

Mohli bychom to nazvat ukázkou závislosti Československa na Sovětském svazu po politické stránce, protože 14. března 1953, krátce po návratu ze Stalinova pohřbu, zemřel první takzvaný dělnický prezident a předseda KSČ Klement Gottwald. Tato závažná událost, která znamenala počátek opouštění stalinského typu vlády, byla v novinových článcích líčena, jako velká tragédie. *„Odešel soudruh Gottwald, který vybudoval a zakalil naší komunistickou stranu v stranu nového leninsko-stalinského typu. Odešel soudruh Gottwald, který učil a naučil náš lid, jak bít kapitalisty, vykořisťovatele, nepřátele lidu a který v tomto boji sjednotil nerozlučně české a slovenské pracující.“*¹⁸⁴ Klement Gottwald je zde ukázán jako hrdina, který sjednotil stranu i československé pracující v boji proti kapitalismu, ale že při tom nechal popravit mnoho lidí a řadu dalších perzekvovat, o tom se v soudobých novinách samozřejmě nedočtete. Vraťme se však do Koreje.

V otázce mírových jednání došlo na počátku dubna k posunu v otázce výměny nemocných a raněných zajatců, což se dá skutečně považovat za pokrok. *„Vláda Čínské lidové republiky a vláda Korejské lidové demokratické republiky jsou společného názoru, že by delegáti korejské lidové armády a čínských lidových dobrovolníků a delegáti velitelství Spojených národů měli okamžitě zahájit jednání o otázce výměny nemocných a raněných válečných zajatců v době trvání válečných akcí a pokračovat v úsilí o dosažení celkové dohody v otázce válečných zajatců.“*¹⁸⁵ Na zástupce KLDK a Číny zřejmě zapůsobila Stalinova smrt a následné omezení dodávek válečného materiálu

---

¹⁸⁴ Rudé právo ze dne 15.3.1953, II. vydání, r.33, č.74, s. 2.

¹⁸⁵ Lidová demokracie ze dne 1.4.1953, II. vydání, r.IX., č.78, s. 2.

ze Sovětského svazu, protože do té doby odmítali o výměně raněných zajatců vůbec hovořit. Rovněž si však prostřednictvím československého tisku delegáti výše zmíněných států neodpustili upozornění, že ze svého stanoviska v žádném případě neustupují. *„Je třeba zdůraznit, že předkládající tento návrh naprosto neupouštíme od zásady propuštění a repatriace válečných zajatců okamžitě po skončení válečných akcí podle článku 118 ženevské konvence a rovněž neuznáváme tvrzení velitelství ozbrojených sil OSN, že mezi válečnými zajatci jsou jednotlivci, kteří odmítají repatriaci.“*¹⁸⁶ Opět mi přijde pozoruhodné, že se Číňané i Severokorejci odvolávají na Ženevskou konvenci, ačkoli ji nikdy nepodepsali, a zároveň si nechtěli připustit, že mnoho jejich vojáků se po zajetí nechce vrátit domů kvůli politické situaci.

Předávání zraněných a nemocných zajatců bylo domluveno oběma stranami v oblasti Kesongu za přísně dodržovaných bezpečnostních pravidel. Kolony automobilů převážející zajatce byly označeny červeně, aby na ně nikdo neútočil ze vzduchu. Toho všeho si pečlivě všímal i československý tisk, který však zároveň nezapomněl srovnat fyzický i psychický stav zajatců obou stran: *„Zajatci, kteří přibyli do Kesonu, jsou ve velmi dobrém stavu, díky neustálé péči, které se jim po cestě dostávalo. Umístěni jsou ve škole, která byla přeměněna v prozatímní nemocnici. Zde jsou zajatci pod neustálým dohledem lékařů a ošetřovatelek.“*¹⁸⁷ Takto dobře se o své zajatce starali Číňané a Severokorejci a co Američané? *„Zahraniční tiskové agentury přinesly zprávu o tom, že na palubě lodi plující z ostrova Čedzu do Pusanu bylo k zastrašení 700 nemocných a raněných zajatých příslušníků čínských lidových dobrovolníků, kteří se dožadovali lepšího zacházení, použito slzotvorného plynu, bodáků a jiných teroristických metod, známých z Kodže.“*¹⁸⁸ Horší zacházení se zajatci už tedy nemohlo být. Na konci citátu je zmínka o ostrově Kodžedo, kde se podle československého tisku používal k pacifikaci zajatců i plyn.

---

¹⁸⁶ Tamtéž, s. 2.

¹⁸⁷ Lidová demokracie ze dne 18.4.1953, II. vydání, r.IX., č.92, s. 2.

¹⁸⁸ Tamtéž, s. 2.

Otázka repatriace zbylých válečných zajatců byla nakonec vyřešena podepsáním smlouvy 8. června 1953. Nadšen z podepsání dohody byl i československý tisk, alespoň lze tak usuzovat z nadšených nadpisů článků. Rudé právo například uvedlo: *„Otázka repatriace válečných zajatců, která byla po více než rok jedinou překážkou uzavření příměří, byla nyní urovnána. Obě strany se dohodly provést příslušné úpravy v ustanovení paragrafu 51 návrhu dohody o příměří, týkajícího se nakládání se zajatci repatriovanými přímo, a odevzdat všechny zbývající válečné zajatce, kteří nebudou repatriováni přímo, repatriační komisi neutrálních států, aby s nimi naložila podle „Směrnice pro repatriační komisi neutrálních států.“*¹⁸⁹ Repatriační komisi tvořily neutrální státy z obou mocenských bloků, tedy Polsko, Československo, Švédsko, Švýcarsko a jako rozhodčí stát byla určena Indie. List Lidová demokracie, chválící KLDK a Čínu za zvýšené úsilí, které ony státy věnovaly dosažení míru, přináší vedle nadšení i obavy, zda téměř uzavřené příměří nebude ohroženo. Jihokorejský delegát Čoi Duk Sin poslal totiž vedoucímu americké delegace W. K. Harrisonovi závažný dopis: *„V tomto dopise Čoi Duk Sin otevřeně ohlašuje svůj odpor proti ustanovení, aby všichni váleční zajatci, kteří nebudou repatriováni přímo, byli odevzdáni repatriační komisi neutrálních států. Vyhrožoval, že ti váleční zajatci, kteří se nechtějí navrátit ke komunismu, by mohli povstat proti indickým silám.“*¹⁹⁰ Článek dále uvažuje, zda Jihokorejci nebudou chtít zadržet válečné zajatce násilím i proti vůli repatriační komise, a doufá, že USA budou muset smlouvu dodržovat, aby zabránili všem incidentům, jež by mohly příměří definitivně pohřbit. Zároveň list apeluje na všechny mírumilovné lidi, aby tento bod smlouvy o repatriaci stále sledovali. Je zde tedy určitá nedůvěra, zda vojska OSN nebudou chtít dohodu porušit.

Pro možnost porušení příměří ze strany USA by svědčily hospodářské potíže firem, které jsou napojeny na americkou armádu, jedná se strojírenský průmysl, slábnoucí poptávku po oceli, atd., což se dozvíte z československého tisku. Proto se v Americe objevil „strach z míru,“ jež má jen určitá vrstva.

---

¹⁸⁹ Rudé právo ze dne 9.6.1953, II. vydání, r.33, č.159, s. 4.

¹⁹⁰ Lidová demokracie ze dne 11.6.1953, II. vydání, r.IX., č.138, s. 2.

„Mají ho zejména ti, jimž plynou z války a zbrojení závratné zisky. Ze „strachu z míru“ vznikla v amerických vládnoucích kruzích i nová teorie, která hlásá existenci „epochy nebezpečí,“ jež prý žádá, aby politika překotného zbrojení byla prodloužena na věčné časy, nezávisle na tom, jak vypadá mezinárodní situace.“¹⁹¹ Noviny zde varují československý lid před nástrahami kapitalismu, který se podle nich udržuje v chodu jen díky mohutnému zbrojení.

Začátek července 1953 se nesl ve znamení očekávání podpisu smlouvy o příměří. Československý tisk ale tehdy přinesl zprávu o tajných jednáních mezi jihokorejským prezidentem Li Syn manem se zástupcem USA Walterem Robertsonem o uzavření takzvané předběžné dohody před uzavřením paktu o vzájemné obraně. Československý list Svobodné slovo v těchto schůzkách viděl nebezpečí pro mírová jednání a neváhal o tom informovat. *„Rozhovory mezi USA a Li Syn manem jsou vedeny tajně. Je zřejmé, že USA se obávají, že se lid celého světa postaví na odpor této zradě míru. Žádným maskováním nevyhnu se však USA odpovědi na otázku, zda si přejí mírové vyřešení korejské otázky.“¹⁹² Tehdejší americký prezident Eisenhower ve skutečnosti chtěl ukončit korejskou válku co nejdříve, protože byl již pod tlakem americké veřejnosti kvůli svému volebnímu slibu, že tuto válku ukončí.*

Konečně 27. července 1953 došlo v 10:00 hodin k dlouho očekávanému podpisu příměří mezi KLDK, Čínou a vojsky OSN, čímž válka v Koreji oficiálně skončila. S velkým nadšením to přivítal i československý tisk, který si však opět neodpustil další dávku ideologie. *„Příměří v Koreji bylo podepsáno. Po více než třech letech barbarské agrese proti Korejské lidově demokratické republice byla podepsána dohoda, jež dosvědčuje, že útočníkovi se nepodařilo dosáhnout ani stínu cíle, pro nějž zahájil barbarské boje. Žlučovité provokace Li Syn Mana, jenž znovu v posledních fázích jednání o příměří ukázal, v zájmu koho byla zahájena a prodlužována agrese v Koreji, a s cynickou otevřeností před celým světem znovu puncioval ty, kteří mír v Koreji zaměnili válkou, musely kapitulovat před mírumilovnou vůlí národů.“¹⁹³ Příměřím tedy skončila*

---

¹⁹¹ Lidová demokracie ze dne 16.6.1953, II. vydání, r.IX., č.142, s. 2.

¹⁹² Svobodné slovo ze dne 1.7.1953, II. vydání, r.IX., č.155, s. 2.

¹⁹³ Rudé právo ze dne 28.7.1953, II. vydání, r.33, č.208, s. 1.

válka v Koreji, která obyvatelstvu i vojákům obou stran přinesla ohromné utrpení. Severní i jižní část korejského poloostrova byly hodně poničené, přičemž rozsáhlá území KLDK se během války doslova vylidnila, když mnoho lidí uteklo do Jižní Koreje. Korejská lidově demokratická republika i Korejská republika si uvědomily, že budou muset s rozdílnými režimy žít vedle sebe rychle obnovit své zničené hospodářství. I téměř šedesát let po skončení korejské války, tak na korejském poloostrově existuje zřejmě nejhlídanější hranice mezi dvěma státy na světě. Bude zajímavé sledovat, jak se situace vyvine v budoucnosti, ale zatím příliš důvodů k optimismu není.

IV. Válka v Koreji očima soudobých publikací

Knihy vyšlé v Československu o událostech v Koreji

V této kapitole jsem se rozhodl zmínit publikace, které vyšly v Československu na počátku 50. let a týkají se korejské války. Mnoho jich nevyšlo, ale žádná není, vzhledem k období, kdy byla vytištěna, bez tehdy nezbytného ideologického zatížení. V prvním případě se vydáme přímo do Korejské lidově demokratické republiky na návštěvu krátce po zahájení korejské války a ve druhém se dozvíme o pozadí zmíněné války pohledem na fungování americké ekonomiky a politiky.

Delegace sovětských odborů zastupující kovodělný průmysl vyrazila na konci června 1950 na zájezd do Severní Koreje. Ještě v SSSR se dozvěděli závažnou zprávu: *„Zločin se tedy stal – vojska americké loutky Li Syn mana napadla území Lidové demokratické republiky! V Koreji vypukla občanská válka...Není třeba připomínat, že jsme všichni pocítili prudkou touhu být co nejdříve ve Fenjanu.“*¹⁹⁴ Zde se opakuje lživé tvrzení o útoku jihokorejské armády na KLDK, už z dřívějšího textu víme, že tomu bylo zcela jinak. Ideologie v Jefanovově knize je poměrně často, pokud se porovnávají poměry dělníků v Koreji za japonské okupace a po osvobození Severní Koreje Sověty. Samozřejmě je zde hodně vychvalován režim nastolený vůdcem Kim Ir-

---

¹⁹⁴ P. JEFANOV, Zápisky z Koreje, Praha 1951, s. 9.

senem. Autor vychvaluje pracovitost, srdečnost, ideály Severokorejců a jejich pohled na velkého spojence: „*Nač mám tajit, že my sovětští lidé, jsme byli šťastni, že v tyto nezapomenutelné dny boje za svobodu a nezávislost rodné země mají Korejci obrácen svůj zrak k Sovětskému svazu, k Moskvě, která symbolizuje demokracii, mír a socialismus!*“¹⁹⁵ Severokorejce čekal ještě dlouhý boj a ne vždy byli tak nadšení, jak se zde líčí. Američané jsou zde ukázáni, bez překvapení, jako zločinní vrazi. „*První bombardování Fenjanu rázem odhalilo americké interventy. Celý Fenjan se stal svědkem barbarského ničení nechráněných příbytků mírumilovného civilního obyvatelstva, svědkem toho, jak Američané s metodickou krutostí stříleli po bezbranných lidech.*“¹⁹⁶ Jak už jsem se dříve zmínil, mírumilovné severokorejské obyvatelstvo vyrábělo a zásobovalo svá vojska na frontě a již od 1. světové války se tedy obyčejní lidé stávali v mnoha státech kritizovaným, ale legitimním cílem.

Kniha však kromě ideologie podává i svědectví o vytrvalosti Severokorejců a jejich úsilí za odstranění škod. „*Nálet byl neočekávaný a trval dlouho. Lidé se však okamžitě vrhli do boje proti požárům, které vzplanuly v celém městě. Přesvědčili jsme se o tom při prohlídce jednoho závodu na zpracování mědi v Nampo. Barbarský nálet zničil několik dílen, avšak i v polorozbořených dílnách pokračovali dělníci v práci.*“¹⁹⁷ Za to je třeba přiznat Severokorejčům jistý obdiv.

A jaké byly pocity sovětských kovodělníků po prožitém dni v Severní Koreji? „*Ne, nepřítel neví, jakou bouři rozpoutal v srdci korejského lidu. Tento lid neodpustí interventům. Nepříteli všechno spočítá. Lid, jehož srdce se plní stále větší nenávistí k vrahům, uhájí nezávislost své vlasti!*“¹⁹⁸ Je zřejmé, že nikdo z Korejců ani Sovětů si ani nepřipouštěl možnost, že by válka mohla skončit i jinak než vítězstvím. O tři roky později měli být tam, kde začali.

Jaký je tajný důvod americké intervence v korejské válce? „*Zisky, které plynou americkým monopolistům ze zbrojení a z války v Koreji, jsou nesmírné.*

---

¹⁹⁵ Tamtéž, s. 12.

¹⁹⁶ Tamtéž, s. 13.

¹⁹⁷ Tamtéž, s. 52.

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 56.

*Bilance průmyslových podniků za druhé pololetí roku 1950 a za rok 1951 ukazují, jak se zvýšily ceny strategických surovin a jak stoupají zisky vojenských dodavatelů. Za několik měsíců po přepadení Koreje stouply ceny kaučuku o 400%, ocelového šrotu a wolframu o 200% a podobně. Továrníci a bankéři cynicky přiznávají, že musí co nejvíce využít tohoto stavu a naopak jej ještě rozšířit, to znamená zažehnout válečné požáry i na jiných místech.*¹⁹⁹ Je skutečností, že válka v Koreji přišla americkému průmyslu a bankovnímu systému mimořádně vhod, ale podobný dopad na zisky a zaměstnanost měla i druhá světová válka, protože každý konflikt znamenal mobilizaci všech dostupných zdrojů pro výrobu válečného materiálu.

„Pravou tvář Američanů“ odhalil ve své zprávě XIX. sjezdu KSSS G. M. Malenkov,²⁰⁰ „vystupuje nyní americký imperialismus již nejen jako útočník, nýbrž i jako světový žandár, usilující potlačit svobodu všude, kde to je jen možné, a nastolit fašismus.“²⁰¹ S tímto hodnocením by nejspíš souhlasili i sovětští kovodělníci pobývající na zájezdu v Severní Koreji a poznávající stále nové stránky života jejích obyvatel. Například na korejském venkově hovořili s rolníky a předseda místního národního výboru jim řekl: „Zeptejte se jen našich rolníků, zda by si přáli jinou vládu, než kterou nyní mají! Oni vám neřeknou jenom „Ne!“ Budou se bít na život a na smrt, aby zachovali toto zřízení, nové, lidové zřízení. Poslechněte si, co říkají rolníci: „Když se Američanům Li Syn man tak líbí, ať si ho vezmou sebou, my ho nepotřebujeme!“ A mají pravdu: přijmout Li Syn mana – to znamená zřít se půdy, dobytka a znovu si hodit na krk chomout nevolníka. Ne, to nedopustíme!“²⁰² Vesničanům se tedy žilo dobře a komunistická propaganda je v tom ještě utvrzovala, protože spojovala vládu jihokorejského prezidenta Li Syn mana s japonskou okupační správou. Ve spojení s některými nepopulárními kroky Jihokorejců, jako například pozemková reforma, kdy se velká část půdy vrátila zpět statkářům, jim jejich negativní názor ještě upevnila.

---

¹⁹⁹ Jaromír HOŘEC, *Takový je fašismus. K americké agresi v Koreji*, Praha 1953, s. 17.

²⁰⁰ Georgi M. Malenkov (1902-1988), sovětský politik a předseda vlády.

²⁰¹ HOŘEC, *Takový je fašismus*, s. 39.

²⁰² JEFANOV, *Zápisky*, s. 64.

Sovětská delegace se na závěr své cesty pro Severní Koreji sešla ještě se samotným vůdcem Kim Ir-senem a dlouho s ním hovořila. Kovodělníci si odváželi domů do Sovětského svazu nadšené dojmy. Zveřejnili je v knize, z níž jsem čerpal. Na závěr uvedli tato slova: „*Na nepřítelovy pokusy zlomit krutostí vůli korejského lidu odpovídá svobodná Korea mobilizací všech sil pro boj. Pro všechny poctivé vlastence je současný boj proti americkým uchvatitelům skutečnou všennárodní válkou, válkou osvobozenou. Veliký úspěch tobě, v tvém těžkém a spravedlivém boji, statečný lide korejský! Veliké a slavné vítězství!*“²⁰³ Sovětští kovodělníci zde po vzoru velké vlastenecké války burcovali proti Američanům. Severní Korea skutečně zmobilizovala své síly pro boj a na počátku války se jí skutečně dařilo, pak však nastoupila převaha vojsk OSN a i přes pozdější patovou situaci a zapojení Číňanů do války, si udržovali Američané hlavně leteckou převahu, která těžce decimovala zázemí KLDK. Dlouhá mírová nepřinesla pro vojáky ani civilisty úlevu a bojové operace pokračovaly až do uzavření příměří.

Závěrem je třeba říci, že korejská válka byla naprosto zbytečným hazardním podnikem jednoho člověka, tedy Kim Ir-sena, jež se pokusil sjednotit korejský poloostrov pod svou totalitní vládou. Výsledkem byly milióny mrtvých. Na to by se nemělo zapomínat.

---

²⁰³ Tamtéž, s. 79.

Závěr

Ve své práci o Ideologické kampani v československém tisku na počátku 50. let jsem se pokusil pomocí kvalitativní analýzy textu zjistit míru a hloubku ideologie v denních periodikách, zároveň si také klást otázky, na koho měly články s tímto podtextem působit, před čím varovat a kdo z nich měl prospěch. To se mi myslím povedlo. Ideologie v denním tisku měla hlavně působit na nižší společenské vrstvy, tedy dělníky a rolníky, protože střední vrstva drobných podnikatelů a živnostníků byla prakticky zlikvidována. Komunisté se tyto vrstvy snažili naladit negativně vůči americké politice a přesvědčovaly je, že Američané chtějí u nás znovu zavést pluralitní demokracii spojenou s pozemkovou reformou, což by znamenalo návrat velkostatkářů na venkově a továrníků ve městech. Proto zde byla například ideologická kampaň zaměřená proti takzvaným kulakům, tedy vesnickým boháčům.

Další ohromnou kampaň vyvolal zvýšený výskyt mandelinky bramborové. Zpočátku, jak jsem zmapoval ve své práci, noviny informovaly o této kalamitě bez ideologie a věcně, ale brzy se už začínají objevovat články poukazující na neobvyklý výskyt brouků, což nemohlo být přirozené. Jako skvělý terč k zamaskování hospodářských problémů, pak sloužili západní agenti napojení na jakoukoli americkou centrálu. Proběhla také řada procesů s údajnými škůdci ve službách Západu, kteří se ochotně přiznávali k těmto činům. Následovala mediální skandalizace obviněných, pro něž lidové rezoluce žádaly ty nejpřísnější tresty.

Vypuknutí korejské války vystupňovalo tiskovou kampaň vůči „americkým imperialistům,“ přičemž pro ně se vžily názvy jako barbaři, vrazi a rovněž fašisté. Například FBI je nazývána americkým gestapem. Severokorejci ke spuštění ideologické kampaně proti Američanům, prostřednictvím československého tisku použili návštěvu Johna Fostera Dullesse v Jižní Koreji několik dní před útokem a obvinili USA, že podpořili Jihokorejce k agresi vůči KILDR. Československé noviny pak začaly zveřejňovat své verze

nadcházejících událostí, přičemž hlásnou troubou jim byla komuniké mluvčího korejské lidově demokratické armády, která byla často plná smyšlenek a polopравd. V rámci historické skutečnosti je však třeba přiznat, že podobně neobjektivně o situaci mnohdy informovaly i noviny západních států.

Postupem času se v některých československých periodikách začaly objevovat články ostouzející různé představitele západních států, například zde figuroval Winston Churchill nebo Dwight Eisenhower, jenž měly dokázat, že tito takzvaní „váleční paliči“ jsou ve vleku západních monopolů, a proto si nepřejí uzavření míru v Koreji a odchod zahraničních vojsk. U těchto státníků, například již zmíněný Churchill, se rovněž zdůrazňovalo, že jsou často šlechtického původu, takže pohrdají obyčejnými dělníky toužícími ukončit válku. Zahraniční dělníci ze západních zemí jsou pak líčeni, jako utiskovaná masa lidí, toužící po svobodě a demokracii, jenž jim může dopřát pouze socialismus v podání států východní Evropy. Tito dělníci dávají proto najevo zklamání z vývoje a protestují proti příjezdům výše zmíněných „válečných štváčů“ na různých akcích, někdy organizovaných místními komunistickými stranami.

Vnitřní záležitosti USA se, na stránkách soudobých novin z východního bloku, prezentují značně zkresleně, takže čtenář může mít pocit, že americká zahraniční politika je pod vlivem nějakého velkého monopolu ovládajícího vládu nebo i prezidenta. Bankéři z Wall Streetu jsou proto častým tématem různých hanlivých článků.

Je zde mnohdy zmíněno, že ačkoli se USA prezentují jako liberální demokracie, přesto jsou lidé s odlišnými názory na chod společnosti dáváni do vězení. Většinou tyto lidi tisk nazývá „pokrokovými,“ což znamená, že z velké části patří ke komunistům, nebo jsou ve spojení s místní komunistickou stranou.

Za dobré pak na člancích v našem tehdejší tisku shledávám zmínění se o otázce rasismu v USA, který zde byl stále na vzestupu. Noviny v řadě případů vystupují právě ve prospěch černošské menšiny, což ne vždy může

mít ten správný důvod, ale i tak se to počítá. Doufám, že má snaha o objektivní posouzení dobových periodik nevyzněla naprázdno.

Resumé

The thesis on the ideological campaign lead by Czechoslovakian press in the early 1950's has tried to illustrate the character, depth and impacts of the campaign on people living then in the CSR by means of qualitative analysis. The Korean War was then interpreted by the press as aggression of the Republic of Korea against its northern neighbour. The view of Czechoslovakian periodicals then showed absolutely different perception of the events than we could have read in western media. Within the historical fact we should however admit that Western newspapers often brought similarly biased information on the events in Korea.

The media campaign was then aimed at lower orders of people in Czechoslovakia; I mean workers and farm workers, as the middle class was actually eliminated after February 1948. These people, who had mostly experienced the so called First Republic period including the economic crisis were permanently reminded of the negative points of the previous period. Communists were actually still afraid of return of capitalism as their regime had not been stable enough yet. The Korean War and increasing involvement of the American Army on South Korean side gave Communist Party an opportunity to run capitalism permanently down in Czechoslovakian press so that people being brainwashed by the propaganda believed the lies and half truths.

I hope my thesis can contribute to realization how hard and tough the period of 1950's was for a lot of people who learnt from everyday newspapers about the huge influence of Wall Street bankers on the war horror and the terrible suffering soldiers and civilians on both sides. We may moreover say that the ceasefire concluded in July 1953 was not actually the end of the war, because both the parties expected reparation of damages, while a definite peace treaty has not been signed so far. The war status between the People's Republic of Korea and the Republic of Korea might thus break out again at any time. Let us hope this will not happen in the near future.

Seznam sekundární literatury a pramenů

Použitá periodika

JIHOČESKÁ PRAVDA, roč. 34.

LIDOVÁ DEMOKRACIE, roč. VI.-IX.

LIDOVÉ NOVINY, roč. 58, 59

PRÁCE, roč. VI., VII.

RUDÉ PRÁVO, roč. 30-33

SVOBODNÉ SLOVO, roč. VI., IX.

Seznam sekundární literatury

BEDNAŘÍK, Petr– JIRÁK, Jan – KÖPPLOVÁ, Barbara, Dějiny českých médií. Od počátku do současnosti, Praha 2011.

CATCHPOLE, Brian, Korejská válka 1950-53, Praha 2003.

HOŘEC, Jaromír, Takový je fašismus. K americké agresi v Koreji, Praha 1953.

JEFANOV, P., Zápisky z Koreje, Praha 1951.

KONČELÍK, Jakub – VEČEŘA, Pavel – ORSÁG, Petr, Dějiny českých médií 20.století, Praha 2010.

MAKOWSKI, Andrzej – KUBIAK, Krzysztof, Korejská válka 1950-1953. Boje na moři, Praha 2004.

MATLOFF, Maurice, Dějiny americké armády, Praha 1999.

NÁLEVKA, Vladimír, Horké krize studené války, Praha 2010.

NÁLEVKA, Vladimír, Stalinova hra o Zemi jitřní svěžesti, Praha 2009.

Seznam příloh

Obrázek 1. Lidové noviny ze dne 26.11.1950, I. vydání, r.58, č.278, s. 3.

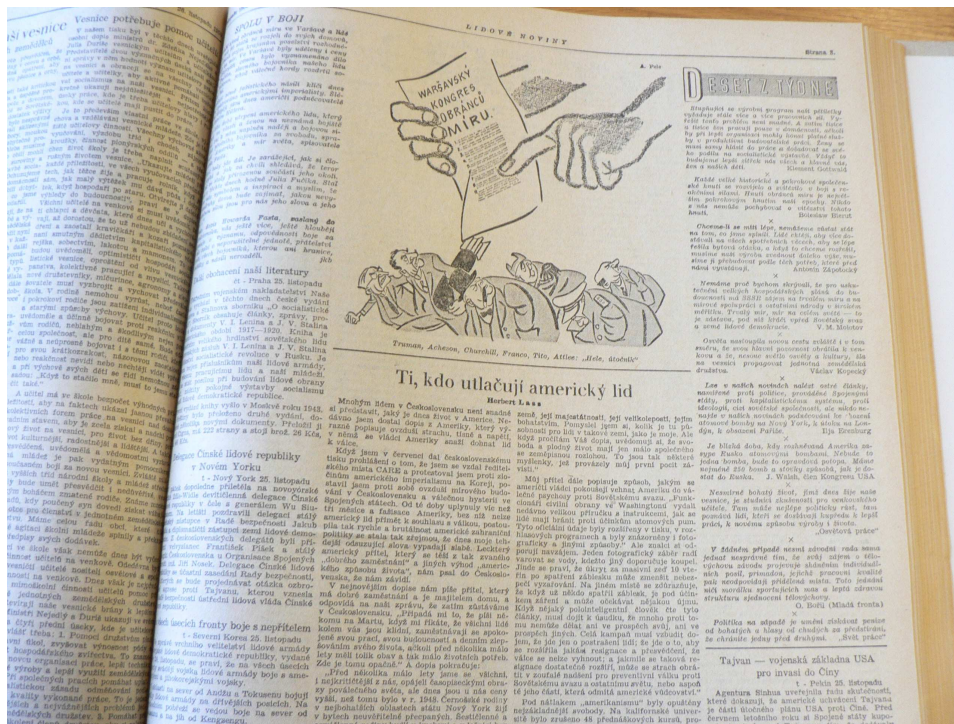
Obrázek 2. Lidové noviny ze dne 8.12.1950, I. vydání, r.58, č.288, s. 1.

Obrázek 3. Práce ze dne 8.12.1950, r.VI., č.288, s. 1.

Obrázek 4. Lidová demokracie ze dne 30.1.1951, III. vydání, r.VII., č.24, s. 2.

Obrázek 5. Svobodné slovo ze dne 23.7.1953, III. vydání, r.IX., č.174, s. 2.

Přílohy

Obrázek 1 Takto se Truman a ostatní boji kongresu obránců míru..

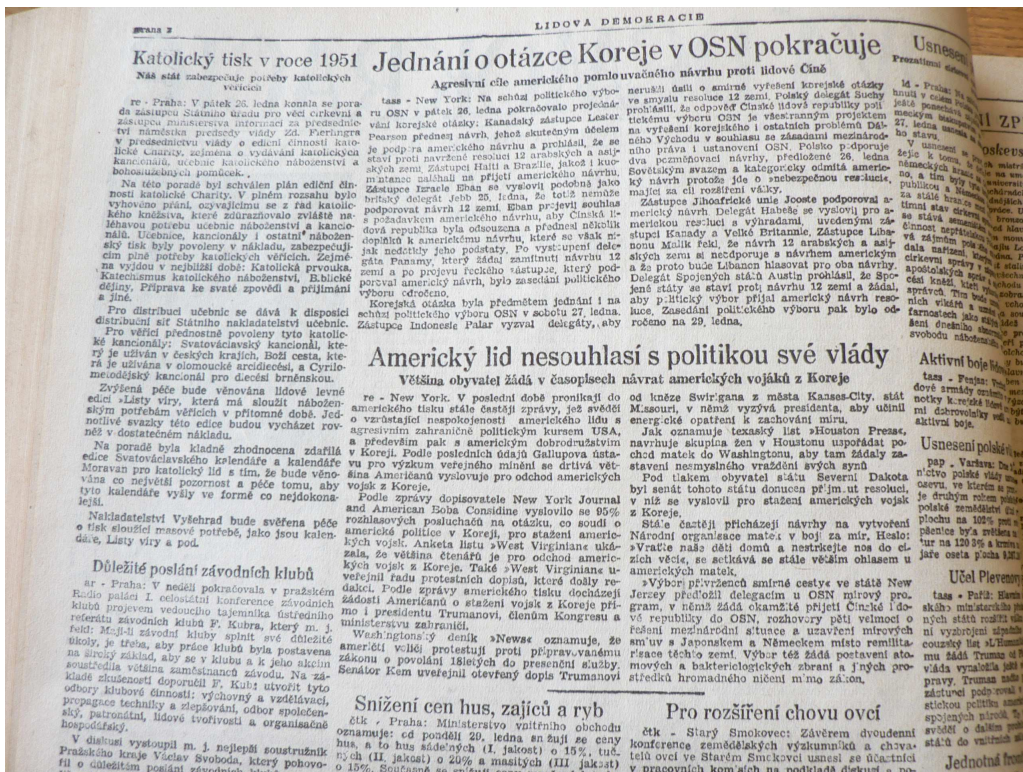

Obrázek 2 Severokorejský voják a čínský lidový dobrovolník vítězí nad malým MacArthurem.

Obrázek 3 Deník Práce reaguje na hrozby použití atomových bomb proti Číně.

Obrázek 4 Ne všichni Američané souhlasili s angažováním v Koreji.

V Panmundžonu jsou v plném proudu přípravy k podepsání příměří

PEKIN. Zvláštní dopisovatel tiskové kanceláře Nová Čína píše, že v Panmundžonu jsou přípravy k podepsání dohody o příměří v plném proudu. Probíhá více schůzí než dříve. Jen 21. července se sešly tři různé skupiny stábních důstojníků a také stýční důstojníci vypracovávali poslední administrativní podrobnosti.

Pomocníci jedné ze skupin stábních důstojníků studují mapy a pracují se zeměpisnými topografickými přístroji k určení a zakreslení přesných hranic na mapě. Stábní důstojníci musí znovu určit vojenskou demarkační čaru tak, aby souhlasila s nynější linií styku, která se posunula na jih od té doby, kdy Li Šyn Manovo porušení dohody o válečných zajatcích způsobilo přerušení příprav k podpisu dohody o příměří.

V téže době, kdy stábní a styční důstojníci vycházeli a odcházeli z konference v místnosti a se státní pracovníci korejské a čínské dělníci na sestavování přípravých plánů střežily velké budovy ve tvaru T, určené pro slavnostní podepsání dohody.

USA musí splnit své záruky

PEKIN. List „Zenninžibao“ uveřejnil dne 21. července úvodník „USA musí splnit své záruky“. V úvodníku se m. j. píše:

„Úsilím naší strany při jednání bylo umožněno obnovit přípravu práce před podepsáním dohody o příměří v Koreji. To zajistí značné zvětšuje naději na rychlé zastavení války v Koreji. Pokud však jde o záruky americké strany, pokračuje list, můžeme je přiznat jen pšně podle litery. Proto ne-

Projev B. Bieruta na oslavě Dne osvobození

VARSAVA. — Dne 21. července bylo ve Varšavě slavnostně zasedání k 9. výročí osvobození Polska Sovětskou armádou. Na zasedání promluvil předseda ústředního výboru Polské sjednocené

ni na místě přijímat záruky americké strany příliš optimisticky. Národy a vlády všech zemí upřímně touží po zastavení války v Koreji. Musí bděle sledovat podvatnou činnost lisymanovské jéne státy splni své záruky k uskutečnění příměří v Koreji. Budou moci USA splnit všechny záruky, nutné pro zastavení války v Koreji? To záleží na tom, zda budou USA pokračovat v politice nadzování Li Šyn Manovi. Soudě podle nynější situace, vláda USA i nadále nadzruje Li Šyn Manovi a podporuje jej v jeho akcích, jejichž cílem je příměří v Koreji zmařit.

„Omysl USA je takový: Jestliže se politická konference, která se má konat po podepsání dohody o příměří, „proklatě na neurčito“, pak USA „konfesionci opustí“ a pak, jak řekl Robertson na tiskové konferenci 15. července, „podniknou všechny kroky, kterých bude situace vyžadovat“. To vše, píše list, ohrožuje příměří v Koreji a nevyhnutelně si vynutí vážnou pozornost a bdělost národů a vlád všech zemí světa. To vše svědčí o tom, že požadavek korejské a čínské strany, aby USA bezvýchradně plnila záruky k zajištění podmínek příměří, je naprosto nutný.“

FENJIAN. Vrchní velitelství lidové armády Korejské lidové demokratické republiky oznámilo 21. července, že lidová vojska vedla v uplynulém dni na všech frontách mělo významné dělostřelecké boje s nepřítelům. Proiletadřlové dělostřelecké sestřelilo dne 21. července dvě a poškodilo jedno nepřátelské letadlo.

a stále roste. Avšak celkový rozvoj našeho zemědělství — řekl Bierut — je poněkud nižší než rozvoj průmyslu a dosud nestačí dostatečně krýt rostoucí potře-

Usnesení Nejvyššího sovětu SSSR

MOSKVA 22. července (TASS). Prezidium Nejvyššího sovětu SSSR a rozšířené zasedání Nejvyššího sovětu Svazu sovětských socialistických republik na 5. srpen 1953.

Francozská reakce prosazuje změnu ústavy

PAŘIZ. Většina francouzského Národního shromáždění zamítla v těchto dnech návrhu t. zv. reformy ústavy, podle které mělo být poskytnuto vládě právo „vyhlásit v případě války a válečných nepokojů stav oběhnutí“. Proti hlasům komunistických poslanců a skupiny Svazu pokrokových republikánů schválila reakční většina Národního shromáždění paragraf, podle kterého je nynější ministerský předseda zmocněn rozpustit Národní shromáždění.

Největší demonstrace v historii Teheránu

TEHERÁN. — V úterý 21. července vzpomnělo iránské hlavní město Teherán mohutnými demonstracemi 21. července 1952, kdy teheránský lid si vynutil odstoupení tehdejšího ministerského předsedy a zjevného agenta západních imperialistů Ghavana es Sultaneha, na jehož rozkaz vojsko a policie zastřelily tehdy v Teheránu 90 účastníků demonstrace.

V úterý dopoledne manifestovalo před parlamentní budovou v Teheránu asi 15 tisíc stoupenců Mossadekova „Národní fronty“ a jiných organizací, jež podporují Mossadeka. Nejmohtnější demonstraci, jakou kdy Teherán zažil, však uspořádala odpoledne a večer strana Tudeh, která tím dokumentovala svou sílu a vzrůstající vliv mezi iránským lidem. Přesvědčivě sdělila, že iráns-

Vláda Německé demokratické republiky vyzvala 15. července znovu německým poradám. Prohlásila, že si vítěle přeje přispět k vyřešení německé otázky. Jak o jí zprávy z Německa, nová vláda NDR se setkává u všech Němců se souhlasem. První komentáře se strany vládců však ukazují, že jim se ry s představiteli NDR nehodí. Jak oznámil z Bonnu dopisovatel Reuter, západoněmecké kruhy“ prohlásily, že Adenau da nemá „nikterak v úmyslu“ k jednání s Němci z východní mecka.

Podrážděný tón bonnských lehkou vysvětlil: prohlášení v zasadlo těžkou ránu všem nům a spletlo jim rozpočet. řejněno právě ve chvíli, kdy kancléř zaujal pózu obhájce „nocení“ Německa, počítaje s t

Timto prohlášením vláda demokratické republiky znovu la, že si vítěle přeje přispět k vyřešení německé otázky. Jak o jí zprávy z Německa, nová vláda NDR se setkává u všech Němců se souhlasem. První komentáře se strany vládců však ukazují, že jim se ry s představiteli NDR nehodí. Jak oznámil z Bonnu dopisovatel Reuter, západoněmecké kruhy“ prohlásily, že Adenau da nemá „nikterak v úmyslu“ k jednání s Němci z východní mecka.

Podrážděný tón bonnských lehkou vysvětlil: prohlášení v zasadlo těžkou ránu všem nům a spletlo jim rozpočet. řejněno právě ve chvíli, kdy kancléř zaujal pózu obhájce „nocení“ Německa, počítaje s t

Západní mocnosti si obnovu wehrma

LONDÝN. V těchto dnech ský státní ministr pro zahraničí Selwyn Lloyd v prohlášení o hraničně politickým otázkám ně vyslovil pro okamžitě

Obrázek 5 Příměří se přibližuje!